دووەم پوختەی مێژوو

داواکردنی دانایی لەلایەن سلێمانەوە

1 سلێمانی کوڕی داود دەسەڵاتی خۆی بەسەر پاشایەتییەکەیدا بەهێز
کرد، چونکە یەزدانی پەروەردگاری خۆی لەگەڵی بوو، زۆر مەزنی کرد.
2 پاشان سلێمان قسەی لەگەڵ هەموو ئیسرائیل کرد، لەگەڵ
فەرماندەکانی هەزاران و سەدان، هەروەها دادوەرەکان و هەموو
سەرکردەکان لە هەموو ئیسرائیل کە گەورەی بنەماڵەکان بوون. 3 ئیتر
سلێمان و هەموو کۆمەڵەکە لەگەڵی چوونە سەر ئەو نزرگەیەی لەسەر
بەرزاییەکەی گبعۆنە، چونکە چادری چاوپێکەوتنی خودا کە موسای
بەندەی یەزدان لە چۆڵەوانیدا دروستی کرد، لەوێ بوو. 4 داود لە
قیریەت یەعاریمەوە سندوقی خودای هێنا بۆ ئەو شوێنەی کە ئامادەی
کردبوو، لەبەر ئەوە لە ئۆرشەلیم چادرێکی بۆ هەڵدابوو. 5 بەڵام ئەو قوربانگا
بڕۆنزییەی کە بەسەلئێلی کوڕی ئوری کوڕی حوور دروستی کردبوو، لە
گبعۆن لەبەردەم چادرەکەی پەرستنی یەزدان بوو، ئیتر سلێمان و کۆمەڵەکە
لەوێ پرسیاریان لە یەزدان کرد. 6 سلێمان لە یەزدان چووە پێشەوە و
هەزار قوربانی سووتاندنی سەرخستە سەر قوربانگا بڕۆنزییەکە کە لەبەردەم
چادری چاوپێکەوتندا بوو.
7 لەو شەوەدا خودا بۆ سلێمان دەرکەوت و پێی فەرموو: «داوا بکە،
چیت پێ بدەم؟»
8 سلێمانیش بە خودای گوت: «تۆ لەگەڵ داودی باوکم چاکەی
گەورەت کردووە، منت لە جێی ئەو کردووەتە پاشا. 9 ئێستاش ئەی
یەزدانی پەروەردگار، با بەڵێنەکەت لەگەڵ داودی باوکمدا بچەسپێت، چونکە

تۆ منت کردووەتە پاشای گەلێکی زۆر کە وەک خۆڵی زەوییە. 10 ئێستا
دانایی و زانینم پێ ببەخشە بۆ ئەوەی ڕابەرایەتی ئەم گەلە بکەم، چونکە کێ
دەتوانێت فەرمانڕەوایەتی ئەم گەلە گەورەیەت بکات؟«

11 خوداش بە سلێمانی فەرموو: »لەبەر ئەوەی ئەمە لە دڵتدا بوو و
داوای دەوڵەمەندی و سامان و پایەداری و مردنی دوژمنەکانت نەکرد،
هەروەها داوای تەمەن درێژیت نەکرد، بەڵکو داوای دانایی و زانینت
بۆ خۆت کرد، بۆ ئەوەی دادوەرایەتی گەلەکەم بکەیت، ئەوەی تۆم
کردووەتە پاشای، 12 ئەوا دانایی و زانینت پێ دەبەخشم. سەرباری ئەوەش
دەوڵەمەندی و پارە و پوول و پایەدارییەکی وات پێ دەبەخشم کە شتی وا
نەبووبێت بۆ پاشاکانی پێش تۆ و بۆ ئەوانەی لەدوای تۆش دێن.«

13 پاشان سلێمان لە چادری چاوپێکەوتنەوە کە لەسەر بەرزاییەکەی
گبعۆن بوو چوو بۆ ئۆرشەلیم و پاشایەتی ئیسرائیلی کرد.

14 سلێمان گالیسکە و ئەسپ سواری کۆکردەوە، هەزار و چوار سەد
گالیسکە و دوازدە هەزار ئەسپ سواری هەبوو. لە شارەکانی گالیسکەکان
و لەگەڵ خۆیدا لە ئۆرشەلیم دایانان. 15 پاشا کارێکی وای کرد کە لە
ئۆرشەلیم زێڕ و زیو وەک بەردیان لێ بێت، دار ئورزیش لە زۆری وەک دار
هەنجیری زوورگەکان بێت. 16 ئەسپەکانی سلێمان لە میسر و لە قەڤێیەوە*
هاوردە دەکران. بازرگانەکانی پاشا لە قەڤێیەوە بە نرخی بازاڕ وەریاندەگرتن.
17 گالیسکە لە میسرەوە بە شەش سەد شاقل† زیو و ئەسپیش بە سەد
و پەنجا‡ هاوردەیان دەکرد، هەروەها بۆ هەموو پاشاکانی حیتی و ئارامی
هەناردەیان دەکرد.

* **1:16** قەڤێ: دەشێت کیلیکیا بێت. بڕوانە کردار 6:9 هتد. † **1:17** شەش سەد شاقل: نزیکەی 7 کیلۆگرام. ‡ **1:17** سەد و پەنجا شاقل: نزیکەی 1,7 کیلۆگرام.

2

ئامادەکاری بۆ بنیادنانی پەرستگا

1 سلێمان فەرمانی دا بە بنیادنانی پەرستگایەک بۆ ناوی یەزدان و
کۆشکێکیش بۆ پاشایەتییەکەی. 2 بێگاری بە حەفتا هەزار پیاوی
کۆڵکێش و هەشتا هەزار نەقاڕ کرد لە چیا، هەروەها بە سێ هەزار و
شەش سەد کەس کە وەک سەرکاری ئەوان دانا.
3 سلێمان ناردی بۆ لای حیرامی پاشای سور و گوتی:
«وەک ئەوەم لەگەڵ بکە کە لەگەڵ داودی باوکم کردت، بەوەی
کە داری ئورزت بۆ نارد تاکو کۆشکێک بۆ خۆی بنیاد بنێت و تێیدا
نیشتەجێ بێت. 4 ئێستا من پەرستگایەک بۆ ناوی یەزدانی پەروەردگارم
بنیاد دەنێم، تاکو بۆی تەرخان بکەم بۆ سووتاندنی بخووری بۆنخۆش
لەبەردەمی و بۆ نانی تەرخانکراوی بەردەوام و قوربانی سووتاندن لە
بەیانییان و ئێواران، لە شەممە و سەرەمانگ و جەژنەکانی یەزدانی
پەروەردگارمان، ئەمە هەتاهەتایە لەسەر ئیسرائیل دەبێت.
5 «ئەو پەرستگایەش کە من بنیادی دەنێم گەورەیە، چونکە
خودامان لە هەموو خوداوەندەکان گەورەترە. 6 بەڵام کێ دەتوانێت
پەرستگایەکی بۆ بنیاد بنێت، چونکە ئاسمان و ئاسمانی ئاسمانەکان جێی
ئەویان تێدا نابێتەوە! ئیتر من کێم هەتا پەرستگایەکی بۆ بنیاد بنێم، ئەگەر
تەنها بۆ سووتاندنی قوربانی نەبێت لەبەردەمیدا؟
7 «ئێستاش پیاوێکم بۆ بنێرە دانا بێت لە کاری زێڕ و زیو و بڕۆنز
و ئاسن و ڕیسی ئەرخەوانی و سووری تۆخ و مۆر، کارامە بێت لە
پیشەی هەڵکۆڵین، هەتا لەگەڵ پیاوە داناکانی لای خۆم بێت لە یەهودا
و ئۆرشەلیم، ئەوانەی داودی باوکم ئامادەی کردن.

8 »لە لوبنانەوە داری ئورز و سنەوبەر و ئەلگومم* بۆ بنێرە،
چونکە دەزانم کە خزمەتکارەکانت لە بڕینی داری لوبناندا کارامەن.
خزمەتکارەکانم ئامادەن لەگەڵ خزمەتکارەکانت کار بکەن 9 بۆ ئەوەی
دارێکی زۆرم بۆ ئامادە بکەن، چونکە دەبێت ئەو پەرستگایەی بنیادی
دەنێم گەورە و سەرسوڕهێنەر بێت. 10 ئەو خزمەتکارانەت کە دارەکان
دەبڕنەوە، بیست هەزار کۆر† گەنم و بیست هەزار کۆر جۆ‡ و بیست
هەزار بەت§ شەراب و بیست هەزار بەت زەیتیان دەدەمێ.«

11 حیرامی پاشای سوریش لە نووسراوێکدا کە بۆ سلێمان ناردی
نووسیبووی:

»لەبەر ئەوەی یەزدان گەلەکەی خۆی خۆشدەوێت، تۆی کردووەتە
پاشایان.«

12 هەروەها حیرام گوتی:

»ستایش بۆ یەزدانی پەروەردگاری ئیسرائیل، ئەوەی ئاسمان و
زەویی دروستکردووە! ئەوەی کوڕێکی دانا و زانا و تێگەیشتووی
داوەتە داودی پاشا، کە پەرستگایەک بۆ یەزدان و کۆشکێک بۆ
پاشایەتییەکەی بنیاد دەنێت.
13 »ئێستا من پیاوێکی دانا و شارەزا و تێگەیشتووت بۆ دەنێرم
بە ناوی حورامئابی*، 14 کوڕی ژنێکە لە نەوەی دان و باوکیشی
خەڵکی شاری سورە. شارەزایە لە کاری زێڕ و زیو، بڕۆنز و ئاسن،
بەرد و دار، ڕیسی ئەرخەوانی و مۆر و سووری تۆخ، لەگەڵ کەتانی

---

* **2:8** ئەلگوم جۆرە دارێکی بەهێزە لە لوبنان دەڕوێت، ڕەنگی سوور و بۆنخۆشە. † **2:10**
بیست هەزار کۆر: نزیکەی 3200 تەن گەنم. ‡ **2:10** بیست هەزار کۆر: نزیکەی 2700
تەن جۆ. § **2:10** بیست هەزار بەت: نزیکەی 440 هەزار لیتر. * **2:13** ئابی بە واتای
)سەرکاری من(دێت.

ناسک، هەروەها هەڵکۆڵینی هەموو جۆرە نەخشێک و داهێنانی هەموو
داهێنانێک کە پێی بسپێردرێت، با لەگەڵ پیاوە داناکانت و لەگەڵ پیاوە
داناکانی گەورەم داودی باوکت بێت.
15 »ئێستاش ئەو گەنم و جۆ و زەیتی زەیتوون و شەرابەی کە
گەورەم باسی کردوون با بۆ خزمەتکارەکانی بنێرێت و 16 ئێمەش لە
لوبنانەوە بەپێی پێویستیت دارت بۆ دەبڕین و دەیکەینە کەڵەک و دەیدەین
بە دەم دەریاوە بۆ یافا و تۆش بۆ ئۆرشەلیم سەری بخە.»
17 سلێمان پاش ئەو سەرژمێرییەی کە داودی باوکی ئەنجامی دا، هەموو
پیاوە بیانییەکانی ناو خاکی ئیسرائیلی سەرژمێری کرد، ژمارەیان سەد و پەنجا
و سێ هەزار و شەش سەد پیاو بوون. 18 حەفتا هەزاریانی کردە کۆڵکێش
و هەشتا هەزاریشی لە چیادا کردە نەقاڕ و سێ هەزار و شەش سەدەکەی
دیکەشی کردە سەرکار بۆ ئەوەی کار بە گەل بکەن.

3

بنیادنانی پەرستگای سلێمان

1 ئینجا سلێمان دەستی بە بنیادنانی پەرستگای یەزدان کرد لە ئۆرشەلیم
لە کێوی مۆریا، کە لەوێدا یەزدان خۆی بۆ داودی باوکی دەرخستبوو.
پەرستگاکە لەسەر جۆخینەکەی ئەرەونای یەبوسی بوو، ئەو شوێنەی کە
داود ئامادەی کردبوو. 2 لە دووی مانگی دووەمی ساڵی چوارەمی
پاشایەتییەکەی دەستی بە بنیادنان کرد.
3 سلێمان ئەم بناغەیەی لێدا بۆ بنیادنانی پەرستگای خودا، درێژییەکەی
بە باڵ بەپێی پێوانە کۆنەکە، شەست باڵ* و پانییەکەی بیست باڵ† بوو.

* **3:3** شەست باڵ: نزیکەی 27 مەتر. † **3:3** بیست باڵ: نزیکەی نۆ مەتر، لێرە و لە ئایەتی 4، 8، 11، 13.

4 هەیوانی بەردەم پیرۆزگاکە درێژییەکەی وەک پانی پیرۆزگاکە بیست باڵ
بوو، بەرزییەکەشی بیست باڵ بوو.

لەناوەوەش بە زێڕی بێگەرد ڕووکەشی کرد. 5 هۆڵە سەرەکییەکەشی
بە تەختەی دار سنەوبەر داپۆشی و بە زێڕی بێگەردیش ڕووکەشی کرد و
وێنەی دار خورما و زنجیری لەسەر هەڵکۆڵین و 6 پەرستگاکەی بە بەردی
گرانبەها ڕازاندەوە بۆ جوانی و زێڕەکەش زێڕی پەرڤایم‡ بوو. 7 کاریتە
و چوارچێوەی دەرگاکان، دیوارەکان و دەرگاکانی پیرۆزگاکەی بە زێڕ
ڕووکەش کرد و وێنەی کەڕوبەکانی§ لەسەر دیوارەکان هەڵکۆڵی.

8 شوێنی هەرەپیرۆزیشی بنیاد نا کە درێژییەکەی وەک پانی پیرۆزگاکە
بیست باڵ بوو و پانییەکەشی بیست باڵ بوو و بە زێڕی بێگەرد ڕووکەشی
کرد کە کێشەکەی شەش سەد تالنت* بوو. 9 کێشی بزمارەکانیش پەنجا
شاقل زێڕ† بوو، بەشەکانی سەرەوەشی بە زێڕ ڕووکەش کرد.

10 لە شوێنی هەرەپیرۆزدا پەیکەری دوو کەڕوبی تاشی‡ و بە زێڕ
ڕووکەشی کردن. 11 درێژی باڵەکانی هەردوو کەڕوبەکە بیست باڵ بوو:
درێژی باڵی کەڕوبەکەی یەکەم پێنج باڵ§ بوو، بەر دیواری پیرۆزگاکە
دەکەوت، درێژی باڵەکەی دیکەشی پێنج باڵ بوو، بەر باڵی کەڕوبەکەی
دووەم دەکەوت؛ 12 بە هەمان شێوە درێژی باڵی کەڕوبەکەی دووەم
پێنج باڵ بوو و بەر دیواری پیرۆزگاکە دەکەوت و باڵەکەی دیکەشی پێنج

‡ **3:6** جۆرێ یان سەرچاوەی زێڕەکەیە (دەشێت باشووری ڕۆژهەڵاتی عەرەبستان بێت).
§ **3:7** کەڕوبەکان: بوونەوەرێکی ئاسمانی باڵدارە. بڕوانە حزقیێل 10:5. * **3:8** شەش
سەد تالنت: نزیکەی 21 هەزار کیلۆگرام. † **3:9** پەنجا شاقل زێڕ: نزیکەی 0,6 کیلۆگرام.
‡ **3:10** دوو کەڕوبی تاشی: بڕوانە یەکەم پاشایان 6:23. § **3:11** پێنج باڵ: نزیکەی
2,3 مەتر، لێرە و لە ئایەتی 12 و 15.

باڵ بوو و بەر باڵی کەڕوبەکەی یەکەم دەکەوت. [13] باڵەکانی ئەم دوو
کەڕوبە کرابوونەوە و بیست باڵ درێژ بوون، لەسەر پێیەکانیان ڕاوەستا
بوون و ڕوویان ڕووەو هۆڵی سەرەکی پیرۆزگاکە بوو.

[14] پەردەکەی لە ڕیسی مۆر و ئەرخەوانی و سووری تۆخ و کەتانی
ناسک دروستکرد و وێنەی کەڕوبەکانی لەسەر چنی.

[15] لەبەردەم پیرۆزگاکەدا دوو کۆڵەکەی دروستکرد کە درێژی
هەریەکەیان سی و پێنج باڵ* بوو و ئەو تاجەی کە لەسەر هەریەکێکیان بوو
پێنج باڵ بوو. [16] زنجیری هۆنییەوە و لەسەر سەری دوو کۆڵەکەکە دایینان،
سەد هەناریشی دروستکرد و بە زنجیرەکانەوە هەڵیواسین. [17] دوو کۆڵەکەشی
لەبەردەم پیرۆزگاکە ڕاگرت، یەکێکیان لەلای باشوور و ئەوی دیکەیان
لەلای باکوور، کۆڵەکەکەی لای باشووری ناونا یاکین† و کۆڵەکەکەی
لای باکووریشی ناونا بۆعەز‡.

4

کەلوپەلەکانی پەرستگا

[1] سلێمان قوربانگایەکی بڕۆنزی دروستکرد کە درێژییەکەی بیست
باڵ* و پانییەکەشی بیست باڵ و بەرزییەکەی دە باڵ† بوو. [2] حەوزە
بڕۆنزییەکەشی‡ بە بازنەیی بە قاڵب دروستکرد، لە لێوارەوە هەتا لێوار دە باڵ

* **3:15** سی و پێنج باڵ: نزیکەی 16 مەتر. † **3:17** یاکین: واتە)بنیاد دەنێت).
‡ **3:17** بۆعەز: واتە)ئەو هێز و توانای تێدایە). * **4:1** بیست باڵ: نزیکەی نۆ مەتر.
† **4:1** دە باڵ: نزیکەی 4,5 مەتر، لێرە و لە ئایەتی 2. ‡ **4:2** کۆگای ئاو بووە، هەروەها
پێی گوتراوە دەریا، بڕوانە دەرچوون 30:17-21.

بوو، پێنج باڵ§ بەرزی، چێوەکەشی گوریسێکی سی باڵ* بوو. 3 لەژێر
لێوارەکەی لە هەر چواردەورەی وێنەی گا نەخشێنرابوو، دە وێنە بۆ هەر
باڵێک†، بەدەوری حەوزە بڕۆنزییەکە بە دوو ڕیز، وێنەی گایەکان لەگەڵ
حەوزە بڕۆنزییەکە لەقاڵبدرابوون.
4 حەوزە بڕۆنزییەکەش لەسەر دوازدە گا ڕاوەستابوو، سێیان ڕوویان
لە باکوور، سێ ڕوویان لە ڕۆژئاوا، سێ ڕوویان لە باشوور، سێش ڕوویان
لە ڕۆژهەڵات بوو، حەوزە بڕۆنزییەکەش لەسەریان دانرابوو، هەمووشیان
پاشەڵیان ڕوو لەناوەوە بوو. 5 ئەستوورایییەکەی چوار پەنجە بوو، لێوارەکەی
وەک لێواری جام دروستکرابوو، لە شێوەی گوڵی سەوسەن. جێی سێ
هەزار بەتی‡ تێدا دەبووەوە.
6 هەروەها دە دەستشۆری دروستکرد، پێنجی لەلای باشوور و پێنجیشی
لەلای باکوور دانا، بۆ شوشتن لە کاتی ئەنجامدانی قوربانی سووتاندن، بەڵام
کاهینەکان ئاوی حەوزە بڕۆنزییەکەیان بۆ شوشتن بەکاردەهێنا.
7 چرادانی زێڕیش دەی بە هەموو وردەکارییەکانییەوە دروستکرد و لەناو
پەرستگاکە دایان، پێنج لەلای باشوور و پێنج لەلای باکوور.
8 دە مێزیشی دروستکرد و لە پەرستگاکە دایان، پێنج لەلای باشوور و
پێنجیش لەلای باکوور. سەد تاسی زێڕیشی§ دروستکرد.
9 ئینجا حەوشەی کاهینەکان و ماڵە گەورەکەی دروستکرد لەگەڵ
دەرگاکانی ماڵەکە و دەرگاکانیشی بە بڕۆنز ڕووکەش کرد. 10 حەوزە

---

§ **4:2** پێنج باڵ: نزیکەی 2,3 مەتر.
* **4:2** سی باڵ: نزیکەی 13,5 مەتر.
† **4:3** باڵێک: نزیکەی نیو مەتر.
‡ **4:5** سێ هەزار بەت: نزیکەی 66 هەزار لیتر.
§ **4:8** کاهین ئەم تاسانەی بۆ پرژاندنی خوێنی قوربانی بەکاردەهێنا، وەک هێمایەک بۆ کەفارەتی گوناهەکانی خەڵک. بڕوانە دەرچوون 29:20 و زەکەریا 9:15؛ 14:20 و عیبرانییەکان 9:13.

برۆنزییەکەشی لە سووچی باشووری ڕۆژهەڵاتی پەرستگاکەوە دانا.
11 هەروەها حورام مەنجەڵ و خاکەناز و تاسەکانی دروستکرد.
حورام کارەکانی تەواو کرد، ئەوانەی بۆ سلێمان پاشا بۆ پەرستگای خودا کردی:

12 دوو کۆڵەکەکە؛
دوو شێوە قاپەکە کە لەسەر دوو کۆڵەکەکە بوون؛
دوو تۆڕەکە بۆ ڕازاندنەوەی دوو شێوە قاپەکە کە لەسەر دوو کۆڵەکەکە بوون؛
13 هەروەها چوار سەد هەنارەکە بۆ دوو تۆڕەکە، دوو ڕیز هەنار بۆ هەر تۆڕێک بۆ ڕازاندنەوەی دوو شێوە قاپەکە کە لەسەر دوو کۆڵەکەکە بوون؛
14 عەرەبانەکان و دەستشۆرەکانی سەر عەرەبانەکان؛
15 حەوزە برۆنزییەکە و دوازدە گایەکەی ژێری؛
16 هەروەها مەنجەڵ و خاکەناز و چەنگاڵەکان، لەگەڵ هەموو قاپوقاچاغەکانیان.

حورامئابی هەموو ئەو کەلوپەلانەی لە برۆنزی سافکراو بۆ سلێمانی پاشا
بۆ پەرستگای یەزدان دروستکرد. 17 پاشا لە دەشتی ڕووباری ئوردون
لەنێوان سوکۆت و چەرەتان لە قاڵبی قوڕ دایڕشتن. 18 سلێمانیش هێندە
شتومەکی زۆری دروستکرد، کە کێشی برۆنزەکەی نەدەزانرا.
19 هەروەها سلێمان هەموو ئەو کەلوپەلانەی دروستکرد کە لە پەرستگای خودا بوون:

قوربانگا زێڕینەکە و
ئەو مێزانەی کە نانی تەرخانکراوی لەسەر بوو بۆ خودا؛

[20] چرادان و چراکانیان هەتا بەپێی ڕێسا لەبەردەم شوێنی هەرەپیرۆز
دابگیرسێن، لە زێڕی بێگەرد،
[21] هەروەها گوڵ و چرا و مەقاشەکان تەواو زێڕ بوون،
[22] مەقەست، تاس، چەمچە و بخووردانەکان لە زێڕی بێگەرد، هەروەها
ئەمانە دەرگا زێڕینەکانی پیرۆزگا بوون: دەرگای ناوەوەی شوێنی
هەرەپیرۆز و دەرگاکانی هۆڵی سەرەکی پیرۆزگاکە.

5

[1] کاتێک سلێمان هەموو کارەکانی پەرستگای یەزدانی تەواو کرد، شتە
تەرخانکراوەکانی داودی باوکی کە لە زێڕ و زیو بوون و کەلوپەلەکانی هێنا
پێشکەشی کرد بە گەنجینەکانی پەرستگای خودا.

هێنانی سندوقی پەیمان بۆ پەرستگاکە

[2] لەو کاتەدا سلێمان لە ئۆرشەلیم پیرانی ئیسرائیلی کۆکردەوە، هەموو
سەرکردەی هۆزەکان و گەورەی بنەماڵەکانی نەوەی ئیسرائیل، بۆ هێنانی
سندوقی پەیمانی یەزدان لە سییۆنەوە، کە بە شاری داود ناسراوە. [3] هەروەها
لەو جەژنەی کە لە مانگی حەوتە* هەموو گەلی ئیسرائیل لەلای پاشا
کۆبوونەوە.
[4] ئیتر هەموو پیرانی ئیسرائیل هاتن و لێڤییەکانیش سندوقەکەیان
هەڵگرت، [5] سندوقەکە و چادری چاوپێکەوتن و هەموو کەلوپەلە
پیرۆزەکانی ناو چادرەکەیان هێنا. کاهینە لێڤییەکان هێنایانە سەرەوە،
[6] سلێمانی پاشاش لەگەڵ هەموو کۆمەڵی ئیسرائیل کە لەگەڵی کۆببوونەوە

* **5:3** مەبەست لە جەژنی کەپرەشینەیە، کە بەرامبەر بە ساڵنامەی زایینی لەنێوان مانگی ئەیلول
و تشرینی یەکەمە. بڕوانە لێڤییەکان 23:34-43.

لەبەردەم سندوقەکە بوون، مەڕ و مانگایان سەردەبڕی کە لە زۆریدا نە
تۆمار دەکرا و نە دەژمێردرا.

7 ئینجا کاهینەکان سندوقی پەیمانی یەزدانیان هێنایە شوێنەکەی خۆی،
بۆ پیرۆزگاکەی ناوەوەی پەرستگاکە، شوێنی هەرەپیرۆز، بۆ ژێر باڵی
دوو کەڕوبەکە. 8 کەڕوبەکان باڵەکانیان بەسەر سندوقەکەدا کردبووەوە،
سندوقەکە و هەردوو داردەستەکەشیان دادەپۆشی کە بۆ هەڵگرتنیەتی.
9 ئەم داردەستانەش ئەوەندە درێژ بوون کە لە ئەمسەر و ئەوسەری
سندوقەکەوە دەرچووبوون، هەروەها سەری داردەستەکان لەو دیوی
پەردەی شوێنی هەرەپیرۆز دەبینران، بەڵام لە دەرەوەی شوێنە پیرۆزەکەوە
نەدەبینران، هەتا ئەمڕۆش هەر لەوێدان. 10 ناو سندوقەکەش هیچی تێدا
نەبوو، جگە لەو دوو تەختە بەردەی کە موسا لە حۆرێڤ تێیدا داینابوون
کاتێک یەزدان لەگەڵ نەوەی ئیسرائیل لە کاتی هاتنەدەرەوەیان لە میسر
پەیمانی لەگەڵ بەستن.

11 ئینجا کاهینەکان لە شوێنی پیرۆز کشانەوە. هەموو کاهینە
ئامادەبووەکان خۆیان پیرۆز کردبوو بێ ڕەچاوکردنی بەشەکانیان.
12 هەروەها لێڤییە گۆرانیبێژەکانیش کە بریتی بوون لە ئاساف و هێیمان و
یەدوتون و کوڕەکانیان و براکانیان، هەموویان کەتانی ناسکیان لەبەرکردبوو
بە سەنج و بە قیسارە و بە سازەوە ڕاوەستابوون و لەلای ڕۆژهەڵاتی
قوربانگاکەوە، سەد و بیست کاهینیشیان لەگەڵدا بوو کە کەڕەنایان
لێدەدا. 13 کەڕەنا لێدەر و گۆرانیبێژەکان بە یەک دەنگ ستایش و
سوپاسی یەزدانیان کرد، دەنگیان بەرزکردەوە و بە کەڕەنا، سەنج و ئامێرە
مۆسیقییەکانی دیکە ستایشی یەزدانیان کرد و گوتیان:

»بێگومان خودا چاکە،
خۆشەویستییە نەگۆڕەکەی هەتاهەتاییە.«

ئینجا پەرستگای یەزدان پڕبوو لە هەور و 14 کاهینەکانیش لەبەر هەورەکە
نەیانتوانی خزمەت بکەن، چونکە شکۆی یەزدان پەرستگای خودای پڕکرد.

6

1 ئینجا سلێمان گوتی: «یەزدان فەرموویەتی، کە لەناو هەوری تاردا
نیشتەجێ دەبێت. 2 من پەرستگایەکی شکۆدارم بۆ بنیاد نایت، شوێنێک
هەتاهەتایە بۆ نیشتەجێبوونت.»
3 کاتێک هەموو کۆمەڵی ئیسرائیل ڕاوەستا بوون، پاشا ڕووی خۆی
وەرگێڕا و داوای بەرەکەتی بۆ هەموویان کرد. 4 ئینجا گوتی:
«ستایش بۆ یەزدانی پەروەردگاری ئیسرائیل ئەوەی بە دەمی خۆی
بەڵێنی بە داودی باوکم دا و بە دەستی خۆی بەجێی هێنا، هەروەک
فەرمووی: 5 ”لەو ڕۆژەوەی ئیسرائیلی گەلی خۆمم لە میسرەوە هێناوەتە
دەرەوە، هیچ شارێکم لەناو هەموو هۆزەکانی ئیسرائیل هەڵنەبژاردووە
بۆ ئەوەی پەرستگایەک بنیاد بنێن هەتا ناوەکەم لەوێ بێت و هیچ
کەسێکیشم هەڵنەبژاردووە ببێتە فەرمانڕەوای ئیسرائیلی گەلی من،
6 بەڵکو ئۆرشەلیمم هەڵبژاردووە هەتا ناوەکەم لەوێ بێت و داودم
هەڵبژاردووە تاکو فەرمانڕەوایەتی ئیسرائیلی گەلی من بکات.“
7 «لە دڵی داودی باوکیشمدا بوو پەرستگایەک بۆ ناوی یەزدانی
پەروەردگاری ئیسرائیل بنیاد بنێت. 8 بەڵام یەزدان بە داودی باوکمی
فەرموو: ”بێگومان باشت کرد کە لە دڵی خۆتدا نیازت هەبووە
پەرستگایەک بۆ ناوەکەم بنیاد بنێیت. 9 لەگەڵ ئەوەشدا تۆ پەرستگاکە
بنیاد نانێیت، بەڵکو کوڕەکەت ئەوەی لە خوێنی خۆتە، ئەو پەرستگاکە
بۆ ناوی من بنیاد دەنێت.“
10 «یەزدان بەڵێنی خۆی بردەسەر، ئەوەی کە فەرمووی. منیش
شوێنی داودی باوکم گرتەوە و لەسەر تەختی ئیسرائیل دانیشتم،

هەروەک یەزدان فەرمووی. پەرستگاکەشم بۆ ناوی یەزدانی
پەروەردگاری ئیسرائیل بنیاد نا. 11 لەوێشدا سندوقەکەم دانا، ئەوەی
ئەو پەیمانەی یەزدانی تێدایە کە لەگەڵ ئیسرائیلدا بەستی.»

نوێژی سلێمان بۆ تەرخانکردن

12 ئینجا سلێمان لەبەردەم قوربانگای یەزدان بەرامبەر بە هەموو کۆمەڵی
ئیسرائیل ڕاوەستا و دەستی بەرز کردەوە. 13 سلێمان سەکۆیەکی لە بڕۆنز
دروستکردبوو و لەناوەڕاستی حەوشەکەدا دایینابوو، درێژییەکەی پێنج باڵ
و پانییەکەشی پێنج باڵ* بوو، بەرزییەکەشی سێ باڵ†، جا لەسەری ڕاوەستا
بەرامبەر بە هەموو کۆمەڵی ئیسرائیل چۆکی دادا و دەستی بۆ ئاسمان بەرز
کردەوە و 14 گوتی:

«ئەی یەزدانی پەروەردگاری ئیسرائیل، هیچ خودایەک لە ئاسمان
و لەسەر زەوی لە وێنەی تۆ نییە، پەیمانی خۆشەویستییەکەت بۆ
خزمەتکارەکانت دەبەیتەسەر، ئەوانەی لەبەردەمی تۆ بە دڵسۆزییەوە
ڕەفتار دەکەن. 15 تۆ بەڵێنی خۆتت بۆ بەندەکەت، بۆ داودی باوکم
هێنایە دی. ئەوەی بە دەمت بەڵێنت پێدا، ئەمڕۆ بە دەستی خۆتت
هێنایە دی.

16 «ئێستاش ئەی یەزدانی پەروەردگاری ئیسرائیل، ئەو بەڵێنەی
کە تۆ بە بەندەکەی خۆت، بە داودی باوکی منت دا، بۆی بهێنە
دی، کە فەرمووت: ”پیاو لە تۆ نابڕێت لەبەردەمم بۆ دانیشتن لەسەر
تەختی ئیسرائیل، تەنها ئەگەر کوڕانت ئاگاداری ئەوە بن کە بەگوێرەی
فێرکردنەکەم لەبەردەمم ڕەفتار بکەن، هەروەک چۆن تۆ ڕەفتارت کرد.“

---

* **6:13** پێنج باڵ: نزیکەی 2,3 مەتر. † **6:13** سێ باڵ: نزیکەی 1،4 مەتر.

17 ئێستاش ئەی یەزدانی پەروەردگاری ئیسرائیل، با ئەو بەڵێنەت بێتە
دی کە بەڵێنت بە داودی بەندەت دا.
18 »بەڵام ئایا بەڕاستی خودا لەگەڵ مرۆڤ لەسەر زەوی نیشتەجێ
دەبێت؟ ئەوەتا ئاسمان و ئاسمانی ئاسمانەکان جێی تۆیان تێدا نابێتەوە،
ئیتر چۆن ئەم پەرستگایە کە من بنیادم ناوە! 19 بەڵام ئەی یەزدان،
خودای من، ئاوڕ لە نوێژ و لە داواکارییەکانی بەندەکەت بدەوە و گوێ
لە هاوار و ئەو نوێژە بگرە کە بەندەکەت لەبەردەمت دەیکات. 20 با
شەو و ڕۆژ چاوەکانت کراوە بن لەسەر ئەم پەرستگایە، لەسەر ئەو
شوێنەی کە فەرمووت: ”ناوی من لەوێ دەبێت،“ هەتا گوێت لەو
نوێژە بێت کە بەندەکەت بەرەو ئەم شوێنە دەیکات. 21 هەروەها
گوێ لە پاڕانەوەی بەندەکەت و ئیسرائیلی گەلت بگرە ئەوانەی بەرەو
ئەم شوێنە نوێژ دەکەن، تۆش لە ئاسمانەوە لە شوێنی نیشتەجێبوونتەوە
ببیستە، جا کە لە ئاسمانەوە بیستت لێمان خۆشبە.
22 »ئەگەر یەکێک گوناهی دەرهەق بە هاوڕێکەی کرد و
سوێندخواردنی بەسەردا سەپێنرا و هات بۆ ئەوەی لەبەردەم
قوربانگاکەت لەم پەرستگایە سوێندەکەی بخوات، 23 تۆ لە ئاسمانەوە
گوێ بگرە و دەستبەکار بە. دادوەری لەنێوان خزمەتکارەکانت بکە،
حوکم بدە بەسەر تاوانباردا بەوەی ڕێگای خۆی بەسەر خۆیدا بهێنەرەوە،
ئەستۆپاکی کەسی بێتاوان دەربخە و بەگوێرەی بێتاوانییەکەی پێی
ببەخشە.
24 »کاتێک ئیسرائیلی گەلەکەی خۆت بەهۆی ئەو گوناهەی
بەرامبەرت دەیکەن، لەبەردەم دوژمنەکانیان تێکدەشکێن، ئەگەر
گەڕانەوە بۆ لات و دانیان نایەوە بە ناوی تۆ، لەبەردەمت لەم
پەرستگایەدا نزا و نوێژیان کرد و پاڕانەوە، 25 تۆش لە ئاسمانەوە گوێ
بگرە و لە گوناهی ئیسرائیلی گەلت خۆشبە و بیانگەڕێنەوە ئەو خاکەی

کە بە خۆیان و باوباپیرانیانت داوە.
26 »ئەگەر ئاسمان داخرا و باران نەباری بەهۆی ئەوەی گەلەکەت
گوناهیان دەرهەق بە تۆ کرد، پاشان نوێژیان ڕووەو ئەم شوێنە کرد
و دانیان بە ناوەکەتدا نا و لە گوناهەکەیان پاشگەز بوونەوە، چونکە
گرفتارت کردن، 27 تۆش لە ئاسمانەوە گوێ بگرە و لە گوناهی
خزمەتکارەکانت و ئیسرائیلی گەلی خۆت خۆشبە، فێری ئەو ڕێگا
باشەیان بکە کە دەبێت پێیدا بڕۆن و باران بەسەر خاکەکەتدا ببارێنە،
ئەوەی بە میرات داوتە بە گەلەکەت.
28 »هەر کاتێک قاتوقڕی، پەتا، بای گەرمەسێر، کوللە یان
سن لە خاکەکە دەدات، یان هەر کاتێک دوژمن لە شارەکانیان
گەمارۆیان دەدەن، یان هەر بەڵا و دەردێک دێت، 29 ئیتر کاتێک
هەرکەسێکی ئیسرائیلی گەلی خۆت نوێژ یان داواکارییەک لە تۆ
بکات، لەلایەن ئەوەی کە دەرد و ئازاری خۆی دەزانێت و دەستی
بەرامبەر بەم پەرستگایە بەرز دەکاتەوە، 30 ئەوا تۆ لە ئاسمانەوە لە
شوێنی نیشتەجێبوونتەوە گوێ بگرە. لێی خۆشبە، لەبەر ئەوەی تەنها
تۆ دڵی ئادەمیزاد دەناسیت، بۆ هەرکەسێک بەگوێرەی هەڵسوکەوتەکانی
کاردانەوەت هەبێت، 31 بۆ ئەوەی بە درێژایی ڕۆژانی ژیانیان لەم
خاکەی بە باوباپیرانی ئێمەت داوە لێت بترسن و ڕێگاکانت بگرنەبەر.
32 »هەروەها ئەو بیانییەی کە لە ئیسرائیلی گەلەکەی خۆت نییە و لە
پێناوی ناوی مەزنت و دەستی پۆڵایین و بازووی بەهێزت لە خاکێکی
دوورەوە هاتووە، جا کە هات و بەرەو ئەم پەرستگایە نوێژی کرد،
33 تۆ لە ئاسمانەوە لە شوێنی نیشتەجێبوونتەوە و بەپێی هەموو ئەوەی
ئەم بیانییە لێت دەپاڕێتەوە بۆی بەجێبهێنە، تاکو هەموو گەلانی زەوی
بە ناوی تۆ ئاشنا بن و وەک ئیسرائیلی گەلەکەی خۆت لێت بترسن،
هەروەها بۆ ئەوەی بزانن ئەمماڵەی کە بنیادم ناوە هەڵگری ناوی تۆیە.

34 »کاتێک گەلەکەت لە دژی دوژمنەکەی بۆ جەنگ دەچێت، بۆ هەرکوێ کە دەیانێریت، کە نوێژیان بۆت کرد ڕووەو ئەو شارەی کە هەڵتبژاردووە و ئەو پەرستگایەی بۆ ناوەکەت بنیادم ناوە، 35 تۆ لە ئاسمانەوە گوێ لە نوێژ و داواکارییەکانیان بگرە و دادوەرییان بۆ بکە.
36 »کەس نییە گوناه نەکات، بەڵام کاتێک گوناهت بەرامبەر دەکەن و تۆش لێیان تووڕە دەبیت و دەیاندەیتە دەست دوژمن کە بە دیلیان دەگرن و بۆ خاکێک ڕاپێچیان دەکەن، جا دوور بێت یان نزیک،
37 لەدوای ئەمە ئەگەر لەو خاکەی بۆی ڕاپێچ دەکرێن هاتنەوە هۆش خۆیان، لە خاکی ڕاپێچکەرانیان تۆبەیان کرد و لێت پاڕانەوە و گوتیان: ”گوناه و تاوان و خراپەمان کرد“، 38 ئیتر بە هەموو دڵ و گیانیانەوە گەڕانەوە لات، لە خاکی دیلییێتییان کە بۆی ڕاپێچ کراون، هەروەها نوێژیان کرد ڕووەو ئەو خاکەی داوتە بە باوباپیرانیان و ئەو شارەی هەڵتبژاردووە و ئەو پەرستگایەی بۆ ناوی تۆ بنیادم ناوە، 39 ئەوا تۆ لە ئاسمانەوە لە شوێنی نیشتەجێبوونتەوە گوێ لە نوێژ و داواکارییان بگرە و دادوەرییان بۆ بکە. هەروەها لە گەلەکەت خۆشبە، لەو گوناهانەی بەرامبەرت کردوویانە.
40 »ئێستاش ئەی خودایە، تکایە با چاوەکانت کراوە و گوێیەکانت شل بن بۆ نوێژەکانی ئەم شوێنە.

41 ئێستا ئەی یەزدانی پەروەردگار، هەستە و وەرە بۆ شوێنی حەوانەوەت،
خۆت و سندوقی هێزت.
ئەی خودای پەروەردگار، با کاهینەکانت ڕاستودروستی لەبەر بکەن و
خۆشەویستانت بە چاکە شاد بن.
42 ئەی یەزدانی پەروەردگار، دەستنیشانکراوەکەت ڕەت مەکەرەوە،
خۆشەویستییە نەگۆڕەکەت بۆ داودی بەندەت لەیاد بێت.«

7

تەرخانکردنی پەرستگاکە

[1] کاتێک سلێمان لە نوێژکردن بووەوە، ئاگرێک لە ئاسمانەوە هاتە
خوارەوە و قوربانی سووتاندنەکە و قوربانییە سەربڕدراوەکانی دیکەشی
هەڵلووشی و شکۆی یەزدان پەرستگاکەی پڕکرد. [2] کاهینەکان نەیانتوانی
بچنە ناو پەرستگای یەزدانەوە، چونکە شکۆی یەزدان پەرستگاکەی
پڕکردبوو. [3] هەموو نەوەی ئیسرائیلیش تەماشایان دەکرد، کاتێک ئاگرەکە
هاتە خوارەوە و شکۆی یەزدان بەسەر پەرستگاکەوە بوو، جا لەسەر
شۆستەکە بە ڕوودا کەوتن و بەچۆکدا هاتن و کڕنۆشیان برد و سوپاسی
یەزدانیان کرد، گوتیان:
«بێگومان خودا چاکە،
خۆشەویستییە نەگۆڕەکەی هەتاهەتاییە.»
[4] ئینجا پاشا و هەموو گەلیش قوربانییان لەبەردەم یەزدان سەربڕی.
[5] سلێمانی پاشا بیست و دوو هەزار مانگا و سەد و بیست هەزار مەڕ
و بزنی کردە قوربانی. ئیتر پاشا و هەموو گەل پەرستگای خودایان تەرخان
کرد. [6] کاهینان لە شوێنی خزمەتەکەی خۆیان ڕاوەستابوون، هەروەها
لێڤییەکانیش بە ئامێرە مۆسیقییەکانەوە کە داودی پاشا بۆ سوپاسکردنی
یەزدان دروستی کردبوون بە هەمان شێوەی داود ستایشی پێ دەکردن،
دەیانگوت: «خۆشەویستییە نەگۆڕەکەی هەتاهەتاییە.» کاهینەکان
بەرامبەریان کەڕەنایان لێدەدا، هەموو ئیسرائیلیش ڕاوەستابوون.
[7] هەروەها سلێمان ناوەڕاستی حەوشەکەی بەردەم پیرۆزگاکەی یەزدانی
تەرخان کرد و لەوێدا قوربانی سووتاندن و پیوی قوربانییەکانی* هاوبەشی†

---

* **7:7** پیوی قوربانییەکانی یان بەزی قوربانییەکانی. † **7:7** قوربانی هاوبەشی: ئەم قوربانییە هاودەمی قوربانی سووتاندن بوو. تەنها یەک کەس

پێشکەش کرد، چونکە ئەو قوربانگا بڕۆنزییەی کە سلێمان دروستی
کردبوو جێگای قوربانی سووتاندنەکان و دانەوێڵە پێشکەشکراوەکان و پیوی
قوربانییەکان نەدەبووەوە.
8 لەو کاتە سلێمان بۆ ماوەی حەوت ڕۆژ ئاهەنگی بۆ جەژنەکە گێڕا،
هەموو ئیسرائیلیش لەگەڵی بوون، هەموو خەڵکی نێوان دەروازەی حەمات
هەتا دۆڵی میسر، کۆمەڵێکی زۆر گەورە. 9 لە ڕۆژی هەشتەم ئاهەنگیان
گێڕا، چونکە لە حەوت ڕۆژدا تەرخانکردنی قوربانگاکەیان ئەنجام دا و
جەژنیش حەوت ڕۆژ بوو. 10 ئینجا سلێمان لە بیست و سێیەمین ڕۆژی
مانگی حەوت گەلی بە شادمانی و دڵخۆشییەوە بۆماڵەوە بەڕێکرد، بەهۆی
ئەو چاکەیەی کە یەزدان لەگەڵ داود و سلێمان و ئیسرائیلی گەلی خۆی
کردی.

دەرکەوتنی یەزدان بۆ سلێمان

11 پاش ئەوەی سلێمان پەرستگای یەزدان و کۆشکی پاشای تەواو
کرد، هەروەها هەموو ئەوانەشی کە بەبیریدا هات لە پەرستگای یەزدان و
کۆشکەکەی خۆی بیکات تێیدا سەرکەوتوو بوو، 12 یەزدان لە شەودا بۆ
سلێمان دەرکەوت و فەرمووی:
«گوێم لە نوێژەکەت بوو، ئەم شوێنەم هەڵبژارد تاکو ببێتە پەرستگای
قوربانی بۆ من.
13 «کاتێک ئاسمان دادەخەم و باران ناباریێت و کاتێک فەرمان بە
کوللە دەکەم بەروبوومی خاکەکە بخوات یان پەتا دەنێرمە ناو گەلەکەم،
14 ئینجا کە گەلەکەم ئەوەی بە ناوی منەوە بانگ دەکرێت، بێفیز بوون
و نوێژیان کرد و ڕوویان لە من کرد و لە ڕێگا خراپەکانیان گەڕانەوە،

هەڵدەستا بە دابینکردنی ئەم قوربانییە، بەڵام لەگەڵ خەڵکی دیکە بەشی زۆری ئەم قوربانییەیان
لەبەردەم خودا دەخوارد وەک هێمایەک بۆ پێکەوە ژیان. بڕوانە لێڤییەکان 7:11-15.

من لە ئاسمانەوە گوێ دەگرم و لە گوناهەکانیان خۆشدەبم و خاکەکەیان
چاک دەکەمەوە. 15 ئێستاش چاوەکانم کراوە دەبن و گوێیەکانیشم شل
دەبن بۆ نوێژکردن لەم شوێنەدا. 16 ئێستاش ئەم پەرستگایەم هەڵبژاردووە
و پیرۆزم کردووە بۆ ئەوەی هەتاهەتایە ناوی منی تێدابێت و دڵ و چاوم
هەمیشە لەوێ دەبن.
17 »تۆش ئەگەر بە دڵسۆزییەوە دۆستایەتیم بکەیت وەک ئەوەی
داودی باوکت کردی، هەموو ئەوەی فەرمانم پێ کردوویت بیکەیت و
فەرز و حوکمەکانم بەجێبهێنیت، 18 ئەوا تەختی پاشایەتییەکەت جێگیر
دەکەم، هەروەک چۆن پەیمانم لەگەڵ داودی باوکت بەست و
فەرمووم: 'پیاو لە تۆ نابڕێت بۆ فەرمانڕەوایەتیکردنی ئیسرائیل.'
19 »بەڵام ئەگەر لاتان دا و وازتان لە فەرز و فەرمانەکانم هێنا کە پێم
داون، چوون و خودای دیکەتان پەرست و کڕنۆشتان بۆ بردن، 20 ئەوا
لە خاکەکەم ڕیشەکێشتان دەکەم کە پێم داون و ئەم پەرستگایەش
کە بۆ ناوی خۆم تەرخانم کردووە لەبەرچاوم نایهێڵم و دەیکەمە پەند و
مایەی گاڵتەجاڕی لەنێو هەموو گەلان. 21 ئەم پەرستگا پایەبەرزەش،
هەرکەسێک پێیدا تێبپەڕێت سەری سوڕدەمێنێت و دەڵێت: 'بۆچی
یەزدان وای لەم خاکە و لەم پەرستگایە کرد؟' 22 ئینجا خەڵکی وەڵام
دەدەنەوە: 'لەبەر ئەوەی وازیان لە یەزدانی پەروەردگاری باوباپیرانی
خۆیان هێناوە، ئەوەی لە خاکی میسرەوە دەریهێنان و دەستیان بە
خودای دیکەوە گرتووە و کڕنۆشیان بۆ بردوون و ئەوانیان پەرستووە،
لەبەر ئەوە یەزدان تووشی ئەم هەموو کارەساتەی کردن.'«

8

چالاکی دیکەی سلێمان

1 لە کۆتایی ئەو بیست ساڵەی کە سلێمان تێیدا پەرستگای یەزدان
و کۆشکەکەی خۆی بنیاد دەنا، 2 سلێمان ئەو گوندانەی بنیاد نایەوە
کە حیرامی پاشا پێیدا و نەوەی ئیسرائیلی تێیاندا نیشتەجێ کرد. 3 ئینجا
سلێمان چوو بۆ حەمات چۆڤا و گرتی. 4 هەروەها تەدمۆری لە چۆڵەوانیدا
ئاوەدان کردەوە، لەگەڵ هەموو ئەو کۆگایانەی* کە لە حەماتدا بنیادی
نابوون. 5 ئینجا بێت‌حۆرۆنی سەروو و بێت‌حۆرۆنی خوارووی بنیاد نایەوە
و کردنی بە شاری قەڵابەند بە شوورا و دەروازە و شمشیرە†. 6 شارۆچکەی
بەعەلاتیشی ئاوەدان کردەوە، لەگەڵ هەموو کۆگاکانی سلێمان، هەروەها
ئەو شارۆچکانەی سەربازگەی گالیسکە و ئەو شارۆچکانەی سەربازگەی
ئەسپ سوارەکان و هەموو ئەوەی سلێمان ئارەزووی کرد لە ئۆرشەلیم و لە
لوبنان و لە هەموو خاکی ژێر دەسەڵاتی خۆی بنیادی بنێت.
7 هەروەها هەموو ئەو خەڵکەی پاشماوەی حیتی و ئەمۆری و پریزی و
حیڤی و یەبوسییەکان بوون، کە لە نەوەی ئیسرائیل نەبوون، 8 پاشماوەی
ئەم هەموو نەتەوانەی کە نەوەی ئیسرائیل لەناویان نەبردبوون سلێمان
وەک کۆیلە بێگاری بەسەردا سەپاندن، هەتا ئەمڕۆش بەسەریان سەپێنراوە.
9 بەڵام سلێمان بۆ کارەکەی کەسی لە نەوەی ئیسرائیل نەکردە کۆیلە،
چونکە ئەوان پیاوی جەنگ و ئەفسەری باڵا، ئەفسەری گالیسکە و
گالیسکەسوارەکانی بوون. 10 ئەمانەش ئەو کاربەدەستە باڵایانەی سلێمان
پاشا بوون، دوو سەد و پەنجا چاودێر لەسەر ئەو خەڵکەی کارەکەیان دەکرد.
11 سلێمان کچەکەی فیرعەونی لە شاری داودەوە بردە ئەو کۆشکەی کە
بۆی بنیاد نا، چونکە گوتی: «ژنی من لە کۆشکی داودی پاشای ئیسرائیل
دانانیشێت، لەبەر ئەوەی ئەو شوێنانەی سندوقی یەزدانی چووەتە ناو شوێنی
پیرۆزن.»

---

* **8:4** چەند شارێکی دروستکردووە وەک مەڵبەندێکی ئەمبارکردن و دابینکردنی ئازووقە.
† **8:5** شمشیر، پارچە دارێک بووە لە جیاتی قوفڵ لە دواوەی دەرگا بە شێوەی ئاسۆیی دانراوە بۆ داخستنی دەرگا.

12 ئینجا سلێمان قوربانی سووتاندنی بۆ یەزدان سەرخستە سەر ئەو
قوربانگایەی یەزدان کە لەبەردەم هەیوانەکە بنیادی نا. 13 قوربانی
سووتاندنەکان هەریەکە و لە ڕۆژی خۆی، بەپێی فەرمانەکەی موسا، لە
شەممەکان و سەرەمانگەکان و جەژنە دیاریکراوەکان، ساڵانە سێ جار، لە
جەژنی فەتیرە و لە جەژنی هەفتەکان‡ و لە جەژنی کەپرەشینە. 14 ئینجا بەپێی
بڕیاری داودی باوکی، سلێمان بەشی کاهینەکانی بەگوێرەی خزمەتەکانیان
دیاری کرد، هەروەها لێڤییەکانی لەسەر ئەرکی خۆیان دانا بۆ ستایشکردن
و یارمەتیدانی کاهینەکان، هەریەکە بەگوێرەی پێداویستییەکانی ڕۆژەکەی
خۆی. دەرگاوانەکانیشی لە بەشەکانی خۆیان دانا لەسەر هەموو دەرگاکان،
چونکە ئەمە فەرمانەکەی داودی پیاوی خودا بوو. 15 لە فەرمانەکانی پاشا
لایان نەدا کە سەبارەت بە کاری کاهین و لێڤییەکان درابوو، هەروەها بە
کاری گەنجینەکانیش.

16 بەم شێوەیە هەموو کارەکانی سلێمان ئامادە کرا، لە ڕۆژی
بناغەدانانییەوە هەتا تەواوبوونی، ئیتر پەرستگای یەزدان تەواو بوو.

17 ئینجا سلێمان چوو بۆ عەچیۆن گەڤەر و ئێلەت لەسەر کەناری دەریا
لە خاکی ئەدۆم. 18 حیرام بەدەستی ئەفسەرە کەشتیوانە شارەزاکانی لە
دەریا چەند کەشتییەکی نارد، ئەوانیش لەگەڵ خزمەتکارەکانی سلێماندا
چوونە ئۆفیر و لەوێوە چوار سەد و پەنجا تالنت§ زێڕیان هەڵگرت و بۆ
سلێمانی پاشایان هێنا.

9

سەردانی شاژنی شەبا بۆ لای سلێمان

‡ **8:13** جەژنی هەفتەکان، هەروەها وەک جەژنی دروێنەش ناسراوە)بڕوانە دەرچوون 23:16(
50 ڕۆژ دوای جەژنی فەتیرە بووە، کە دەکاتە حەوت هەفتە. § **8:18** چوار سەد و پەنجا
تالنت: نزیکەی 16 تەن.

[1] کاتێک شاژنی شەبا ناوبانگی سلێمانی بیست، هاتە ئۆرشەلیم بۆ
ئەوەی بە چەند مەتەڵێک تاقی بکاتەوە. بە کەژاوەیەکی زۆر گەورەوە،
وشتری بارکراو لە بۆنوبەرام و زێڕی زۆر و بەردی گرانبەها، هاتە لای
سلێمان و لەبارەی هەموو ئەو شتانەی لە دڵی بوو قسەی لەگەڵ کرد.
[2] سلێمانیش وەڵامی هەموو پرسیارەکانی دایەوە، هیچ شتێک بۆ سلێمان
قورس نەبوو وەڵامی بداتەوە. [3] کاتێک شاژنی شەبا دانایی سلێمان و ئەو
کۆشکەی بینی کە بنیادی نابوو، [4] هەروەها خواردنی سەر خوانەکەی،
دانیشتنی دەستوپێوەندەکانی، ڕێکوپێکی خزمەتکارەکانی و جلوبەرگەکانیان،
ساقییەکان و جلوبەرگەکانیان و ئەو قوربانی سووتاندنانەی کە سلێمان لە
پەرستگای یەزدان دەیکرد، لە بینینی ئەمانە سەرسام بوو.

[5] بە پاشای گوت: «ئەو هەواڵەی کە لە خاکەکەمدا لەبارەی کاروبار
و داناییەکەت بیستم، ڕاستە. [6] بڕوام بەو هەواڵانە نەکرد هەتا نەهاتم و بە
چاوی خۆم نەمبینی، ئەوەتا نیوەی داناییە زۆرەکەی تۆم پێ ڕانەگەیەنراوە،
زۆر مەزنتر بوویت لەوەی لەبارەی تۆوە بیستبووم. [7] خۆزگە بە پیاوەکانت
دەخوازرێ، خۆزگە بە خزمەتکارەکانت دەخوازرێ، ئەمانە کە هەمیشە
لەبەردەمت ڕاوەستاون و داناییەکەت دەبیستن. [8] ستایش بۆ یەزدانی
پەروەردگارت، ئەوەی پێت دڵشادە و لەسەر تەختی دایناویت ببیتە پاشا بۆ
یەزدانی پەروەردگارت. خوداکەت لەبەر ئەوەی ئیسرائیلی خۆشویستووە و
ویستی هەتاهەتایە جێگیری بکات، تۆی کردووەتە پاشا تاکو ڕاستودروستی
و دادپەروەری پیادە بکەیت.»

[9] ئینجا سەد و بیست تالنت* زێڕ و بۆنوبەرامێکی زۆر و بەردی
گرانبەهای دایە پاشا، جارێکی دیکە بۆنوبەرامی بەو جۆرە زۆر نەهاتەوە،
هێندەی ئەوەی شاژنی شەبا پێشکەشی سلێمان پاشای کرد.

* **9:9** سەد و بیست تالنت: نزیکەی 4 تەن.

10 هەروەها خزمەتکارەکانی حیرام و خزمەتکارەکانی سلێمان، ئەوانەی
لە ئۆفیرەوە زێڕیان هێنابوو، دار ئەلگوم و بەردی گرانبەهاشیان هێنابوو.
11 پاشا لەو دار ئەلگومانە پێپلیکانەی بۆ پەرستگای یەزدان و کۆشکی پاشا
دروستکرد، هەروەها قیسارە و سازیش بۆ گۆرانیبێژەکان، وەک ئەو دارانە
پێشتر لە خاکی یەهودا نەبینرابوون.
12 سلێمانی پاشا هەموو ئەو شتانەی دایە شاژنی شەبا کە ئارەزووی
کرد، جگە لەوەی پاشا پێیدا لە بەرامبەر ئەوەی بۆی هێنابوو. پاشان
لەگەڵ خزمەتکارەکانی بەڕێکەوت و گەڕایەوە خاکەکەی خۆی.

دانایی و دەوڵەمەندی سلێمان

13 کێشی ئەو زێڕەش کە لە ساڵێکدا بۆ سلێمان دەهات، شەش سەد
و شەست و شەش تالنت† زێڕ بوو، 14 جگە لەو باجەی لە بازرگان
و فرۆشیارەکانەوە وەردەگیرا. هەروەها هەموو پاشایانی عەرەبستان و
فەرمانڕەوایانی خاکەکە زێڕ و زیویان بۆ سلێمان دەهێنا.
15 سلێمانی پاشا دوو سەد قەڵغانی گەورەی لە زێڕی کوتراو
دروستکرد، شەش سەد شاقل زێڕی‡ کوتراو بۆ هەر قەڵغانێک. 16 سێ
سەد قەڵغانی بچووکیشی لە زێڕی کوتراو دروستکرد، سێ سەد شاقل زێڕ§
بۆ هەر قەڵغانێک. ئینجا پاشا لە کۆشکی دارستانەکەی لوبنان دایانان.
17 هەروەها پاشا تەختێکی گەورەی لە عاج دروستکرد و بە زێڕی
بێگەرد ڕووپۆشی کرد. 18 تەختەکە شەش پێپلیکانەی هەبوو لەگەڵ
تەختەپێیەک، هەموویان پێکەوە بەسترابوون، دوو دەسک لەم لا و لەو
لایەوە لەسەر شوێنی دانیشتنەکە، دوو شێری ڕاوەستاویش لەتەنیشت

† **9:13** شەش سەد و شەست و شەش تالنت: نزیکەی بیست و سێ تەن. ‡ **9:15** شەش سەد شاقل زێڕ: نزیکەی 6,9 کیلۆگرام. § **9:16** سێ سەد شاقل زێڕ: نزیکەی 3,5 کیلۆگرام.

دەسکەکان بوون. [19] دوازدە شێری ڕاوەستاویش لەسەر ئەم لاو ئەو
لای شەش پێپلیکانەکە هەبوو. لە هیچ پاشایەتییەک شتی وا دروستنەکرابوو.
[20] هەموو کاسە و جامەکانی خواردنەوەی سلێمان پاشا زێڕ بوون، هەروەها
هەموو قاپوقاچاغەکانی کۆشکی دارستانەکەی لوبنان لە زێڕی بێگەرد بوون،
هیچ شتێک لە زیو دروستنەکرابوو، چونکە لە سەردەمی سلێمان زیو
بەهایەکی ئەوتۆی نەبوو. [21] کەشتیگەلی* پاشا لەگەڵ خزمەتکارەکانی حیرام
دەڕۆیشتن و هەر سێ ساڵ جارێک دەهاتن و زێڕ و زیو و عاج و مەیمون
و تاوسیان دەهێنا.

[22] سلێمان گەورەترین پاشا بوو لەنێو پاشاکانی سەر زەوی چ لە
دەوڵەمەندی و چ لە دانایی. [23] هەموو پاشایانی سەر زەوی بە ئاواتەوە بوون
ڕووی سلێمان ببینن، هەتا گوێ لە داناییەکەی بگرن کە خودا لە دڵیدا
دانابوو. [24] هەریەکە و ساڵ لەدوای ساڵ بە دیاری خۆیانەوە دەهاتن،
لە قاپوقاچاغی زێڕ و زیو و جلوبەرگ و چەک و بۆنوبەرام و ئەسپ و
هێستر.

[25] سلێمان چوار هەزار تەویلەی ئەسپ و گالیسکە و دوازدە هەزار
ئەسپی هەبوو. لە شارەکانی گالیسکەکان داینان، هەروەها هەندێکیان لەلای
خۆی لە ئۆرشەلیم جێگیر کردن. [26] بەسەر هەموو پاشاکاندا فەرمانڕەوایی
دەکرد، لە ڕووباری فوراتەوە هەتا خاکی فەلەستییەکان و سنووری میسر.
[27] هەروەها پاشا کارێکی وای کرد کە لە ئۆرشەلیم زیو وەک بەردی
لێ بێت، دار ئورزیش لە زۆری وەک دار هەنجیری زوورگەکان بێت.
[28] ئەسپەکانی سلێمان لە میسر و هەموو وڵاتانی دیکەوە هاوردە دەکران.

مردنی سلێمان

* **9:21** عیبری: کەشتییەکانی تەرشیش واتە جۆرە کەشتییەکی تایبەت بوون کە بۆ بازرگانی بەکاردەهێنران.

[29] ڕووداوەکانی دیکەی پاشایەتی سلێمان لە سەرەتاوە هەتا کۆتایی لە
تۆمارەکانی ناتانی پێغەمبەر و لە پەیامەکەی ئاحییای شیلۆنی نووسراون،
هەروەها لەو بینینانەش کە عیدۆ سەبارەت بە یارۆڤعامی کوڕی نەڤات
ڕایدەگەیاند. [30] سلێمان چل ساڵ لە ئۆرشەلیم پاشایەتی هەموو ئیسرائیلی
کرد. [31] پاشان سلێمان لەگەڵ باوباپیرانی سەری نایەوە و لە شارەکەی
داودی باوکی نێژرا. ئیتر ڕەحەڤعامی کوڕی لەدوای خۆی بوو بە پاشا.

10

یاخیبوونی ئیسرائیل لە دژی ڕەحەڤعام

[1] ڕەحەڤعام چوو بۆ شەخەم، چونکە هەموو ئیسرائیل چووبوونە ئەوێ
بۆ ئەوەی بیکەنە پاشا. [2] یارۆڤعامی کوڕی نەڤات ئەوەی لەبەردەم سلێمان
پاشا هەڵاتبوو هێشتا لە میسر بوو، بەڵام کاتێک ئەمەی بیست لە میسرەوە
گەڕایەوە. [3] پاشان بەدوایاندا نارد، ئینجا یارۆڤعام و هەموو ئیسرائیل چوونە
لای ڕەحەڤعام و پێیان گوت: [4] «باوکت نیرەکەی ئێمەی* قورس کرد،
بەڵام ئێستا تۆ لە ئەرکە سەختەکەی باوکت و لە نیرە قورسەکەی ئێمە سووک
بکەرەوە، ئێمەش خزمەتت دەکەین.»

[5] ڕەحەڤعامیش وەڵامی دانەوە: «لەپاش سێ ڕۆژی دیکە بگەڕێنەوە
لام.» گەلیش ڕۆیشتن.

[6] ئینجا ڕەحەڤعام پاشا ڕاوێژی بەو پیرانە کرد کە لە خزمەتی سلێمانی
باوکیدا بوون کاتێک کە لە ژیاندا بوو، لێی پرسین: «تەگبیرتان چییە، چۆن
وەڵامی ئەم گەلە بدەمەوە؟»

* **10:4** مەبەستی لە بارگرانییە.

7 ئەوانیش قسەیان لەگەڵی کرد و گوتیان: «ئەگەر لەگەڵ ئەم گەلە
چاک بیت و ڕازییان بکەیت و قسەی چاکیان لەگەڵ بکەیت، ئەوا بۆ
هەمیشە دەبنە بەندەی تۆ.»

8 بەڵام ڕەحەڤعام ڕاوێژی پیرەکانی پشتگوێ خست کە پێیان دا و
ڕاوێژی بەو گەنجانە کرد کە لەگەڵی گەورە ببوون و خزمەتیان دەکرد.
9 لێی پرسین: «ئێوە ڕاتان چییە؟ بە چی وەڵامی ئەم گەلە بدەینەوە، کە
قسەیان لەگەڵ کردووم و گوتیان: ”ئەو نیرەی باوکت کە لەسەر ئێمەی
داناوە سووکی بکەرەوە؟“»

10 ئەو گەنجانەش کە لەگەڵی گەورە ببوون، وەڵامیان دایەوە: «ئەو
گەلەی کە پێیان گوتی: ”باوکت نیرەکەی ئێمەی قورس کردووە، بەڵام تۆ
نیرەکەمان لەسەر سووک بکە“ تۆ پێیان بڵێ: ”پەنجە تووتەم لە کەمەری باوکم
ئەستوورترە. 11 باوکم بە نیرێکی قورس باری کردوون، ئێستاش من زیاتر
دەخەمە سەر نیرەکەتان، باوکم بە قامچی تەمبێی کردوون، من بە دووپشک
تەمبێتان دەکەم.“»

12 لە ڕۆژی سێیەم یارۆڤعام و هەموو گەل هاتنە لای ڕەحەڤعام،
هەروەک پاشا پێی گوتبوون: «لەپاش سێ ڕۆژی دیکە بگەڕێنەوە لام.»
13 پاشا بە توندی وەڵامی دانەوە، ڕاوێژی پیرەکانی پشتگوێ خست،
14 بەپێی ئامۆژگاری گەنجەکان قسەی لەگەڵ کردن و گوتی: «باوکم
نیرەکەی ئێوەی قورس کرد، منیش نیرەکەتان قورستر دەکەم. باوکم بە
قامچی تەمبێی کردن، من بە دووپشک تەمبێتان دەکەم.» 15 پاشا گوێی لە
گەل نەگرت، ئەمە بە ویستی خودا بوو، هەتا فەرمایشتەکەی بهێنێتە دی،
ئەوەی یەزدان لە ڕێگەی ئاحییای شیلۆنی بە یارۆڤعامی کوڕی نەڤاتی
فەرمووبوو.

16 کاتێک هەموو ئیسرائیل بینییان پاشا گوێی لێ نەگرتن، گەل وەڵامی
پاشایان دایەوە:

»چ بەشێکمان لەگەڵ داود هەیە،
چ میراتێک لە کوڕی یەسا؟
ئەی ئیسرائیل، بگەڕێنەوە چادرەکانتان!
ئەی داود، تەماشای ماڵەکەت بکە«!

ئیتر هەموو ئیسرائیلییەکان گەڕانەوە چادرەکانیان. 17 بەڵام ڕەحەڤعام
هێشتا پاشایەتی دەکرد بەسەر ئەو ئیسرائیلییانەی لە شارۆچکەکانی یەهودا
نیشتەجێ بوون.

18 ڕەحەڤعام پاشا ئەدۆنیرامی نارد، ئەوەی کە سەرپەرشتیاری کاری
بێگاری بوو، بەڵام نەوەی ئیسرائیل بەردبارانیان کرد و مرد. ئیتر
ڕەحەڤعام پاشا پێراگەیشت کە سواری گالیسکەکەی بێت و بەرەو
ئۆرشەلیم هەڵبێت. 19 بەو شێوەیە هەتا ئەمڕۆ ئیسرائیل لە بنەماڵەی داود
یاخی بوون.

11

1 کاتێک ڕەحەڤعام گەیشتە ئۆرشەلیم، بنەماڵەی یەهودا و بنیامینی
کۆکردەوە، سەد و هەشتا هەزار جەنگاوەری هەڵبژارد، هەتا لە دژی
ئیسرائیل بجەنگن و پاشایەتییەکە بۆ ڕەحەڤعام بگەڕێننەوە.

2 بەڵام پەیامی یەزدان بۆ شەمەعیای پیاوی خودا هات: 3 »بە
ڕەحەڤعامی کوڕی سلێمان، پاشای یەهودا و بە هەموو نەوەی ئیسرائیل
لە یەهودا و بنیامین بڵێ، 4 ”یەزدان ئەمە دەفەرموێت: مەچن و لە دژی
براکانتان مەجەنگن. هەریەکە و بۆ ماڵەکەی خۆی بگەڕێتەوە، چونکە ئەمە
لەلایەن منەوەیە.“« ئەوانیش گوێڕایەڵی فەرمایشتی یەزدان بوون و هێرشیان
نەکردە سەر یارۆڤعام و کشانەوە.

قەڵابەند کردنەوەی شارۆچکەکانی یەهودا

[5] ڕەحەڤعام لە ئۆرشەلیم نیشتەجێ بوو و لە یەهودا چەند شارێکی
قەڵابەندی بنیاد نایەوە، [6] وەک بێتلەحم، عێتام، تەقۆعە، [7] بێتچوور،
سۆخۆ، عەدولام، [8] گەت، مارێشا، زیف، [9] ئەدۆرەیم، لاخیش، عەزێقا،
[10] چۆرعا، ئەیالۆن و حەبرۆن. ئەم شارە قەڵابەندانە لەناو خاکی یەهودا و
بنیامین بوون. [11] جا قەڵاکانی بەهێز کرد و فەرماندەکان و ئەمبارەکانی
خواردن و زەیت و شەرابی تێیاندا دانا. [12] لە هەموو شارێکیش قەڵغان و
ڕمی دانا و زۆر بەهێزی کردن، یەهودا و بنیامینی لەژێر دەسەڵاتی خۆی
هێشتەوە.

[13] کاهین و لێڤییەکانیش لە هەموو سنوورەکانی خۆیانەوە لە سەرتاسەری
ئیسرائیلدا هاتن و لایەنگری ئەمیان کرد. [14] هەروەها لێڤییەکان
لەوەڕگاکانیان و موڵکەکانیان بەجێهێشت و چوون بۆ یەهودا و بۆ ئۆرشەلیم،
لەبەر ئەوەی یارۆڤعام و کوڕەکانی ڕەتیان کردنەوە کە کاهینییەتی بۆ یەزدان
بکەن. [15] جا یارۆڤعام بۆ خۆی چەند کاهینێکی دانا بۆ نزرگەکانی سەر
بەرزاییەکان* و بۆ ئەو بتانەی کە لە شێوەی تەگە† و گوێرەکە دروستی
کردن. [16] ئەوانەی لە هەموو هۆزەکانی ئیسرائیل کە بە هەموو دڵ ڕوویان
لە یەزدانی پەروەردگاری ئیسرائیل دەکرد، دوای لێڤییەکان کەوتن و چوونە
ئۆرشەلیم هەتا قوربانی بۆ یەزدانی پەروەردگاری باوباپیرانیان بکەن. [17] جا
پاشایەتییەکەی یەهودایان بەهێز کرد و سێ ساڵ پاڵپشتی ڕەحەڤعامی کوڕی
سلێمانیان کرد، چونکە سێ ساڵ ڕێگای داود و سلێمانیان گرتەبەر.

خێزانی ڕەحەڤعام

* **11:15** مەبەست لە هەموو ئەو شوێنە بەرزانەیە کە گەل قوربانی لێ دەکرد، هەرچەندە ئەو شوێنە لەلایەن یەزدانەوە هەڵنەبژێردرابوو. بڕوانە دواوتار 12:5. † **11:15** نێری، سابرێن.

18 ڕەحەڤەعام ماحەلەتی کچی یەریمۆتی کوڕی داودی هێنا، کە دایکی
ئەبیهەیلی کچی ئەلیابی کوڕی یەسا بوو. 19 ماحەلەتیش ئەم کوڕانەی بۆ
خستەوە: یەعوش، شەمەریاهو و زەهەم. 20 پاشان ڕەحەڤەعام مەعکای
کچی ئەبشالۆمی هێنا، ئەویش ئەبیا و عەتەی و زیزا و شەلۆمیتی بۆ خستەوە.
21 ڕەحەڤەعام مەعکای کچی ئەبشالۆمی لە هەموو ژن و کەنیزەکانی دیکەی
خۆی زیاتر خۆشدەویست، چونکە هەژدە ژن و شەست کەنیزەی هەبوو،
بیست و هەشت کوڕ و شەست کچیشی بوو.

22 ڕەحەڤەعام ئەبیای کوڕی کە لە مەعکای بوو، لەنێو براکانی کرد بە
میر هەتا لە جێی خۆی بیکات بە پاشا. 23 جا ڕەحەڤەعام بە داناییەوە
کوڕەکانی بەناو هەموو ناوچەکانی یەهودا و بنیامیندا لە هەموو شارە
قەڵابەندەکان بڵاو کردەوە و خواردنی زۆری پێدان و ژنی زۆریشی بۆ
هێنان.

12

پەلاماری شیشەق بۆ سەر ئۆرشەلیم

1 ئەوە بوو کە پاشایەتییەکەی ڕەحەڤەعام جێگیر و بەهێز بوو، ئەو و
هەموو ئەو ئیسرائیلییانەشی* کە لەگەڵیدا بوون، وازیان لە فێرکردنەکانی
یەزدان هێنا. 2 لە پێنجەمینساڵی پاشایەتی ڕەحەڤەعام، شیشەقی پاشای
میسر هێرشی کردە سەر ئۆرشەلیم، چونکە ناپاکییان لەگەڵ یەزدان کرد.
3 شیشەق بە هەزار و دوو سەد گالیسکە، شەست هەزار سوار و سەربازێکی
بێشوماری لیبی، سوخی و کوشی† کە لە میسرەوە لەگەڵی هاتبوون، 4 شارە
قەڵابەندەکانی یەهودای گرت و هاتە سەر ئۆرشەلیم.

* **12:1** واتە خەڵکی یەهودا. † **12:3** خەڵکی وڵاتێک کە لە سەرووی ڕووباری نیل
بوو، لێرە و لە 16:8.

5 پاشان شەمەعیای پێغەمبەر هات بۆ لای ڕەحەڤەعام و ئەو
سەرکردانەی یەهودا کە لە ترسی شیشەق لە ئۆرشەلیم کۆببوونەوە و پێی
گوتن: »یەزدان ئەمە دەفەرموێت: ”ئێوە وازتان لە من هێنا، لەبەر ئەوە
منیش لەناو دەستی شیشەقدا وازم لە ئێوە هێنا.“«
6 ئەو کاتە سەرکردەکانی ئیسرائیل و پاشاش خۆیان نزم کردەوە و
گوتیان: »یەزدان دادپەروەرە«!
7 کە یەزدان بینی خۆیان نزم کردەوە، فەرمایشتی یەزدان بۆ شەمەعیا
هات و فەرمووی: »لەبەر ئەوەی خۆیان نزم کردەوە، لەناویان نابەم،
بەڵکو خێرا دەربازیان دەکەم و لەسەر دەستی شیشەق تووڕەییم بەسەر
ئۆرشەلیمدا ناباریێنم. 8 لەگەڵ ئەوەشدا دەبن بە کۆیلەی ئەو هەتا جیاوازی
نێوان خزمەتکردنی من و خزمەتکردنی پاشاکانی خاکەکانی دیکە بزانن.«
9 کاتێک شیشەقی پاشای میسر پەلاماری ئۆرشەلیمی دا، گەنجینەکانی
پەرستگای یەزدان و کۆشکی پاشا و هەرچی هەبوو بردی، قەڵغانە
زێڕینەکانیشی برد کە سلێمان دروستی کردبوون. 10 لەبەر ئەوە ڕەحەڤەعام
پاشا لە جێی ئەوانە قەڵغانی بڕۆنزی دروستکرد و دایە دەستی سەرکردەی
پاسەوانەکانی دەروازەی کۆشکی شاهانە. 11 هەر کاتێک پاشا بۆ
پەرستگای یەزدان دەچوو، پاسەوانەکان قەڵغانەکانیان هەڵدەگرت و لەگەڵیدا
دەچوون، پاشان دەیانگەڕاندەوە ژووری پاسەوانەکان.
12 لەبەر ئەوەی ڕەحەڤەعام خۆی نزم کردەوە، تووڕەییەکەی یەزدان
دامرکایەوە و بە تەواوی لەناوی نەبرد، هەروەها هەندێک کاری چاکیش
لە یەهودا بەدی کراوە.
13 ڕەحەڤەعام پاشا دەسەڵاتی خۆی لە ئۆرشەلیم بەهێز کرد و بەردەوام
بوو لە پاشایەتیکردنی، تەمەنی چل و یەک ساڵ بوو کاتێک بوو بە پاشا و
حەڤدە ساڵ لە ئۆرشەلیم پاشایەتی کرد، ئەو شارەی کە یەزدان هەڵیبژارد
لەنێو هەموو هۆزەکانی ئیسرائیلدا هەتا ناوی خۆی تێیدا دابنێت. دایکیشی

ناوی نەعمای عەمۆنی بوو. 14 ئەو خراپەکاری کرد، چونکە بە هەموو دڵ
ڕووی لە خودا نەکردبوو.
15 ڕووداوەکانی پاشایەتی ڕەحەڤەعام لە سەرەتاوە هەتا کۆتایی لە
تۆمارەکانی شەمەعیا پێغەمبەر و لە بینینەکانی عیدۆ دەربارەی ڕەچەڵەکەکان
نووسراون. بەردەوام جەنگ لەنێوان ڕەحەڤەعام و یارۆڤعام هەبوو. 16 ئیتر
ڕەحەڤەعام لەگەڵ باوباپیرانی سەری نایەوە و لە شاری داود بە خاک
سپێردرا، ئەبیای کوڕی لەدوای خۆی بوو بە پاشا.

13

پاشایەتی ئەبیا

1 لە هەژدەیەمین ساڵی پاشایەتی یارۆڤعام، ئەبیا بوو بە پاشای یەهودا.
2 سێ ساڵ لە ئۆرشەلیم پاشایەتی کرد، ناوی دایکی مەعکای کچی ئوریێل
بوو، خەڵکی گیڤعا بوو.
ئەوە بوو جەنگ لەنێوان ئەبیا و یارۆڤعام هەڵگیرسا. 3 ئەبیا بە
سوپایەکی چوار سەد هەزار جەنگاوەری توانادارەوە چووە ناو جەنگەکە،
یارۆڤعامیش بەرەی بەست بۆ ڕووبەڕووبوونەوەی ئەو بە هەشت سەد
هەزار جەنگاوەری هەڵبژاردەوە لە پیاوانی پاڵەوان.
4 ئەبیا لەسەر کێوی چەمارایم کە لە ناوچە شاخاوییەکانی ئەفرایمە
ڕاوەستا و گوتی: «یارۆڤعام و هەموو ئیسرائیل گوێم لێ بگرن! 5 ئایا
نازانن کە یەزدانی پەروەردگاری ئیسرائیل پاشایەتی ئیسرائیلی بە پەیمانی
نمەک* بە داود و نەوەکانی داوە بۆ هەتاهەتایە؟ 6 کەچی یارۆڤعامی کوڕی
نەڤات، خزمەتکاری سلێمانی کوڕی داود هەستا و لە گەورەکەی یاخی
بوو، 7 جا کۆمەڵێک پیاوخراپ و سووکوچروک لێی کۆبوونەوە و خۆیان

* 13:5 بە واتای سوێندیان بۆ یەکتر خواردووە کە ناپاکی لە یەکتری نەکەن.

لە دژی ڕەحەڤەعامی کوڕی سلێمان بەهێز کرد و ڕەحەڤەعامیش گەنجێکی
پێنەگەیشتوو بوو و خۆی لەبەردەمیاندا نەگرت.
8 »ئێستاش ئێوە دەڵێن کە خۆتان لەبەردەم پاشایەتی یەزداندا ڕادەگرن
کە بە دەستی نەوەی داودەوەیە. ڕاستە ئێوە کۆمەڵێکی زۆرن و گوێرەکە
زێڕەکانیشتان لەگەڵدایە کە یارۆڤعام کردوونی بە خوداوەندەکانتان. 9 بەڵام
ئایا ئێوە کاهینەکانی یەزدان، نەوەکانی هارون و لێڤییەکانتان دەرنەکرد و
وەک گەلانی خاکەکانی دیکە کاهینتان بۆ خۆتان دانەنا؟ ئەوەی بێت بۆ
خۆتەرخانکردن بە جوانەگایەک† و حەوت بەرانەوە، دەبێت بە کاهینی
ئەوانەی کە خودا نین.
10 »بەڵام سەبارەت بە ئێمە یەزدان خودامانە و وازمان لێ نەهێناوە. ئەو
کاهینانەی کە خزمەتی یەزدان دەکەن، ئەوان نەوەی هارون و لێڤییەکان
یارمەتییان دەدەن. 11 هەموو بەیانییەک و ئێوارەیەک قوربانی سووتاندن
بۆ یەزدان دەکەن، بخووری بۆنخۆش دەسووتێنن و نانی تەرخانکراویش
لەسەر مێزە زێڕە بێگەردەکە دادەنێن، چرادانە زێڕەکە و چراکانیشی هەموو
ئێوارەیەک دادەگیرسێنن، چونکە ئێمە فەرمانەکانی یەزدانی پەروەردگاری
خۆمان پاراستووە، بەڵام ئێوە وازتان لێ هێناوە. 12 خودا لەگەڵماندایە و
ئەو سەرکردەمانە. کاهینەکانی بە کەڕەنا دەستپێکی جەنگ لە دژی ئێوە
ڕادەگەیەنن. جا ئەی نەوەی ئیسرائیل، لە دژی یەزدانی پەروەردگاری
باوباپیرانتان مەجەنگن، چونکە سەرکەوتوو نابن.«
13 پێشتر یارۆڤعام هێزێکی ناردبوو تاکو بسووڕێنەوە بۆ پشتی سوپای
یەهودا. ئیتر کە یارۆڤعام بەرامبەر ڕیزی سوپای یەهودا بووەوە،
بۆسەیەکیش لە پشتیانەوە بوو. 14 کاتێک نەوەی یەهودا ئاوڕیان دایەوە،
بینییان لەپێشەوە و لەپاشەوە ڕووبەڕووی جەنگ بوونەتەوە، ئیتر هاواریان

† **13:9** لەو کاتەوەی کە گوێرەکەی نێر لە شیر دەبڕدرێتەوە پێی دەگوترێت)تۆبەن(یان
)جوانەگا(.

بۆ یەزدان کرد. پاشان کاهینەکان کەڕەنایان لێدا و [15] پیاوانی یەهودا
نەعرەتەی جەنگیان کێشا. لە دەنگی نەعرەتە کێشانی جەنگیان، خودا
لەبەردەم ئەبیا و پیاوانی یەهودا یارۆڤعام و هەموو ئیسرائیلی تێکشکاند.
[16] ئیتر نەوەی ئیسرائیل لەبەردەم یەهودا هەڵاتن و خودا ئەوانی دا
بەدەستیانەوە. [17] ئەبیا و سوپاکەی زیانێکی گەورەیان پێ گەیاند و پێنج
سەد هەزار پیاوی هەڵبژاردە لە ئیسرائیل کوژران. [18] لەو کاتەدا نەوەی
ئیسرائیل زەلیل بوون و نەوەی یەهودا ورەیان بەرز بوو، چونکە پشتیان بە
یەزدانی پەروەردگاری باوباپیرانیان بەستبوو.

[19] پاش ئەوەی ئەبیا یارۆڤعامی ڕاونا و شارۆچکەکانی بێت‌ئێل و یەشانا
و عەفرۆنی لێ سەند، لەگەڵ گوندەکانیان، [20] یارۆڤعام چیتر لە ماوەی
پاشایەتی ئەبیا بەهێز نەبووەوە و یەزدانیش لێیدا و مرد.

[21] بەڵام ئەبیا بەردەوام بەهێز بوو. چواردە ژنی هێنا و بیست و دوو
کوڕ و شازدە کچی بوو.

[22] ڕووداوەکانی دیکەی پاشایەتی ئەبیا، ئەوەی کردی و ئەوەی بەسەر
لێویدا هات، لە پەڕتووکی لێکدانەوەی مێژووی عیدۆی پێغەمبەر تۆمار
کراون.

14

[1] ئەبیا لەگەڵ باوباپیرانی سەری نایەوە و لە شاری داود نێژرا. ئیتر ئاسای
کوڕی لەدوای خۆی بوو بە پاشا. لە سەردەمی پاشایەتی ئەو خاکەکە
ماوەی دە ساڵ لە ئاشتیدا بوو.

پاشایەتی ئاسا

[2] ئاساش ئەوەی لەبەرچاوی یەزدانی پەروەردگاری خۆی باش و
ڕاست بوو کردی. [3] قوربانگا نامۆکان و نزرگەکانی سەر بەرزایی تێکدا،

بەردە تەرخانکراوەکانی* شکاند، ستوونە ئەشێراکانی† بڕییەوە. 4 بە خەڵکی
یەهودای گوت کە ڕوویان لە یەزدان بکەن، خودای باوباپیرانیان، کار بە
فێرکردن و فەرمانەکانی بکەن. 5 لە هەموو شارۆچکەکانی یەهوداش نزرگەکانی
سەر بەرزاییەکان و قوربانگاکانی بخووری تێکدا، پاشایەتییەکە لە سایەیدا
حەسایەوە. 6 ئەو شارە قەڵابەندەکانی یەهودای ئاوەدان کردەوە، چونکە
ئاشتی لە خاکەکەدا بەرقەرار بوو. لەو ساڵانە جەنگ ڕووی نەدا، چونکە
یەزدان پاشای حەساندەوە.

7 بە یەهودای گوت: «با ئەم شارۆچکانە بنیاد بنێینەوە، با دەوریان بە
شوورا و قوللە و دەروازە و شمشیرە‡ بگرین. خاکەکە هێشتا لەژێر دەستی
ئێمەیە، چونکە ڕوومان لە یەزدانی پەروەردگارمان کردووە؛ ڕوومان لەو کرد
و ئەویش لە هەموو لایەکەوە ئێمەی حەساندەوە.» ئیتر کاری بیناسازییان
کرد و سەرکەوتوو بوون.

8 ئاسا سوپایەکی سێ سەد هەزار کەسی پڕ چەککراوی بە قەڵغانی گەورە
و ڕم هەبوو لە یەهودا، سوپایەکی دوو سەد و هەشتا هەزار کەسیشی لە
تیرهاوێژ و قەڵغان بە دەست هەبوو لە بنیامین، هەر هەموویان پاڵەوانی بەهێز
بوون.

9 زەرەحی کوشی سوپایەکی بێشوماری بە سێ سەد گالیسکەوە لە دژیان
جوولاند و هەتا مارێشا هات. 10 ئاساش چوو بۆ بەرەنگاربوونەوەیان و لە
دۆڵی چەفیتا لەلای مارێشادا بۆ جەنگ ڕیزیان بەست.

11 ئینجا ئاسا هاواری بۆ یەزدانی پەروەردگاری خۆی کرد و گوتی:
«ئەی یەزدان، کەس وەک تۆ نییە یارمەتی لاوازەکان بدات لە دژی بە
هێزەکان. ئەی یەزدانی پەروەردگارمان یارمەتیمان بدە، چونکە ئێمە پشتمان

* **14:3** بەردی بە ستوونی دانراو بۆ پەرستن. بڕوانە دواوتار 16:21-22.
† **14:3** ستوونە ئەشێرا: هێمای خواژنە. بڕوانە یەکەم پاشایان 11:5.
‡ **14:7** شمشیر، پارچە دارێک بووە لە جیاتی قوفڵ لە دواوەی دەرگا بە شێوەی ئاسۆیی دانراوە بۆ داخستنی دەرگا.

بە تۆ بەستووە و بە ناوی تۆوە هاتووین بۆ شەڕ لەگەڵ ئەم سوپا زەبەلاحە.
ئەی یەزدان، تۆ خودامانیت، ڕێگا مەدە هیچ مرۆڤێک بەسەرتدا زاڵ
بێت.»
[12] یەزدان لەبەردەم ئاسا و یەهودا کوشییەکانی تێکشکاند، جا
کوشییەکان هەڵاتن و [13] ئاسا و ئەو لەشکرەش کە لەگەڵی بوو هەتا
گرار ڕاویان نان، کوشییەکان ئەوەندە کەسیان لێ کوژرا کە نەیانتوانی
هەستنەوە، چونکە لەبەردەم یەزدان و سوپاکەی شکان. پیاوانی یەهودا
تالانێکی زۆریان دەست کەوت. [14] پاشان هەموو گوندەکانی دەوروبەری
گراریان وێران کرد، چونکە ترسی یەزدان باڵی بەسەریاندا کێشابوو. هەموو
شارۆچکەکانیشیان تالان کرد، چونکە تالانێکی زۆریان تێدابوو. [15] هەروەها
هێرشیان کردە سەر چادری شوان و وشترەوانەکان، مەڕ و بزن و وشتری
زۆریان دایە پێش خۆیان و گەڕانەوە ئۆرشەلیم.

15

چاکسازییەکانی ئاسا

[1] ڕۆحی خودا هاتە سەر عەزەریای کوڕی عۆدێد و [2] ئەویش چووە
بەردەم ئاسا و پێی گوت: «ئەی ئاسا و هەموو یەهودا و بنیامین گوێم
لێ بگرن، یەزدان هەتا لەگەڵیدا بن لەگەڵتاندا دەبێت، ئەگەر ڕووی لێ
بکەن بۆتان دەردەکەوێت بەڵام ئەگەر بەجێی بهێڵن بەجێتان دەهێڵێت.
[3] ئیسرائیل ڕۆژانێکی زۆر بێ خودای ڕاستەقینە و بێ کاهینی مامۆستا و بێ
فێرکردن بوون. [4] بەڵام کە لە تەنگانەکەیاندا گەڕانەوە بۆ لای یەزدانی
پەروەردگاری ئیسرائیل و ڕوویان لەو کرد، بۆیان دەرکەوت. [5] لەو
سەردەمەدا کەس نەیدەتوانی بێ ترس گەشت بکات، چونکە نائارامییەکی
زۆر باڵی بەسەر هەموو دانیشتووانی خاکەکاندا کێشابوو. [6] ئیتر نەتەوەیەک
بە نەتەوەیەکی دیکە لەناودەبردرا و شارێک بە شارێکی دیکە، چونکە خودا

بە هەموو تەنگانەیەک هەراسانی کردبوون. 7 بەڵام ئێوە بەهێزبن و دەستتان
شل مەکەن، چونکە پاداشت هەیە بۆ کارەکەتان.»
8 کە ئاسا گوێی لەم قسانە و لە پەیامەکەی عەزەریای کوڕی عۆدێد
پێغەمبەر بوو، بەهێز بوو و بتە قێزەونەکانی لە هەموو خاکی یەهودا و بنیامین
و ئەو شارۆچکانەی کە لە شاخەکانی ئەفرایمدا گرتنی، ڕیشەکێش کرد.
قوربانگاکەی یەزدان ئەوەی بەردەم هەیوانەکەی پەرستگای یەزدانی نوێ
کردەوە.
9 ئینجا هەموو خەڵکی یەهودا و بنیامین و ئەو بیانییانەی کە لەگەڵیان
بوون، لە ئەفرایم و مەنەشە و شیمۆن کۆی کردنەوە، چونکە لە ئیسرائیلەوە
خەڵکێکی زۆر هاتبوونە پاڵی کاتێک بینیبوویان یەزدانی پەروەردگاری
لەگەڵیدایە.
10 لە مانگی سێی پازدەیەمینساڵی پاشایەتی ئاسادا لە ئۆرشەلیم کۆبوونەوە
و 11 لەو ڕۆژەدا لەو دەستکەوتەی کە لەگەڵ خۆیان هێنابوویان، حەوت
سەد مانگا و حەوت هەزار مەڕیان بۆ یەزدان سەربڕی و 12 پەیمانێکیان
بەست کە بە هەموو دڵ و بە هەموو گیانیانەوە ڕوویان لە یەزدان
بکەن، خودای باوباپیرانی خۆیان، 13 هەموو ئەوانەی کە ڕوو لە یەزدانی
پەروەردگاری ئیسرائیل ناکەن، لە گەورە و بچووک و لە پیاو و ژن،
دەکوژرێن. 14 ئەوانیش سوێندیان بۆ یەزدان خوارد، بە دەنگی بەرز
و بە هوتاف و زوڕنا و کەڕەنا لێدان. 15 هەموو یەهودا بەو سوێندە
دڵخۆش بوون، چونکە بە هەموو دڵیانەوە سوێندیان خوارد و بەوپەڕی
ڕەزامەندییانەوە ڕوویان لە یەزدان کرد، ئەویش بۆیان دەرکەوت و یەزدان
لە هەموو لایەکەوە ئەوانی حەواندەوە.
16 ئاسای پاشا تەنانەت مەعکای داپیریشی لە پلەی شاژنی دایک لابرد،
لەبەر ئەوەی ستوونە ئەشێرایەکی قێزەونی دروستکردبوو. ستوونەکەی بڕییەوە
و وردوخاشی کرد و لە دۆڵی قدرۆن سووتاندی. 17 هەرچەندە نزرگەکانی

سەر بەرزایی لە ئیسرائیل تێکنەدران، بەڵام دڵی ئاسا بە درێژایی ژیانی
بە تەواوی لەگەڵ یەزدان بوو. [18] هەروەها شتە تەرخانکراوەکانی خۆی و
باوکی لە زێڕ و زیو و قاپوقاچاغ هێنایە ناو پەرستگای خودا.
[19] هەتا ساڵی سی و پێنجەمی پاشایەتی ئاسا هیچ جەنگێکی دیکە
هەڵنەگیرسا.

16

دواهەمین ساڵانی ئاسا

[1] لە سی و شەشەمین ساڵی پاشایەتی ئاسا، بەعشای پاشای ئیسرائیل
هێرشی کردە سەر یەهودا و شارۆچکەی ڕامەی کردە شارێکی قەڵابەند،
بۆ ئەوەی لە سنووری ئاسای پاشای یەهودا ڕێی هاتوچۆکردن بگرێت.
[2] ئاساش زێڕ و زیوی لە گەنجینەکانی پەرستگای یەزدان و کۆشکی
پاشادا دەرهێنا و ناردی بۆ بەنهەدەدی پاشای ئارام کە لە دیمەشق
دادەنیشت و گوتی: [3] «با پەیمانێک لەنێوان من و تۆدا هەبێت وەک
ئەوەی لەنێوان باوکم و باوکتدا هەبوو. من وا زێڕ و زیوم بۆ ناردوویت،
ئێستا وەرە پەیمانەکەت لەگەڵ بەعشای پاشای ئیسرائیل هەڵوەشێنەوە، هەتا
لەلای من بکشێتەوە.»
[4] بەنهەدەدیش بە قسەی ئاسا پاشای کرد، سەرکردەکانی سوپاکەی
ناردە سەر شارۆچکەکانی ئیسرائیل، عییۆن و دان و ئابێل مایم* و هەموو
کۆگاکانی نەفتالی گرت. [5] کاتێک بەعشا ئەمەی بیستەوە، دەستی
لە بنیادنانی ڕامە هەڵگرت و کارەکەی بەجێهێشت. [6] ئاسای پاشاش
هەموو پیاوانی یەهودای هێنا، ئەو بەرد و دارانەی هەڵگرت کە بەعشا لە
شارۆچکەی ڕامە بەکاریهێنابوون، گەڤەع و میچپای پێ ئاوەدان کردەوە.

* **16:4** ئابێل مایم هەروەها بە)ئابێلی بێت‌مەعکا(ناسراوە. بڕوانە دووەم ساموئێل 20:14.

[7] لەو کاتەدا حەنانی پێشبینیکەر هات بۆ لای ئاسای پاشای یەهودا و
پێی گوت: »سوپای پاشای ئارام لە دەستت دەرباز بوو، لەبەر ئەوەی
پشتت بە پاشای ئارام بەست و پشتت بە یەزدان خودات نەبەست. [8] ئایا
کوشییەکان و لیبییەکان سوپایەکی زۆر نەبوون بە گالیسکە و ئەسپ سواری
یەک جار زۆرەوە؟ بەڵام کاتێک کە پشتت بە یەزدان بەست ئەوانی دا
بە دەستتەوە، [9] چونکە چاوەکانی یەزدان چاودێرن بەسەر هەموو زەویدا،
بۆ ئەوەی ئەوانە بەهێز بکات کە بە هەموو دڵیانەوە لەگەڵیدان. تۆ بە گێلی
ڕەفتارت کرد، لە ئەمڕۆ بە دواوە هەمیشە لە جەنگدا دەبیت.«

[10] ئاسا لەبەر ئەمە لە پێشبینیکەرەکە تووڕە بوو و بە جۆرێک لێی
هەڵچوو کە خستییە زیندانەوە، هەروەها ئاسا لەو کاتەدا هەندێک کەسی
لە گەلەکەی چەوساندەوە.

[11] ڕووداوەکانی پاشایەتی ئاسا لە سەرەتاوە هەتا کۆتایی لە پەڕتووکی
پاشاکانی یەهودا و ئیسرائیل تۆمار کراون. [12] لە سی و نۆیەمین ساڵی
پاشایەتییەکەیدا ئاسا پێیەکانی تووشی نەخۆشی بوون، هەتا نەخۆشییەکەی
لێی پیس کرد، بەڵام لە نەخۆشییەکەشی داوای یەزدانی نەکرد، بەڵکو
تەنها داوای یارمەتی لە پزیشکەکان کرد. [13] ئاسا لە چل و یەکەمین
ساڵی پاشایەتییەکەی مرد و لەگەڵ باوباپیرانی سەری نایەوە. [14] لەسەر
دارەمەیتێک† دایانا کە پڕ بوو لە بۆنوبەرام و پێکهاتووی جۆراوجۆری
بۆنخۆش بەپێی تێکەڵکردنەکەی. لەو گۆڕەی کە لە شاری داود بۆ خۆی
هەڵکەندبوو ناشتیان و ئاگرێکی گەورەیان وەک ڕێزلێنان بۆ کردەوە.

17

پاشایەتی یەهۆشافات

† **16:14** یان دارەبازەیەک.

[1] یەهۆشافاتی کوڕی لەدوای خۆی بوو بە پاشا و خۆی لە بەرامبەر
ئیسرائیل بەهێز کرد. [2] لە هەموو شارە قەڵابەندەکانی یەهودا لەشکری دانا،
لەناو خاکی یەهودا و لەو شارۆچکانەی خاکی ئەفرایمیش کە ئاسای باوکی
گرتبووی سەربازگەی تێدا دامەزراندن.

[3] یەزدانیش لەگەڵ یەهۆشافات بوو، چونکە ڕێچکەی داودی باپیرە
گەورەی گرتەبەر و ڕووی لە بتی بەعل نەکرد، [4] بەڵکو ڕووی لە خودای
باوکی کرد و فەرمانەکانی ئەوی پەیڕەو کرد، نەک نەریتەکانی ئیسرائیل.
[5] لەبەر ئەوە یەزدان جڵەوی پاشایەتییەکەی لە دەستیدا سەقامگیر کرد و
هەموو یەهودا دیارییان پێشکەش بە یەهۆشافات کرد و دەوڵەمەندی و
ڕێزی زۆری هەبوو. [6] بە هەموو دڵەوە ڕێگای یەزدانی پەیڕەو کرد و
هەروەها نزرگەکانی سەر بەرزاییەکان و ستوونە ئەشێرا کانی لە یەهودا تێکدا.
[7] یەهۆشافات لە سێیەم ساڵی پاشایەتییەکەی بەنحەیل، عۆبەدیا،
زەکەریا، نەتەنێل و میخایوی کاربەدەستەکانی خۆی ناردە شارۆچکەکانی
یەهودا بۆ ئەوەی دانیشتووانەکانیان فێربکەن. [8] ژمارەیەک لێڤییان لەگەڵ
بوون، شەمەعیا، نەتەنیاهۆ، زەڤەدیا، عەساهێل، شەمیرامۆت، یەهۆناتان،
ئەدۆنیا، تۆڤییاهو و تۆڤ ئەدۆنیا، هەروەها ئەلیشاماع و یەهۆرام کە
هەردووکیان کاهین بوون. [9] بەناو هەموو شارەکانی یەهودا دەگەڕان،
پەڕتووکی تەوراتی یەزدانیان پێبوو و خەڵکیان فێردەکرد.

[10] ترسی یەزدان باڵی بەسەر هەموو پاشایەتییەکانی خاکەکانی
دەوروبەری یەهودا کێشا، ئیتر لە دژی یەهۆشافات نەجەنگان.
[11] هەندێک لە فەلەستییەکانیش دیاری و زیویان وەک سەرانە بۆ
یەهۆشافات هێنا، هەروەها عەرەبەکانیش مەڕوماڵاتیان بۆ هێنا، حەوت
هەزار و حەوت سەد بەران و حەوت هەزار و حەوت سەد تەگە.

[12] یەهۆشافات هەتا دەهات مەزن و مەزنتر دەبوو. لە یەهودا قەڵا و
کۆگاکانی بنیاد نا، [13] لە شارۆچکەکانی یەهوداش ئازووقەی زۆری هەبوو،

لە ئۆرشەلیم جەنگاوەری پاڵەوان و بەهێز هەبوو. 14 ئەمەش سەرژمێرییانە
بەپێی بنەماڵەکان:

لە یەهودا، فەرماندەکانی یەکەی هەزاران:
عەدنا فەرماندە بوو و سێ سەد یەکەی پاڵەوانی بەهێزی لەگەڵ بوو؛
15 لەپاش ئەو یەهۆحانان فەرماندە بوو کە دوو سەد و هەشتا یەکەی
لەگەڵ بوو؛
16 لەپاش ئەویش عەمەسیای کوڕی زکری بوو، کە خۆی بەخشیبوو
بە یەزدان، دوو سەد یەکەی پاڵەوانی بەهێزی لەگەڵ بوو.
17 لە بنیامین:
پاڵەوانی بەهێز، ئەلیاداع، دوو سەد یەکەی چەکداری بە کەوان و
قەڵغانەوە لەگەڵدا بوو؛
18 لەپاش ئەویش، یەهۆزاڤاد سەد و هەشتا یەکەی پیاوی
پڕچەککراوی بۆ جەنگ لەگەڵ بوو.

19 ئەمانە خزمەتکارەکانی پاشا بوون، جگە لەوانەی پاشا لەناو شارە
قەڵابەندەکان لە هەموو یەهودا دایینان.

18

پێشبینی میخایو سەبارەت بە ئەحاب

1 یەهۆشافات دەوڵەمەندی و ڕێزێکی زۆری هەبوو، لەگەڵ ئەحاب
ژنوژنخوازی کرد. 2 دوای چەند ساڵێک چوو بۆ لای ئەحاب لە سامیرە.
ئەحاڤیش مەڕ و مانگای زۆری بۆ ئەو و بۆ ئەو خەڵکەش کە لەگەڵیدا
بوون سەربڕی و هانی دا پەلاماری ڕامۆتی گلعاد بدات. 3 ئەحاب پاشای
ئیسرائیل پرسیاری لە یەهۆشافاتی پاشای یەهودا کرد: »لەگەڵم دێیتە ڕامۆتی
گلعاد؟«

یەهۆشافاتیش وەڵامی دایەوە: »خۆم وەک خۆت و گەلەکەم وەک
گەلەکەت، لەگەڵتداین بۆ جەنگ.« 4 بەڵام یەهۆشافات بە پاشای ئیسرائیلی
گوت: »سەرەتا داوای ڕاوێژ لە یەزدان بکە.«
5 ئیتر پاشای ئیسرائیل پێغەمبەرەکانی کۆکردەوە، نزیکەی چوار سەد
پیاو بوون، لێی پرسین: »ئایا بچمە ڕامۆتی گلعاد بۆ جەنگ یان نا؟«
ئەوانیش گوتیان: »بڕۆ، یەزدان دەیداتە دەستی پاشا.«
6 بەڵام یەهۆشافات پرسیاری کرد: »هیچ پێغەمبەرێکی یەزدان لێرە
نەماوە لێی بپرسین؟«
7 پاشای ئیسرائیلیش بە یەهۆشافاتی گوت: »پێغەمبەرێکی دیکە ماوە
پرسی یەزدانی پێ بکەین، بەڵام من ڕقم لێیەتی، چونکە ئەو سەبارەت بە من
پێشبینی چاک ناکات بەڵکو خراپ، ئەویش میخایوی کوڕی یەملایە.«
یەهۆشافاتیش گوتی: »با پاشا ئاوا نەڵێت.«
8 لەبەر ئەوە پاشای ئیسرائیل کاربەدەستێکی بانگکرد و گوتی: »بە پەلە
میخایوی کوڕی یەملام بۆ بهێنە!«
9 لەو کاتەدا پاشای ئیسرائیل و یەهۆشافاتی پاشای یەهودا جلی
شاهانەیان لەبەرکردبوو و هەریەکە و لەسەر تەختەکەی خۆی دانیشتبوو
لەسەر جۆخینەکەی* لای دەروازەی سامیرە، هەموو پێغەمبەرەکانیش
لەبەردەمیان پێشبینییان دەکرد. 10 سدقیای کوڕی کەنعەنا کە دوو قۆچی
ئاسنی بۆ خۆی دروستکردبوو، گوتی: »یەزدان ئەمە دەفەرموێت: ’بەمە
ورگی ئارامییەکان دەدڕیت هەتا لەناو دەچن.‘«
11 هەموو پێغەمبەرەکانیش بەم جۆرە پێشبینییان کرد و گوتیان:
»پەلاماری ڕامۆتی گلعاد بدە و سەرکەوتوو دەبیت، یەزدان دەیداتە دەستی
پاشا.«

---

* **18:9** جۆخین یان سەرخەرمان ئەو زەوییە تەرخانکراوەیە کە لەلایەن وەرزێر و جوتیارەوە بەکارهێنراوە بۆ کوتانی دانەوێڵە لەسەری لەدوای کۆکردنەوەی لە کێڵگە.

12 ئەو نێردراوەی چوو میخایو بانگ بکات قسەی لەگەڵ کرد و گوتی:
»ئەوەتا قسەی هەموو پێغەمبەرەکان بە یەک دەنگ لە بەرژەوەندی پاشایە،
تکایە با قسەی تۆش وەک قسەی یەکێک لەوان بێت و بە باشە قسە بکە.«
13 بەڵام میخایو گوتی: »بە یەزدانی زیندوو، ئەوەی خودا پێم
بفەرموێت ئەوە دەڵێم.«
14 کاتێک هاتە لای پاشا، پاشا لێی پرسی: »میخایو، بچینە ڕامۆتی گلعاد
بۆ جەنگ یان نا؟«
ئەویش پێی گوت: »هێرش بکەن و سەرکەوتوو بن، دەدرێتە
دەستتان.«
15 پاشاش پێی گوت: »چەند جار من سوێندم داویت، کە جگە لە
ڕاستی بە ناوی یەزدانەوە هیچی دیکەم پێ نەڵێیت؟«
16 ئینجا میخایو وەڵامی دایەوە: »هەموو ئیسرائیلم بینی لەسەر چیاکان
وەک مەڕی بێ شوان پەرتەوازە ببوون، یەزدانیش فەرمووی: ”ئەوانە
خاوەنیان نییە، با هەریەکە و بە سەلامەتی بگەڕێتەوەماڵەکەی خۆی.“«
17 پاشای ئیسرائیل بە یەهۆشافاتی گوت: »پێم نەگوتی ئەو پێشبینی
چاک سەبارەت بە من ناکات، بەڵکو خراپ؟«
18 میخایو گوتی: »لەبەر ئەوە گوێ لە فەرمایشتی یەزدان بگرە، یەزدانم
بینی لەسەر تەختەکەی دانیشتبوو، هەموو هێزەکانی ئاسمانیش لەلای ڕاست
و چەپیەوە ڕاوەستابوون. 19 یەزدان فەرمووی: ”کێ ئەحاڤی پاشای
ئیسرائیل فریودەدات هەتا هێرش بکاتە سەر ڕامۆتی گلعاد و لەوێ بمرێت؟“
»یەکێک پێشنیاری ئەمەی کرد و یەکێکی دیکە ئەوە. 20 ئینجا ڕۆحێک
هاتە پێشەوە و لەبەردەم یەزدان ڕاوەستا و گوتی: ”من فریوی دەدەم.“
»یەزدانیش لێی پرسی: ”بە چی؟“
21 »ئەویش گوتی: ”دەچمە دەرەوە و لە دەمی هەموو پێغەمبەرەکانی
دەبمە ڕۆحی درۆ.“

»یەزدانیش پێی فەرموو: ”تۆ فریوی دەدەیت و دەتوانیت، بڕۆ دەرەوە
و ئەوە بکە.“
22 »ئێستاش وا یەزدان ڕۆحی درۆی خستووەتە ناو دەمی
پێغەمبەرەکانتەوە. یەزدان بڕیاری دا بەڵاتان بەسەر بهێنێت.«
23 ئینجا سدقیای کوڕی کەنعەنا هاتە پێشەوە و زللەیەکی لە ڕوومەتی
میخایو دا و گوتی: »لەکوێوە ڕۆحی یەزدان لە منەوە پەڕییەوە هەتا قسەت
لەگەڵدا بکات؟«
24 میخایو وەڵامی دایەوە: »دەبینیت کە ئەو ڕۆژە دەچیتە ژووری
دواوەی خانوو بۆ ئەوەی خۆت بشاریتەوە.«
25 ئینجا پاشای ئیسرائیل فەرمانی دا: »میخایو ببەن و بیگەڕێننەوە لای
ئامۆنی فەرمانڕەوای شارەکە و یۆئاشی کوڕی پاشا، 26 پێیان بڵێن: ”ئەمە
فەرمانی پاشایە: ئەمە بخەنە زیندانەوە و جگە لە کەمێک نان و ئاو هیچی
دیکەی پێ مەدەن، هەتا هاتنەوەم بە سەلامەتی.“«
27 میخایو گوتی: »ئەگەر تۆ بە سەلامەتی بگەڕێیتەوە، یەزدان لە ڕێگەی
منەوە هیچی نەفەرمووە«! ئینجا گوتی: »ئەی هەموو گەل، گوێ بگرن«!

کوشتنی ئەحاف لە ڕامۆتی گلعاد

28 ئیتر پاشای ئیسرائیل و یەهۆشافاتی پاشای یەهودا سەرکەوتن بۆ ڕامۆتی
گلعاد. 29 پاشای ئیسرائیل بە یەهۆشافاتی گوت: »من خۆم دەگۆڕم و
دەچمە ناو جەنگەکە، بەڵام تۆ جلوبەرگە شاهانەکەی خۆت لەبەر بکە.«
ئینجا پاشای ئیسرائیل خۆی گۆڕی و چووە ناو جەنگەکە.
30 پاشای ئارام فەرمانی بە فەرماندەی گالیسکەکانی دا و گوتی: »شەڕ
لەگەڵ هیچ گەورە و بچووکێک مەکەن، جگە لە پاشای ئیسرائیل.«
31 کاتێک کە سەرکردەکانی گالیسکەکان یەهۆشافاتیان بینی، گوتیان:
»ئەوە پاشای ئیسرائیلە.« گەڕانەوە بۆ ئەوەی شەڕی لەگەڵ بکەن،

بەڵام یەهۆشافات هاواری کرد و یەزدانیش یارمەتی دا و ئەوانی لێ
دوورخستەوە. 32 کاتێک کە سەرکردەکانی گالیسکەکان بینییان ئەوە
پاشای ئیسرائیل نەبوو، وازیان لە ڕاونانی هێنا.
33 پیاوێکیش بە هەڕەمەکی تیروکەوانەکەی ڕاکێشا و پاشای ئیسرائیلی
لە درزی نێو بەشەکانی زرێیەکەیەوە پێکا، ئەویش بە گالیسکەوانەکەی
گوت: «دەستت بکێشەوە لەناو سوپا کە بمبە دەرەوە، چونکە بریندار
بووم.» 34 لەو ڕۆژەدا شەڕەکە زۆر سەخت بوو، هەتا ئێوارە پاشا لەناو
گالیسکەکەی بەرامبەر بە ئارام ڕاگیرا، کاتی خۆر ئاوابوون مرد.

19

1 کاتێک یەهۆشافاتی پاشای یەهودا بە سەلامەتی گەڕایەوە
کۆشکەکەی لە ئۆرشەلیم، 2 یێهوی کوڕی حەنانی، ئەوەی پەیامی خودای
بە پاشا ڕادەگەیاند، چووە لای و بە یەهۆشافات پاشای گوت: «ئایا دەبوو
یارمەتی خراپەکار بدەیت و ئەوانەت خۆشبوێت کە ڕقیان لە یەزدانە؟ لەبەر
ئەوە تووڕەیی یەزدانت لەسەرە. 3 بەڵام هەندێک کاری چاکت لێ بەدی
کراوە، چونکە ستوونە ئەشێراکانت لە خاکەکەدا داماڵی و خۆتت تەرخان
کردووە بۆ ڕوو لە خودا کردن.»

دانانی دادوەر لە شارە قەڵابەندەکان

4 یەهۆشافات لە ئۆرشەلیم نیشتەجێ بوو، دیسان لە ئۆرشەلیم هاتە دەرەوە
و بەناو گەلدا گەڕا، لە بیری شابەعەوە هەتا ناوچە شاخاوییەکانی ئەفرایم و
ئەوانی بۆ لای یەزدانی پەروەردگاری باوباپیرانیان گەڕاندەوە. 5 هەروەها
دادوەری لە هەموو شارە قەڵابەندەکانی یەهودا دانا و 6 بە دادوەرەکانی
گوت: «ئاگاداربن ئێوە چی دەکەن، چونکە ئێوە دادوەری بۆ مرۆڤ
ناکەن، بەڵکو بۆ یەزدان، ئەویش لە بڕیارداندا لەگەڵتان دەبێت. 7 ئێستاش

با ترسی یەزدانتان لە دڵدا بێت و ئاگاداربن و کار بکەن، چونکە لەلای
یەزدانی پەروەردگارمان ناڕەوایی و لایەنگری و بەرتیل خواردن نییە.»
[8] هەروەها یەهۆشافات لە لێڤی و کاهین و گەورەی بنەماڵەکانی ئیسرائیل
چەند کەسێکی لە ئۆرشەلیم دانا بۆ دادوەریکردن بەگوێرەی فێرکردنی یەزدان
و بۆ ناوبڕیکردنی ناکۆکییەکان، ئەوانیش لە ئۆرشەلیم دانیشتن. [9] فەرمانی
پێ کردن و گوتی: »بە لەخواترسی و دڵسۆزی و بە هەموو دڵەوە کار
بکەن. [10] هەر داوایەک کە برایانی دانیشتووی شارەکانتان دەیهێننە لاتان،
پەیوەست بێت بە خوێنڕشتن یان بە فێرکردنەکان سەبارەت بە فەرمان و
حوکمەکان، ئەوا ئاگاداریان بکەنەوە لە دژی یەزدان تاوان نەکەن، نەوەک
تووڕەیی یەزدان بێتە سەر خۆتان و گەلەکەتان. ئەگەر بەم شێوەیە بکەن،
تاوان ناکەن.
[11] »ئەمەریای سەرۆک کاهین لە هەموو کاروبارەکانی یەزدان
سەرپەرشتیتان دەکات، زەڤەدیای کوڕی ئیسماعیلیش کە سەرۆکی
هۆزی یەهودایە، لە هەموو کاروبارەکانی پاشا سەرپەرشتیتان دەکات و
لێڤییەکانیش وەکو کاربەدەست یارمەتیدەرتان دەبن. ئازابن و دەستبەکار
بن، با یەزدانیش لەگەڵ چاکەکاران بێت.»

20

بەزاندنی مۆئاب و عەمۆن

[1] پاش ئەوەی مۆئابی و عەمۆنییەکان کە هەندێک مەعونیشیان لەگەڵ
بوو، هاتن بۆ ئەوەی لە دژی یەهۆشافات بجەنگن.
[2] کەسانێک هاتن و بە یەهۆشافاتیان ڕاگەیاند و گوتیان: »سوپایەکی
زۆر گەورە لەوبەری دەریای مردووەوە* لە ئەدۆمەوە بەڕێکەوتوون بێنە
سەرت، وا ئێستا لە حەچەچۆن تامارن«) کە کانی گەدی پێ دەگوترێت.(

* **20:2** دەریای مردووەوە: عیبری دەریاوە.

3 یەهۆشافاتیش ترسا و بڕیاری دا پرسیار لە یەزدان بکات، ئیتر لە هەموو
یەهودا ڕۆژووی ڕاگەیاند. 4 خەڵکی یەهودا کۆبوونەوە بۆ نزا و داوا کردنی
یارمەتی لە یەزدان، هەروەها لە هەموو شارۆچکەکانی یەهوداوە هاتن هەتا
ڕوو لە یەزدان بکەن.

5 ئینجا یەهۆشافات لەنێو کۆمەڵی یەهودا و ئۆرشەلیم لە پەرستگای
یەزدان بەرامبەر بە حەوشە نوێیەکە وەستا و 6 گوتی:
«ئەی یەزدان، خودای باوباپیرانمان، ئایا تۆ ئەو خودایە نیت کە
لە ئاسمانە؟ تۆ فەرمانڕەوای هەموو پاشایەتی نەتەوەکانیت. هێز و توانا
لە دەستی تۆدایە و کەس نییە خۆی لەبەردەمت ڕابگرێت. 7 ئەی
خودامان، ئایا تۆ نەبوویت کە دانیشتووانی ئەم خاکەت لەبەردەم
ئیسرائیلی گەلت وەدەرنا و هەتاهەتایە بە وەچەی ئیبراهیمی دۆستی
خۆتت دا؟ 8 تێیدا نیشتەجێ بوون و لەناویدا پیرۆزگایەکیان بۆ ناوت بنیاد
نا و گوتیان: 9 ”ئەگەر خراپە بێتە سەرمان، شمشێر و حوکم بەسەردادان
و پەتا و قاتوقڕی، لەبەردەم ئەم پەرستگایە و لەبەردەمت ڕادەوەستین،
چونکە ئەم پەرستگایە کە هەڵگری ناوی تۆیە و لە تەنگانەماندا هاوارت
بۆ دەکەین و گوێت لێ دەبێت و ڕزگارمان دەکەیت.“
10 «ئێستاش تەماشا بکە، سوپاکانی عەمۆن و مۆئاب و کێوی سێعیر،
ئەوانەی ڕێگات بە ئیسرائیل نەدا پەلاماریان بدەن کاتێک لە خاکی
میسرەوە هاتن. ئیتر ئیسرائیلیش خۆی لێیان لادا و لەناویان نەبردن.
11 ببینە، چۆن ئێستا ئەوان بە خراپە پاداشتمان دەدەنەوە، لەو موڵکە
دەرماندەکەن کە تۆ بە میرات پێتداین. 12 ئەی خودای ئێمە، ئایا
حوکمیان بەسەردا نادەیت؟ چونکە ئێمە توانامان نییە بەرامبەر ئەو سوپا زۆر
گەورەیەی پەلامارمان دەدەن و ئێمە نازانین چی بکەین بەڵام چاومان
لە تۆیە.»

13 هەموو پیاوانی یەهوداش لەبەردەم یەزدان ڕاوەستابوون، هەروەها

ژن و منداڵ و کوڕەکانیشیان.
14 ئینجا لەنێو کۆمەڵەکە ڕۆحی یەزدان هاتە سەر یەحەزیێلی کوڕی
زەکەریای کوڕی بەنایای کوڕی یەعیێلی کوڕی مەتەنیای لێڤی لە نەوەی
ئاساف.
15 گوتی: »ئەی هەموو یەهودا و دانیشتووانی ئۆرشەلیم و یەهۆشافاتی
پاشا، گوێ بگرن! یەزدان بەم جۆرە بە ئێوە دەفەرموێت: ”مەترسن و
وورە بەرمەدەن لەبەردەم ئەو سوپا زۆرە، چونکە جەنگەکە هی ئێوە نییە
بەڵکو هی خودایە. 16 سبەینێ دابەزنە سەریان، ئەوان وا لە هەورازەکەی
زیز سەردەکەون، لەوپەڕی دەربەندەکە لە بەرامبەر چۆڵەوانی یەروئێل
دەیاندۆزنەوە. 17 پێویست ناکات لەم شەڕە بجەنگن. ئەی یەهودا و
ئۆرشەلیم، ڕاوەستن و مەجوڵێن و تەماشا بکەن چۆن یەزدان ڕزگارتان
دەکات. مەترسن و وورە بەرمەدەن، سبەینێ بۆ بەرەنگاربوونەوەیان بچن و
یەزدان لەگەڵتان دەبێت.“«
18 یەهۆشافات کڕنۆشی برد و سەری خستە سەر زەوی، هەموو یەهودا
و دانیشتووانی ئۆرشەلیمیش لەبەردەم یەزدان لەسەر ڕوو کەوتن و کڕنۆشیان
برد. 19 ئینجا لێڤییەکان لە نەوەی قەهاتی و قۆرەحییەکان هەستانەوە بۆ
ستایشکردنی یەزدانی پەروەردگاری ئیسرائیل بە دەنگێکی زۆر بەرز.
20 بەیانی زوو لە خەو هەستان و چوون بۆ چۆڵەوانی تەقۆعە، لە کاتی
بەڕێکەوتنیان یەهۆشافات ڕاوەستا و گوتی: »ئەی خەڵکی یەهودا و
ئۆرشەلیم، گوێم لێ بگرن! بڕواتان بە یەزدانی پەروەردگارتان هەبێت،
دڵنیابن و بڕواتان بە پێغەمبەرەکانی هەبێت سەرکەوتوو دەبن.« 21 لەدوای
ئەوەی یەهۆشافات ڕاوێژی بە گەل کرد، گۆرانیبێژی دانا بۆ ئەوەی
ستایشی یەزدان بکەن بۆ شکۆی پیرۆزی، کاتێک لەپێش سوپاکە دەڕۆن
بڵێن:
»سوپاسی یەزدان بکەن،

چونکە خۆشەویستییە نەگۆڕەکەی هەتاهەتاییە.»
22 کاتێک دەستیان بە گۆرانی و ستایش کرد، یەزدان چەند بۆسەیەکی
بۆ عەمۆنی و مۆئابییەکان و خەڵکی کێوی سێعیر نایەوە کە هاتبوون بۆ
پەلاماردانی یەهودا، ئیتر شکان. 23 عەمۆنی و مۆئابییەکان هەڵیانکوتایە سەر
دانیشتووانی کێوی سێعیر تاکو قڕیان بکەن و لەناویان ببەن. دوای ئەوەی
لە کوشتوبڕی دانیشتووانی سێعیر بوونەوە، بەربوونە یەکتری و یەکترییان
لەناوبرد.
24 کاتێک پیاوانی یەهودا گەیشتنە شوێنی چاودێریکردن لە چۆڵەوانی،
تەماشای ئاپۆرەی سوپاکەیان کرد هەموو لاشەن و لەسەر زەوییەکە
کەوتوون و کەس دەرباز نەبووە. 25 ئیتر یەهۆشافات و گەلەکەی
هاتن بۆ تاڵانکردنی دەستکەوتەکان، جا شتومەک و جلوبەرگ و کەلوپەلی
گرانبەهای زۆریان دۆزییەوە، بەڵام هێندە زۆر بوو کە نەیانتوانی باریان
بکەن. سێ ڕۆژ خەریکی تاڵان بردن بوون. 26 لە ڕۆژی چوارەم لە دۆڵی
بەراخا کۆبوونەوە، لەوێش ستایشی یەزدانیان کرد، لەبەر ئەوە شوێنەکەیان
ناونا دۆڵی بەراخا† کە هەتا ئەمڕۆش بەو ناوەوە ناودەبردرێت.
27 ئینجا هەموو پیاوانی یەهودا و ئۆرشەلیم بە ڕابەرایەتی یەهۆشافات بە
خۆشییەوە گەڕانەوە بۆ ئۆرشەلیم، چونکە یەزدان بە دوژمنەکانیان خۆشی
کردن. 28 بە قیسارە و ساز و کەڕەناوە چوونە ناو ئۆرشەلیمەوە بۆ پەرستگای
یەزدان.
29 بەو شێوەیە ترسی یەزدان لە هەموو پاشایەتی خاکەکانی دیکە
نیشت، کاتێک کە بیستیانەوە یەزدان شەڕی لەگەڵ دوژمنەکانی ئیسرائیلدا
کردووە. 30 ئیتر ئاشتی لەنێو پاشایەتییەکەی یەهۆشافات بەرقەرار بوو، خودا
لە هەموو لایەکەوە حەساندییەوە.

کۆتایی پاشایەتی یەهۆشافات

† **20:26** بەراخا واتە ستایش.

31 یەهۆشافات بەم شێوەیە پاشایەتی یەهودای کرد. لە تەمەنی سی و
پێنج ساڵی بوو بە پاشای یەهودا، بیست و پێنج ساڵ لە ئۆرشەلیم پاشایەتی
کرد، ناوی دایکی عەزوڤای کچی شیلحی بوو. 32 ڕێچکەی ئاسای باوکی
گرتەبەر و لێی لانەدا، ئەوەی لەبەرچاوی یەزدان ڕاستە کردی. 33 بەڵام
هێشتا نزرگەکانی سەر بەرزایی تێکنەدران و گەل هێشتا بە تەواوی دڵیان
بە خودای باوباپیرانیان نەدابوو.
34 ڕووداوەکانی دیکەی پاشایەتی یەهۆشافات لە سەرەتاوە هەتا کۆتایی،
لە پەڕتووکی کاروباری ڕۆژانەی یێهوی کوڕی حەنانی تۆمار کراون، ئەوەی
لە پەڕتووکی پاشاکانی ئیسرائیل تۆمار کراون.
35 پاش ئەمانە یەهۆشافاتی پاشای یەهودا لەگەڵ ئەحەزیای پاشای
ئیسرائیلدا کە خراپەکار بوو هاوپەیمانییەتی بەست. 36 یەکیانگرت لە
دروستکردنی کەشتی بازرگانی و لە عەچیۆن گەڤەر چەند کەشتیگەلێکیان
دروستکرد. 37 بەڵام ئەلیعەزەری کوڕی دۆداڤاهو کە خەڵکی مارێشا
بوو لەسەر یەهۆشافات پێشبینی کرد و گوتی: «لەبەر ئەوەی لەگەڵ
ئەحەزیا هاوپەیمانییەتیت بەست، ئەوەی ئێوە دروستتان کرد یەزدان
تێکیدەشکێنێت.» ئیتر کەشتییەکان شکان و نەیانتوانی گەشتی بازرگانی
بکەن.

21

1 ئیتر یەهۆشافات لەگەڵ باوباپیرانی سەری نایەوە، لە شاری داود لەگەڵ
باوباپیرانی نێژرا. یەهۆرامی کوڕی لەدوای خۆی بوو بە پاشا. 2 یەهۆرامی
کوڕی یەهۆشافات چەند برایەکی هەبوو، عەزەریا، یەحیێل، زەکەریا،
عەزەریاهو، میکائیل و شەفەتیا، هەموو ئەمانە کوڕی یەهۆشافاتی پاشای
ئیسرائیل* بوون. 3 باوکیان لە زێڕ و زیو و شتی گرانبەها زۆری پێدابوون،

* 21:2 واتە یەهودا.

لەگەڵ شارە قەڵابەندەکان لە یەهودا، بەڵام پاشایەتییەکەی بە یەهۆرام دا،
چونکە نۆبەرە بوو.

پاشایەتی یەهۆرام

4 کاتێک یەهۆرام جڵەوی پاشایەتییەکەی باوکی گرتە دەست و بەهێز
بوو، هەموو براکانی و هەندێک لە میرەکانی ئیسرائیلی بە شمشێر کوشت.
5 یەهۆرام تەمەنی سی و دوو ساڵ بوو کاتێک بوو بە پاشا، هەشت
ساڵ لە ئۆرشەلیم پاشایەتی کرد و 6 هەمان ڕێچکەی پاشاکانی ئیسرائیل
و بنەماڵەی ئەحاڤی گرتەبەر، چونکە کچەکەی ئەحاڤ ژنی بوو، لەبەرچاوی
یەزدان خراپەکاری کرد. 7 لەگەڵ ئەوەش یەزدان نەیویست بنەماڵەی
داود لەناوببات، لەبەر ئەو پەیمانەی لەگەڵ داود بەستبووی، هەروەک
پێی فەرموو بۆ هەتاهەتایە چرایەک دەداتە خۆی و نەوەکانی.
8 لە سەردەمی پاشایەتی یەهۆرام، ئەدۆم لە یەهودا یاخی بوو، پاشایەکیان
بۆ خۆیان دانا. 9 ئیتر یەهۆرام لەگەڵ سەرکردەکانی و هەموو گالیسکەکانی
پەڕییەوە. لەوێ ئەدۆمییەکان ئابڵوقەیان دان، بەڵام شەو خۆی و
سەرکردەی گالیسکەکانی هەستان و ئابڵوقەکەیان شکاند و دەرباز بوون.
10 هەتا ئێستاش ئەدۆم لە یەهودا یاخییە.

هەر لەو کاتەدا لیڤناش یاخی بوو، چونکە یەهۆرام وازی لە یەزدانی
پەروەردگاری باوباپیرانی خۆی هێنابوو. 11 هەروەها ئەو نزرگەکانی سەر
بەرزایی لە چیاکانی یەهودا دروستکرد و وای لە دانیشتووانی ئۆرشەلیم کرد
داوێنپیسی بکەن و یەهودای گومڕا کرد.

12 یەهۆرام نامەیەکی لەلایەن ئەلیاس پێغەمبەرەوە وەرگرت کە تێیدا
نووسرابوو:

»یەزدانی پەروەردگاری داودی باوکت ئەمە دەفەرموێت: ”تۆ
ڕێچکەی یەهۆشافاتی باوکت و ئاسای پاشای یەهودات نەگرتەبەر،
13 بەڵکو ڕێچکەی پاشاکانی ئیسرائیلت گرتەبەر و وات لە یەهودا

و دانیشتووانی ئۆرشەلیم کرد وەک ماڵی ئەحاڤ داوێنپیسی بکەن،
هەروەها براکانی خۆتت کوشت، ئەوانەی ماڵی باوکت کە لە تۆ
باشتر بوون. [14] لەبەر ئەوە یەزدان گورزێکی جەرگبڕ لە گەلەکەت،
کوڕەکانت، ژنەکانت و هەموو ئەوەی هەتە دەوەشێنێت، [15] خۆشت
تووشی نەخۆشییەکی ڕیخۆڵە دەبیت کە سەخت و درێژخایەن دەبێت،
هەتا ڕیخۆڵەکانت لە لەشت دێنە دەرەوە.“«
[16] ئینجا یەزدان ڕۆحی فەلەستییەکان و عەرەبەکانی لای کوشییەکانی لە
یەهۆرام وروژاند و [17] پەلاماری یەهودایان دا و داگیریان کرد و هەرچی
لە کۆشکی پاشادا هەبوو لەگەڵ کوڕەکانی و ژنەکانیدا بردیان و هیچی بۆ
نەمایەوە جگە لە ئەحەزیای کوڕە بچکۆلەی.
[18] پاش هەموو ئەمانەش یەزدان یەهۆرامی تووشی نەخۆشی ڕیخۆڵە کرد
و چارەسەریشی نەبوو. [19] نەخۆشییەکە بۆ ماوەیەک بەردەوام بوو هەتا
لەدوای دوو ساڵ ڕیخۆڵەکانی هاتنە دەرەوە و بە ئازاری زۆرەوە مرد،
گەلەکەشی ئاگرێکی وەک ئاگری† باوباپیرانیان بۆ نەکردەوە.
[20] یەهۆرام لە تەمەنی سی و دووساڵیدا بوو بە پاشا و هەشت ساڵ لە
ئۆرشەلیم پاشایەتی کرد و کە ڕۆیشت کەس بۆی بە داخ نەبوو و لە شاری
داود ناشتیان، نەک لە گۆڕستانی پاشاکاندا.

22

پاشایەتی ئەحەزیا

[1] دانیشتووانی ئۆرشەلیم ئەحەزیای بچووکترین کوڕی یەهۆرامیان لە جێی
ئەو کردە پاشا، چونکە هەموو ئەوانی پێش ئەم بە دەستی چەتەکان کوژران،
ئەوانەی لەگەڵ عەرەبەکاندا هاتنە ناو ئۆردوگاکەوە. لەبەر ئەوە ئەحەزیای
کوڕی یەهۆرامی پاشای یەهودا بوو بە پاشا.

† **21:19** بڕوانە 16:14

[2] ئەحەزیا گەنجێکی بیست و دوو ساڵان بوو کە بوو بە پاشا، یەک ساڵ
لە ئۆرشەلیم پاشایەتی کرد، دایکی ناوی عەتەلیای کچەزای عۆمری بوو.
[3] ئەحەزیا ڕێچکەی بنەماڵەی ئەحاڤی گرتەبەر، چونکە دایکی هانی دەدا
کاری خراپە بکات. [4] ئەویش هەروەک بنەماڵەی ئەحاڤ لەبەرچاوی
یەزدان خراپەکاری کرد، چونکە لەدوای مردنی باوکی ئەوان ڕاوێژکاری
بوون و بوونە هۆی لەناوبردنی. [5] هەروەها بە ڕاوێژی ئەوانی کرد و لەگەڵ
یۆرامی کوڕی ئەحاڤی پاشای ئیسرائیلدا چووە جەنگ لە دژی حەزائێلی
پاشای ئارام لە ڕامۆتی گلعاد. ئارامییەکان یۆرامیان پێکا، [6] لەبەر ئەوە
گەڕایەوە یەزرەعیل تاکو لەوێ لەو برینانەی چاک بێتەوە کە لە ڕامۆت*
لە کاتی شەڕکردنی لە دژی حەزائێلی پاشای ئارام پێکرابوو.
لەدوای ئەوە ئەحەزیای کوڕی یەهۆرامی پاشای یەهوداش چوو بۆ
یەزرەعیل هەتا چاوی بە یۆرامی کوڕی ئەحاڤ بکەوێت، چونکە نەخۆش
بوو.
[7] جا لەناوچوونی ئەحەزیا لەلای خوداوە بوو بە هاتنی بۆ لای یۆرام.
کاتێک کە هات لەگەڵ یۆرامدا چوون بۆ لای یێهوی کوڕی نیمشی،
ئەوەی یەزدان بۆ بنبڕکردنی ماڵی ئەحاڤ دەستنیشانی کرد. [8] ئەوە بوو
کاتێک یێهو سزای دادوەرانەی بەسەر ماڵی ئەحاڤدا دەدا، تووشی بوو
بە تووش سەرکردەکانی یەهودا و برازاکانی ئەحەزیاوە ئەوانەی خزمەتی
ئەحەزیایان دەکرد و کوشتنی. [9] ئینجا بەدوای ئەحەزیادا گەڕا و لە سامیرە
پیاوەکانی دەستگیریان کرد، کە خۆی شاردبووەوە، هێنایان بۆ لای یێهو
و کوشتیان و ناشتیان، چونکە گوتیان: «ئەو لە نەوەی یەهۆشافاتە ئەوەی
بە هەموو دڵییەوە ڕووی لە یەزدان کرد.» ئیتر کەس لە ماڵی ئەحەزیادا
نەبوو توانای پاشایەتییەکەی هەبێت.

عەتەلیا و یۆئاش

---

* **22:6** ڕامۆت: عیبری: راما.

10 کاتێک عەتەلیای دایکی ئەحەزیاش کە بینی کوڕەکەی مردووە،
هەستا و هەموو ڕەچەڵەکی شاهانەی بنەماڵەی یەهودای لەناوبرد. 11 بەڵام
یەهۆشەڤەعی کچی یەهۆرام پاشا، پێش کوشتنی شازادەکان یۆئاشی کوڕی
ئەحەزیای برد و ڕفاندی و لەگەڵ دایەنەکەی لە ژووری نوستن داینا.
یەهۆشەڤەعی کچی یەهۆرامی پاشا ژنی یەهۆیاداعی کاهین بوو، هەروەها
خوشکی ئەحەزیا بوو، ئیتر برازاکەی لە عەتەلیا شاردەوە تاکو نەتوانێ
بیکوژێت. 12 ماوەی شەش ساڵ لەگەڵیاندا بە نهێنی لە پەرستگای خودا
مایەوە، عەتەلیاش فەرمانڕەوای خاکەکە بوو.

23

1 لە ساڵی حەوتەم یەهۆیاداع خۆی بەهێز کرد و پەیمانی بەست لەگەڵ
فەرماندەی یەکەی سەدان، عەزەریای کوڕی یەرۆحام و ئیسماعیلی
کوڕی یەهۆحانان و عەزەریای کوڕی عوبێد و مەعسێیاهوی کوڕی عەدایا
و ئەلیشافاتی کوڕی زکری. 2 ئەوانیش بەناو یەهودا گەڕان و لێڤییەکانیان
لە هەموو شارۆچکەکانی یەهودا کۆکردەوە، لەگەڵ گەورەی بنەماڵەکانی
ئیسرائیل و هاتن بۆ ئۆرشەلیم. 3 ئینجا هەموو کۆمەڵەکە لەناو پەرستگای
خودا پەیمانێکیان لەگەڵ پاشادا بەست.

یەهۆیاداع پێی گوتن: »کوڕەکەی پاشا دەبێت بە پاشا هەروەک
چۆن یەزدان لەبارەی نەوەی داودەوە فەرمووی. 4 ئەمە ئەو کارەیە
کە ئێوە دەیکەن، سێیەکی ئێوە لە کاهین و لێڤییەکان کاتێک لە شەممەکاندا
دەچنە ژوورەوە، با دەرگاوانی دەرگاکان بن، 5 سێیەکیش لە کۆشکی
پاشا و سێیەکیش لە دەروازەی بناغەکە، هەموو گەلیش لە حەوشەکانی
پەرستگای یەزدان دەبن. 6 جگە لەو کاهین و لێڤییانەی کە نۆرەی
بەشەکانیانە بۆ خزمەت، با کەس نەچێتە ناو پەرستگای یەزدان، چونکە
ئەوان تەرخانکراون و با هەموو گەلیش فەرمانەکانی یەزدان بەجێبگەیەنن.

7 لێڤییەکان با چواردەوری پاشا بگرن، هەرکەسە و چەکەکەی لە
دەست بێت، ئەوەی بێتە پەرستگاکەوە دەکوژرێت، لەگەڵ پاشا بن بۆ
هەرکوێیەک بچێت.»

8 پاش ئەوە لێڤییەکان و هەموو یەهودا ئەوەیان کرد کە یەهۆیاداعی
کاهین فەرمانی پێ کردن. هەر یەکێک پیاوەکانی خۆی برد و هاتنە
لای یەهۆیاداعی کاهین، ئەوانەی لە ڕۆژی شەممە لەسەر ئەرکەکانیان
و ئەوانەی لەسەر ئەرک نین، چونکە یەهویاداعی کاهین کەسی بەڕێ
نەکرد. 9 هەروەها یەهۆیاداع ڕمەکان و قەڵغانە گەورە و بچووکەکانی
داودی پاشا، ئەوانەی کە لە پەرستگای خودا بوون دایە فەرماندەی یەکەی
سەدان و 10 هەموو پاسەوانەکانی، هەریەکە چەکەکەی بە دەستیەوە لەلای
باشووری پەرستگاکەوە هەتا لای باکوور بە چواردەوری قوربانگاکە و
پەرستگاکەدا، لە دەوری پاشا ڕاوەستاند.

11 ئەو کاتە کوڕەکەی پاشایان هێنایە دەرەوە و تاجەکەیان لەسەر سەری
دانا، وێنەیەکی پەیمانەکەیان دایێ و کردیانە پاشا، یەهۆیاداع و کوڕەکانیشی
دەستنیشانیان کرد و گوتیان: «بژی پاشا.»

12 کاتێک عەتەلیا گوێی لە دەنگی گەل بوو ڕادەکەن و ستایشی پاشا
دەکەن، هاتە لای گەل کە لە پەرستگای یەزدان بوون، 13 تەماشای کرد
وا پاشا لە دەروازەکەدا لەلای کۆڵەکەکەی ڕاوەستاوە، سەرکردەکان و
کەڕەنا لێدەرەکان لەلای پاشان، هەموو گەلی خاکەکە دڵخۆشن و کەڕەنا
لێ دەدەن. گۆرانیبێژەکان بە ئامێرەکانی مۆسیقا سەرپەرشتی ستایشکردنیان
دەکرد. ئینجا عەتەلیا جلەکانی لەبەرخۆی دادڕی و گوتی: «ناپاکییە!
ناپاکییە«!

14 یەهۆیاداعی کاهینیش فەرماندەی یەکەی سەدان و ئەفسەرانی
لەشکری نارد و پێی گوتن: «بیبەنە دەرەوەی ڕیزەکان و ئەوەش کە
بەدوای کەوت بە شمشێر بیکوژن،« چونکە پێشتر کاهینەکە گوتبووی،

»لەناو پەرستگای یەزدان مەیکوژن.« [15] ئیتر کە گەیشتە شوێنی هاتنە ژوورەوەی کۆشکی پاشا گرتیان و لەوێ لەلای دەروازەی ئەسپەکان کوشتیان.

[16] یەهۆیاداعیش پەیمانی لەنێوان خۆی و هەموو گەل و پاشادا بەست، تاکو ببنە گەلی یەزدان. [17] هەموو گەل هاتنە ناو پەرستگای بەعل و تێکیاندا و قوربانگا و بتەکانیان شکاند، مەتانی کاهینی بەعلیان لەبەردەم قوربانگاکان کوشت.

[18] ئینجا یەهۆیاداع چاودێریکردنی پەرستگای یەزدانی دایە دەست کاهینە لێڤییەکان، ئەوانەی داود لە پەرستگای یەزداندا دابەشی کردن بۆ سەرخستنی قوربانی سووتاندنەکانی یەزدان، هەروەک لە تەوراتی موسادا نووسراوە، بە خۆشی و گۆرانییەوە لەسەر دەستی داود. [19] هەروەها دەرگاوانی بۆ دەرگاکانی پەرستگای یەزدان دانا بۆ ئەوەی ڕێگا نەدەن هیچ کەسێک کە بە هەر شتێک گلاو بووبێت، بێتە ژوورەوە.

[20] پاشان فەرماندەی سەدان و میرەکان و دەسەڵاتداران بەسەر گەل و هەموو گەلی خاکەکەی برد و پاشای لە پەرستگای یەزدانەوە هێنایە خوارەوە و بەناو دەروازەی سەرەوەدا چوونە ژوورەوە بۆ کۆشکی پاشا و پاشایان لەسەر تەختی پاشایەتییەکە دانا. [21] هەموو گەلی خاکەکەش دڵخۆش بوون و شارەکە حەوایەوە، لەبەر ئەوەی عەتەلیایان بە شمشێر کوشت.

24

نۆژەنکردنەوەی پەرستگا

[1] یۆئاش کوڕێکی حەوت ساڵان بوو کە بوو بە پاشا و چل ساڵ لە ئۆرشەلیم پاشایەتی کرد. دایکی ناوی چیڤیا بوو کە خەڵکی بیری شابەع بوو. [2] یۆئاش لەبەرچاوی یەزدان ئەوەی ڕاست بوو کردی لە ماوەی

کاهینێتی یەهۆیاداع. [3] یەهۆیاداع دوو ژنی بۆ یۆئاش هێنا و کوڕ و کچی بوو.

[4] دوای ماوەیەک یۆئاش بڕیاری دا کە پەرستگای یەزدان نۆژەن بکاتەوە. [5] کاهینە لێڤییەکانی کۆکردەوە و پێی گوتن: «بڕۆن بۆ شارۆچکەکانی یەهودا و لە هەموو ئیسرائیل ئەو زیوە کۆبکەنەوە کە ساڵانە بۆ چاککردنەوەی پەرستگای خوداتان دەدرێت. ئێوە لەم کارە بە پەلە بن.» بەڵام لێڤییەکان پەلەیان نەکرد.

[6] لەبەر ئەوە پاشا یەهۆیاداعی سەرۆکی کاهینی بانگکرد و پێی گوت: «بۆچی داوات لە لێڤییەکان نەکردووە هەتا لە یەهودا و ئۆرشەلیمەوە باجەکەی موسای بەندەی یەزدان و کۆمەڵی ئیسرائیل بۆ چادری پەیمان بهێنن؟»

[7] ئەوە بوو کوڕەکانی عەتەلیای خراپەکار پەرستگای خودایان تاڵان کردبوو، هەروەها هەموو شتە پیرۆزکراوەکانی پەرستگای یەزدانیان کردبووە هی بەعلەکان.

[8] پاشا فەرمانی دا و سندوقێکیان دروستکرد، لەلای دەروازەی پەرستگای یەزدان بۆ دەرەوە دایانا. [9] بەناو یەهودا و ئۆرشەلیمدا بانگەوازیان کرد کە باجەکەی موسای بەندەی خودا ئەوەی لە چۆڵەوانی لەسەر ئیسرائیل دانرابوو، بۆ یەزدانی بهێنن. [10] هەموو سەرکردەکان و هەموو گەل بە خۆشی و شادمانییەوە باجەکانی خۆیان هێنا و خستیانە ناو سندوقەکە، هەتا پڕ بوو. [11] کاتێک لێڤییەکان سندوقەکەیان دەهێنا بۆ لای کاربەدەستانی پاشا و ئەوانیش دەیانبینی زیوەکە زۆر بووە، خامەی نهێنی* پاشا و بریکاری سەرۆکی کاهینیش دەهاتن و سندوقەکەیان بەتاڵ دەکرد و دەیانبردەوە بۆ شوێنەکەی خۆی. بەردەوام بەو جۆرەیان دەکرد، تاکو زیوێکی زۆریان کۆکردەوە. [12] پاشا و یەهۆیاداع دایانە ئەوانەی بە کارەکە هەڵدەستان، خزمەتکارانی پەرستگای یەزدان، ئەوانیش نەقاڕ و دارتاش

* **24:11** ڕازپۆش.

و ئاسنگەر و بڕۆنزگەریان بەکرێ دەگرت بۆ نۆژەنکردنەوە و نوێکردنەوەی پەرستگای یەزدان.

13 ئەوانەی بە کارەکە هەڵدەستان، کارەکەیان کرد و تێیدا سەرکەوتوو بوون. پەرستگای خودایان لەسەر شێوەی یەکەمجاری بنیاد نایەوە و تۆکمەیان کرد. 14 کاتێک تەواو بوون، ئەوەی لە زیوەکە مابووەوە هێنایانە بەردەم پاشا و یەهۆیاداع، جا قاپوقاچاغیان بۆ پەرستگای یەزدان دروستکرد، قاپوقاچاغی خزمەتکردن و پێشکەشکردن و کەوچک و جامی زێڕین و چەند کەلوپەلێکی دیکە لە زێڕ و زیو. بە درێژایی ژیانی یەهۆیاداع بەردەوام قوربانی سووتاندنیان لە پەرستگای یەزدان پێشکەش دەکرد.

15 یەهۆیاداع پیر بوو و چووە ساڵەوە و لە تەمەنی سەد و سی ساڵیدا مرد.
16 لە شاری داود لەگەڵ پاشاکان ناشتیان، چونکە لە ئیسرائیل چاکەی لەگەڵ خودا و پەرستگاکەی کرد.

بەدکاری یۆئاش

17 پاش مردنی یەهۆیاداع پیاوە گەورەکانی یەهودا هاتن و کڕنۆشیان بۆ پاشا برد، ئینجا پاشا گوێی لێ گرتن. 18 ئیتر وازیان لە پەرستگای یەزدان، خودای باوباپیرانی خۆیان هێنا و ستوونە ئەشێرا و بتەکانیان پەرست، جا لەبەر ئەم تاوانەیان تووڕەیی خودا هاتە سەر خاکی یەهودا و ئۆرشەلیم.
19 هەرچەندە یەزدان پێغەمبەری بۆ ناردن بۆ ئەوەی بۆ لای ئەویان بگێڕنەوە و شایەتییان لەسەر بدەن، بەڵام گوێیان نەگرت.

20 ئینجا ڕۆحی خودا هاتە سەر زەکەریای کوڕی یەهۆیاداعی کاهین. بەرامبەر گەل ڕاوەستا و پێی گوتن: »خودا ئەمە دەفەرموێت: ”بۆچی سەرپێچی فەرمانەکانی یەزدان دەکەن؟ لەبەر ئەوە سەرکەوتوو نابن، چونکە وازتان لە یەزدان هێنا، ئەویش وازی لێ هێنان.“«

21 بەڵام پیلانیان لێ گێڕا و بە فەرمانی پاشا لە حەوشەی پەرستگای
یەزدان بەردبارانیان کرد. 22 یۆئاشی پاشا ئەو دڵسۆزییەی لەبیر چوو کە
یەهۆیاداعی باوکی زەکەریا لەگەڵی کردی و کوڕەکەی ئەوی کوشت،
ئەویش لەسەرەمەرگیدا گوتی: »با یەزدان ئەمە ببینێت و سزاتان بدات.«
23 ئەوە بوو لە بەهاری ساڵ، سوپای ئارامییەکان هێرشیان کردە سەر
یۆئاش، پەلاماری یەهودا و ئۆرشەلیمیان دا و هەموو ڕابەرەکانی گەلیان
کوشت، ئیتر هەموو تالاّنی و دەستکەوتەکانیان بۆ پاشای دیمەشق نارد.
24 هەرچەندە سوپای ئارامییەکان بە کۆمەڵێکی کەمەوە هاتبوون، بەڵام
یەزدان بەسەر سوپایەکی گەورەتردا زاڵی کردن. لەبەر ئەوەی گەلی
یەهودا وازیان لە یەزدانی پەروەردگاری باوباپیرانی خۆیان هێنا، سەبارەت
بە یۆئاشیش دادوەریان بەجێگەیاند. 25 کاتێک ئارامییەکان کشانەوە،
ئەویان بە برینێکی سەختەوە بەجێهێشت. کاربەدەستەکانی پیلانیان لێ
گێڕا لەبەر خوێنی کوڕەکانی یەهۆیاداعی کاهین، جا لەسەر قەرەوێڵەکەی
لێیاندا و کوشتیان. لە شاری داود ناشتیان، بەڵام لە گۆڕستانی پاشاکان
نەیانناشت.
26 ئەو دوو کەسە بوون کە پیلانیان لێ گێڕا: زاڤاد† کە کوڕی ژنێکی
عەمۆنی بوو بە ناوی شیمەعات، یەهۆزاڤاد کە کوڕی ژنێکی مۆئابی بوو بە
ناوی شیمریت. 27 بەڵام سەرگوزەشتەی کوڕەکانی و زۆری پێشبینییەکان
سەبارەت بە ئەو و نۆژەنکرنەوەی پەرستگای خودا، وا لە لێکدانەوەی
پەڕتووکی پاشایان نووسراونەتەوە. ئەمەسیای کوڕی لەدوای خۆی بوو بە
پاشا.

25

پاشایەتی ئەمەسیا

---

† **24:26** زاڤاد شێوازێکە بۆ ناوی یۆزاڤاد.

1 کاتێک ئەمەسیا بوو بە پاشا، تەمەنی بیست و پێنج ساڵ بوو. بیست و
نۆ ساڵ لە ئۆرشەلیم پاشایەتی کرد، دایکیشی ناوی یەهۆعەدین بوو، خەڵکی
ئۆرشەلیم بوو. 2 ئەوەی لەبەرچاوی یەزدان ڕاست بوو کردی، بەڵام
نەک بە دڵێکی تەواوەوە. 3 کاتێک جڵەوی پاشایەتییەکە لە دەستی جێگیر
بوو، سزای مردنی بەسەر ئەو کاربەدەستانەدا سەپاند کە پاشای باوکیان
کوشتبوو. 4 بەڵام کوڕەکانی ئەوانی نەکوشت، بەڵکو بەو شێوەیەی کرد
کە لە پەڕتووکی تەوراتی موسادا نووسراوە، کە یەزدان فەرمانی داوە و
فەرموویەتی: «باوک لە جیاتی کوڕ ناکوژرێت و کوڕ لە جیاتی باوک
ناکوژرێت، هەر یەکێک لەسەر گوناهی خۆی دەکوژرێت.»*

5 ئەمەسیا یەهودای کۆکردەوە و بەپێی بنەماڵەکان دایانان بە فەرماندەی
هەزاران و سەدان لە هەموو یەهودا و بنیامیندا. پاشان لە گەنجی بیست
ساڵ بەرەو سەرەوەی سەرژمێری کرد و بینی سێ سەد هەزار پیاو کە
ئامادە بوون بۆ جەنگ، پڕچەککراو بە ڕم و قەڵغان بوون. 6 هەروەها سەد
هەزار پاڵەوانی بەهێزی لە ئیسرائیل بە سەد تالنت زیو† بەکرێ گرت.

7 بەڵام پیاوێکی خودا هات بۆ لای و گوتی: «ئەی پاشا، با سوپای
ئیسرائیل لەگەڵتدا نەیێت، چونکە یەزدان لەگەڵ ئیسرائیلدا نییە، واتە لەگەڵ
هیچ کەسێکی نەوەی ئەفرایمدا نییە. 8 تەنانەت ئەگەر تۆش بە ئازایەتییەوە
بەرەو پێشەوە بڕۆیت و شەڕ بکەیت، ئەوا خودا لەبەردەم دوژمن دەتخات،
چونکە لەلای خودا هێز هەیە بۆ یارمەتیدان و بۆ خستنیش.»

9 ئەمەسیا لە پیاوەکەی خودای پرسی: «ئەی چی بکرێت بۆ ئەو سەد
تالنتەی کە داومەتە چەتەکانی ئیسرائیل؟»

پیاوەکەی خوداش گوتی «یەزدان دەتوانێت لەوە زیاترت پێبدات.»

* **25:4** لەسەر گوناهی خۆی دەکوژرێت: بڕوانە دواوتار 24:16. † **25:6** کەمێک زیاتر لە 3,4 تەنی زیو دەبوو.

10 ئیتر ئەمەسیا ئەو بەکرێگیراوانەی جیا کردەوە کە لە ئەفرایمەوە هاتبوون هەتا بۆ شوێنەکەی خۆیان بگەڕێنەوە، ئەوانیش لە یەهودا زۆر تووڕە بوون و بە گڕی تووڕەییەوە گەڕانەوە بۆ شوێنەکەی خۆیان.

11 بەڵام ئەمەسیا ورەی دایە بەرخۆی و ڕابەرایەتی سوپاکەی کرد بۆ
دۆڵی خوێ‡ و دە هەزار کەسی لە نەوەی سێعیر کوشت، 12 نەوەی
یەهوداش دە هەزاریان بە زیندوویی لێ بە دیل گرتن و هێنایانن بۆ سەر خەرەندێک§ و لەسەر هەڵدێرەکەوە فڕێیان دانە خوارەوە و هەموویان پارچەپارچە بوون.

13 بەڵام ئەو چەتانەی کە ئەمەسیا نەیهێشت لەگەڵیدا بچنە جەنگەکە، هێرشیان کردە سەر شارۆچکەکانی یەهودا، لە سامیرەوە هەتا بێت‌حۆرۆن و سێ هەزاریان لێ کوشتن و تالانێکی زۆریشیان برد.

14 پاش ئەوەی ئەمەسیا لە لێدانی ئەدۆمییەکان گەڕایەوە، بتەکانی نەوەی سێعیری هێنا و کردنی بە خوداوەندی خۆی و کڕنۆشی بۆ بردن و بخووری
بۆ سووتاندن. 15 جا تووڕەیی یەزدان لە ئەمەسیا جۆشا و پێغەمبەرێکی بۆ نارد و پێی گوت: «بۆچی داوای خوداوەندەکانی ئەو گەلەت کرد کە نەیانتوانی گەلەکەی خۆیان لە دەستت دەرباز بکەن؟»

16 کاتێک هێشتا قسەی لەگەڵ دەکرد، پێی گوت: «ئایا تۆیان کردووە بە ڕاوێژکاری پاشا؟ بێدەنگ بە با نەتکوژن!»

ئەو کاتە پێغەمبەرەکە وەستا، بەڵام گوتی: «زانیم کە خودا بڕیاری داوە بە لەناوبردنت، چونکە ئەمەت کرد و گوێت لە ڕاوێژم نەگرت.»

---

‡ **25:11** دۆڵی خوێ: دەکەوێتە باشووری دەریای مردوو.
§ **25:12** شوێنێکی ڕێک و بەرزە، سەرکەوتن بەسەریدا زۆر زەحمەتە، وەک (خەرەندی ڕەواندوز).

[17] پاش ئەوەی ئەمەسیای پاشای یەهودا ڕاوێژی کرد، ناردی بەدوای
یەهۆئاشی کوڕی یەهۆئاحازی کوڕی یێهوی پاشای ئیسرائیلدا و گوتی:
«وەرە، با ڕووبەڕووی شەڕ بکەین.»
[18] یەهۆئاشی پاشای ئیسرائیلیش وەڵامی ئەمەسیای پاشای یەهودای
دایەوە و گوتی: «کەرتەشێی لوبنانی ناردی بۆ لای دار ئۆرزی لوبنانی
و گوتی: ”کچەکەت بدە بە کوڕەکەم تاکو ببێتە ژنی،“ ئینجا ئاژەڵێکی
کێوی لە لوبنان بەسەر کەرتەشێیەکەدا ڕۆیشت و پانی کردەوە. [19] تۆ
گوتت ئەدۆمم شکاندووە، ئێستا لەخۆبایی بوویت، شانازیت کرد هەتا
ڕێزداربیت، لە ماڵی خۆت بمێنەوە! بۆچی بەڵا بەسەر خۆتدا دەهێنیت؟
ئینجا دەکەویت، خۆت و یەهوداش لەگەڵت.»
[20] بەڵام ئەمەسیا گوێی نەگرت، ئەمەش لەلایەن خوداوە بوو،
چونکە خودا ویستی بیانداتە دەستی یەهۆئاش، لەبەر ئەوەی ڕوویان لە
خوداوەندەکانی ئەدۆم کرد. [21] لەبەر ئەوە یەهۆئاشی پاشای ئیسرائیل
هێرشی برد، لەگەڵ ئەمەسیای پاشای یەهودا لە بێتشەمەشی یەهودا
ڕووبەڕووی یەکتر بوونەوە. [22] لە ئەنجامدا یەهودا بەرامبەر بە ئیسرائیل
تێکشکان، هەرکەسە و بەرەو ماڵەکەی خۆی هەڵات. [23] ئەمەسیای
پاشای یەهودا، کوڕی یۆئاشی کوڕی ئەحەزیا، لەلایەن یەهۆئاشی پاشای
ئیسرائیلەوە لە بێتشەمەش بە دیل گیرا. پاشان یەهۆئاش هێنای بۆ
ئۆرشەلیم و شووورای ئۆرشەلیمی لە دەروازەی ئەفرایمەوە هەتا دەروازەی
گۆشەکە وێران کرد، کە چوار سەد باڵ* بوو. [24] هەموو زێڕ و زیو و
قاپوقاچاغەکانی ناو پەرستگای خودا کە لەلای عوبێد ئەدۆم بوو، هەروەها
گەنجینەکانی کۆشکی پاشا و بارمتەکانی برد و گەڕایەوە سامیرە.
[25] ئەمەسیای کوڕی یۆئاشی پاشای یەهوداش لەدوای مردنی یەهۆئاشی
کوڕی یەهۆئاحازی پاشای ئیسرائیل، پازدە ساڵ ژیا. [26] ڕووداوەکانی

---

* **25:23** چوار سەد باڵ: نزیکەی 180 مەتر.

دیکەی پاشایەتی ئەمەسیا لە سەرەتاوە هەتا کۆتایی لە پەڕتووکی پاشاکانی
یەهودا و ئیسرائیل تۆمار کراون. [27] لەو کاتەوەی کە ئەمەسیا لە یەزدان
هەڵگەڕایەوە، لە ئۆرشەلیم پیلانیان لە دژی گێڕا و هەڵات بۆ لاخیش،
ئینجا چەند پیاوێکیان بەدوایدا نارده شاری لاخیش و لەوێ کوشتیان.
[28] بە ئەسپ هێنرایەوە ئۆرشەلیم و لەوێ لە شاری یەهودا لەگەڵ باوباپیرانی
نێژرا.

26

پاشایەتی عوزیا

[1] ئینجا هەموو گەلی یەهودا عوزیای* گەنجی شازدە ساڵانیان برد و لە
جێی ئەمەسیای باوکی کردیانە پاشا. [2] ئەو ئێلەتی بنیاد نایەوە و بۆ یەهودای
گەڕاندەوە، پاش ئەوەی ئەمەسیا لەگەڵ باوباپیرانی سەری نایەوە.
[3] عوزیا گەنجێکی شازدە ساڵان بوو کە بوو بە پاشا، پەنجا و دوو ساڵ
لە ئۆرشەلیم پاشایەتی کرد، دایکیشی ناوی یەخۆلیاهو بوو، خەڵکی ئۆرشەلیم
بوو. [4] بە هەمان شێوەی ئەمەسیای باوکی ئەوەی لەبەرچاوی یەزدان
ڕاست بوو کردی. [5] عوزیا لە سەردەمی زەکەریای پێغەمبەر ڕووی لە
خودا دەکرد کە فێری لەخواترسی دەکرد. هەموو ئەو ڕۆژانەی ڕووی لە
یەزدان دەکرد، خودا سەرکەوتووی کرد.
[6] لە دژی فەلەستییەکان جەنگی بەرپا کرد، شووراکانی گەت و یەڤنێ
و ئەشدۆدی ڕووخاند. لە دەوروبەری ئەشدۆد و لە چەند شوێنێکی دیکە
لەنێو فەلەستییەکان چەند شارۆچکەیەکی بنیاد ناوە. [7] خوداش لە شەڕی
دژی فەلەستییەکان و عەرەبەکانی گور بەعل و مەعونییەکان یارمەتی دا.
[8] عەمۆنییەکانیش سەرانەیان بۆ عوزیا هێنا و ناوبانگی هەتا دەروازەی میسر
بڵاو بووەوە، چونکە زۆر بەهێز بوو.

* **26:1** هەروەها بە ناوی عەزەریاش هاتووە.

[9] عوزیا چەند قوللەیەکی لە ئۆرشەلیم لەسەر دەروازەی گۆشەکە و دەروازەی دۆڵەکە و لەلای گۆشەکەوە بنیاد نا و قایمی کردن. [10] هەروەها چەند قوللەیەکی لە چۆڵەوانیدا بنیاد نا و ئەمباراوی زۆریشی لێدا، چونکە مەڕوماڵاتێکی زۆری لە زوورگ و لە دەشت هەبوو، هەروەها جوتیار و ڕەزەوانی زۆریشی لە چیا و لە باخدا هەبوو، چونکە زۆر حەزی لە کشتوکاڵ بوو.

[11] عوزیا سوپایەکی مەشقپێکراوی هەبوو، بەگوێرەی ژمارەیان بە تیپی ڕێکخراو بەڕێ دەکەوتن. ئەمەش بەگوێرەی سەرژمێرییان لەلایەن یەعیێلی خامەی نهێنی و مەعسێیاهوی فەرماندە، لەژێر سەرپەرشتی حەنەنیا بوو کە یەکێک بوو لە سەرکردەکانی پاشا. [12] کۆی ژمارەی گەورەی بنەماڵەکان، لە پاڵەوانە ئازاکان، دوو هەزار و شەش سەد کەس بوو، [13] سوپایەکی سێ سەد و حەوت هەزار و پێنج سەد سەربازی مەشقپێکراوی هەبوو کە زۆر بە قارەمانانە دەجەنگان بۆ یارمەتیدانی پاشا بەسەر دوژمنەکانیدا. [14] هەروەها عوزیا بۆ هەموو سەربازەکان قەڵغان، ڕم، کڵاوی ئاسنی، سپەر، کەوان و بەردی قۆچەقانی بۆ دابین کردن. [15] لە ئۆرشەلیم مەنجەنیقی دروستکرد کە داهێنانی پیشەوەرە شارەزاکان بوو، بۆ ئەوەی لەسەر قوللەکان و لەسەر گۆشەی شووراکان بن بۆ هاویشتنی تیر و بەردی گەورە. بەو شێوەیە ناوبانگی گەیشتە شوێنە دوورەکان، چونکە سەرسوڕهێنەرانە یارمەتی درا هەتا بەهێز بوو.

[16] بەڵام عوزیا پاش ئەوەی بەهێز بوو، لەخۆبایی بوو هەتا بووە هۆی کەوتنی خۆی. ناپاکی لەگەڵ یەزدانی پەروەردگار کرد و هاتە ناو پەرستگای یەزدان بۆ ئەوەی بخوور لەسەر قوربانگای بخوور بسووتێنێت. [17] عەزەریای کاهین لەگەڵ هەشتا کاهینی ئازای یەزدان لەدوای ئەو هاتنە ژوورەوە، [18] بەرەنگاری عوزیای پاشا بوونەوە و پێیان گوت: «ئەی عوزیا، بۆت نییە بخوور بۆ یەزدان بسووتێنیت، چونکە بخوور سووتاندن بۆ کاهینە

تەرخانکراوەکانی نەوەی هارونە. لە پیرۆزگاکە بڕۆ دەرەوە، چونکە تۆ
ناپاکیت کرد و هیچ ڕێزێکت لەلای یەزدانی پەروەردگار نییە.»
[19] عوزیا پەست بوو و لە کاتی پەستبوونی لە کاهینەکان، بخووردانەکەی
بەدەستەوە بوو بۆ بخوور سووتاندن. لەبەردەم کاهینەکان لەناو پەرستگای
یەزدان لەلای قوربانگاکەی بخوور سووتاندن، نەخۆشی گولی لە ناوچەوانی
دەرکەوت. [20] کە عەزەریای سەرۆکی کاهین و کاهینەکانی دیکە ئاوڕیان
لێ دایەوە و بینییان ناوچەوانی تووشی گەڕوگولی بووە، لەوێ دەریانکرد،
هەروەها خۆشی بە پەلە بوو لە هاتنە دەرەوە، چونکە یەزدان تووشی کردبوو.
[21] عوزیا پاشا هەتا ئەو ڕۆژەی مرد گەڕوگول بوو، ئیتر لەماڵێکی
جیاکراوە نیشتەجێ بوو، لەبەر گەڕوگولییەکەی لە پەرستگای یەزدانیش
دەرکرا. یۆتامی کوڕیشی سەرپەرشتیاری کۆشکەکە بوو، فەرمانڕەوایەتی
گەلی خاکەکەی دەکرد.
[22] ڕووداوەکانی دیکەی پاشایەتی عوزیا لە سەرەتاوە هەتا کۆتایی،
ئیشایای پێغەمبەر کوڕی ئامۆچ تۆماری کرد. [23] عوزیا لەگەڵ باوباپیرانی
سەری نایەوە و لە نزیک ئەوان لە گۆڕستانێکی دیکەی پاشاکان نێژرا کە
شاهانە نەبوو، چونکە گوتیان: «گەڕوگولە.» ئیتر یۆتامی کوڕی لەدوای
خۆی بوو بە پاشا.

27

پاشایەتی یۆتام

[1] یۆتام کاتێک بوو بە پاشا گەنجێکی بیست و پێنج ساڵان بوو، شازدە
ساڵیش لە ئۆرشەلیم پاشایەتی کرد، ناوی دایکیشی یەروشای کچی سادۆق
بوو. [2] بە هەمان شێوەی عوزیای باوکی ئەوەی لەبەرچاوی یەزدان ڕاست
بوو کردی، سەرباری ئەوەش نەچووە ناو پیرۆزگای یەزدان، بەڵام گەل

هێشتا گەندەڵییان دەکرد. [3] یۆتام دەروازەی سەرەوەی پەرستگای یەزدانی
بنیاد نایەوە و کاری زۆریشی لەسەر شووراکەی گردی عۆفێل کرد.
[4] چەند شارۆچکەیەکیشی لە چیای یەهودا بنیاد نا و لە دارستانەکانیشدا
قەڵا و قوللەی بنیاد نا.

[5] یۆتام لە دژی پاشای عەمۆنییەکان جەنگا و زاڵ بوو بەسەریاندا،
عەمۆنییەکانیش لەو ساڵەدا سەد تالنت* زیو و دە هەزار کۆڕ† گەنم و
دە هەزاریشیان‡ لە جۆ پێیدا. هەروەها عەمۆنییەکان لە ساڵی دووەم و
سێیەمیشدا ئەمەیان پێیدا.

[6] یۆتام بەهێز بووەوە، چونکە بەردەوام بوو لە گوێڕایەڵی بۆ یەزدان.

[7] ڕووداوەکانی دیکەی پاشایەتی یۆتام، لەگەڵ هەموو جەنگەکانی و
کردەوەکانی، لە پەڕتووکی پاشاکانی ئیسرائیل و یەهودا تۆمار کراون. [8] یۆتام
کاتێک بوو بە پاشا گەنجێکی بیست و پێنج ساڵان بوو، شازدە ساڵیش
لە ئۆرشەلیم پاشایەتی کرد. [9] ئیتر یۆتام لەگەڵ باوباپیرانی سەری نایەوە و لە
شاری داود نێژرا، ئاحازی کوڕیشی لە جێی ئەو بوو بە پاشا.

28

پاشایەتی ئاحاز

[1] ئاحاز گەنجێکی بیست ساڵان بوو کاتێک بوو بە پاشا، شازدە ساڵیش
لە ئۆرشەلیم پاشایەتی کرد. بە پێچەوانەی داودی باپیرە گەورەی، ئەوەی
لەبەرچاوی یەزدان ڕاست بوو نەیکرد، [2] بەڵکو هەمان ڕێچکەی پاشاکانی
ئیسرائیلی گرتەبەر و چەند بتێکی داڕێژراویشی بۆ بەعلەکان دروستکرد. [3] ئەو
بوو کە لە دۆڵی بەنهینۆم بخووری سووتاند و کوڕەکانی خۆشی کردە

* **27:5** کەمێک زیاتر لە 3،4 تەنی زیو دەبوو. † **27:5** دە هەزار کۆڕ: نزیکەی
1600 تەن گەنم. ‡ **27:5** دە هەزار کۆڕ: نزیکەی 1350 تەن جۆ.

قوربانی سووتاندن، وەک نەریتە قێزەونەکانی ئەو گەلانەی کرد کە یەزدان
لەبەردەم نەوەی ئیسرائیل دەریکردن. 4 هەروەها لە نزرگەکانی سەر بەرزایی
و لەسەر گردەکان و لەژێر هەموو دارێکی سەوزدا قوربانی سەربڕی و
بخووری سووتاند.
5 لەبەر ئەوە یەزدانی پەروەردگاری ئەوی دایە دەست پاشای ئارام.
ئارامییەکانیش تێکیان شکاند و دیلێکی زۆریان لێ ڕاپێچ کردن و ئەوانیان
هێنایە دیمەشق.
هەروەها ئاحاز درایە دەست پاشای ئیسرائیل و ئەویش گورزێکی
گەورەی لێ وەشاند. 6 بە یەک ڕۆژ پەقەحی کوڕی ڕەمەلیاهو سەد
و بیست هەزار سەربازی لە یەهودا کوشت، کە هەموویان پیاوی بەهێز
بوون، چونکە وازیان لە یەزدان، خودای باوباپیرانی خۆیان هێنابوو. 7 زکری
پاڵەوانی ئەفرایم مەعسێیاهوی کوڕی پاشای کوشت، هەروەها عەزریقامی
سەرپەرشتیاری کۆشکەکە و ئەلقانەی جێگری پاشاشی کوشت. 8 پیاوانی
ئیسرائیل لە برایانی خۆیان لە یەهودا دوو سەد هەزار ژن و کوڕ و کچیان
ڕاپێچ کرد و دەستکەوتێکی زۆریان لێ تاڵان کردن، دەستکەوتەکەیان هێنا
بۆ سامیرە.
9 لەوێ پێغەمبەرێکی یەزدان هەبوو بە ناوی عۆدێد، چووە دەرەوە
بۆ بەردەم ئەو سوپایەی کە دەهاتە سامیرە، پێی گوتن: «لەبەر ئەوەی
تووڕەیی یەزدانی پەروەردگاری باوباپیرانتان لەسەر یەهودا بوو، ئەوانی دایە
دەستتان، بەڵام ئێوە هێندە بە تووڕەییەوە ئەوانتان کوشت هەتا هاواریان
دەگەیشتە ئاسمان. 10 ئێستاش ئێوە بە نیازن نەوەی یەهودا و ئۆرشەلیم بکەنە
کۆیلە و کەنیزەی خۆتان، ئایا ئێوەش دەرهەق بە یەزدانی پەروەردگارتان
تاوانبار نین؟ 11 ئێستاش گوێم لێ بگرن! ئەو دیلانەی کە لە براکانتان بە
دیلتان گرتووە بیانگەڕێننەوە، چونکە گڕی تووڕەیی یەزدان لەسەرتانە.»
12 ئینجا چەند سەرکردەیەک لە نەوەی ئەفرایم کە عەزەریای کوڕی

یەهۆحانان و بەرەخیای کوڕی مەشیلێمۆت و یەحیزقیاهوی کوڕی شەلوم
و عەماسای کوڕی حەدلای بوون، هەستان و چوون بەرەنگاری سوپا کە
بوونەوە، [13] پێیان گوتن: «دیلەکان ناهێنن بۆ ئێرە، ئەگینا ئێمەش دەرهەق
بە یەزدان تاوانبار دەبین. ئایا ئێوە بە نیازن گوناه و تاوانەکانمان زۆرتر
بکەن؟ چونکە خۆمان پێشوەخت ئەوەندە تاوانمان زۆرە کە گڕی تووڕەیی
خودا لە ئیسرائیل هاتووەتە جۆش.»
[14] ئیتر سەربازەکان لەبەردەم سەرکردەکان و هەموو کۆمەڵەکەدا دیلەکان
و تاڵانییەکەیان بەجێهێشت. [15] پاشان ئەو پیاوانەی ناویان دەستنیشان کرا،
هەستان و دیلەکانیان برد و لە تاڵانییەکە جلیان لەبەر هەموو ڕووتەکانیان
کرد، پۆشتەیان کردن و پێڵاویان لەپێکردن. نان و ئاویان دەرخوارد دان،
برینداره‌کانیان بە هەتووان* چارەسەر کرد و هەموو لاوازەکانیان سواری
گوێدرێژ کرد و هێنایانە ئەریحا، شاری دار خورما، بۆ لای براکانیان،
ئینجا گەڕانەوە سامیرە.
[16] لەو کاتەدا ئاحاز پاشا نێردراوی ناردە لای پاشای ئاشور، هەتا
یارمەتی بدات، [17] چونکە دیسان ئەدۆمییەکان هاتبوون و هێرشیان
کردبووە سەر یەهودا و چەند دیلێکیان لێ ڕاپێچ کردن. [18] هەروەها
فەلەستییەکانیش پەلاماری شارۆچکەکانی زوورگەکان و نەقەبی یەهودایان
دابوو. بێت‌شەمەش و ئەیالۆن و گەدێرۆتیان گرت، لەگەڵ سۆخۆ و تیمنا و
گیمزۆ و دەوروبەریان، لەوێ نیشتەجێ بوون. [19] یەزدان بەهۆی ئاحازی
پاشای ئیسرائیلەوە† یەهودای زەلیل کردەوە، چونکە ئەو یەهودای وا لێکرد
کە لە خودا یاخی بێت و بە تەواوی ناپاکی لە یەزدان کرد. [20] تگلەت
پلەسەری پاشای ئاشور هاتە سەری و تەنگی پێهەڵچنی، لە جیاتی ئەوەی

---

* **28:15** مەرهەم بۆ ساڕێژبوونی برین.

† **28:19** مەبەست لە ئاحازی پاشای ئۆرشەلیمە، ئەو کاتە ئۆرشەلیم پایتەختی یەهودا بووە، بڕوانە 28:1: نووسەری ئەم پەرتووکە زۆر جار دەنووسێت ئیسرائیل، بەڵام مەبەستی لە یەهودایە، چونکە هۆزەکانی باکووری ئیسرائیل هەموو ڕاپێچ کرابوون.

پاڵپشتی بکات. [21] لەگەڵ ئەوەی ئاحاز پەرستگای یەزدان و کۆشکی پاشا
و ماڵی میرەکانی تاڵان کرد و دایە پاشای ئاشور، بەڵام سوودی نەبوو.

[22] لە کاتی تەنگانەکەیدا ئاحازی پاشا زیاتر ناپاکی لەگەڵ یەزدان کرد و
[23] قوربانی بۆ خوداوەندەکانی دیمەشق کرد، ئەوانەی ئەویان بەزاند و گوتی:
«لەبەر ئەوەی خوداوەندەکانی پاشاکانی ئارامییەکان یارمەتییان دەدات،
منیش قوربانییان بۆ سەردەبڕم بەڵکو یارمەتی منیش بدەن.» بەڵام ئەوان
هۆی ڕووخانی ئەو و هەموو ئیسرائیل بوون.

[24] ئاحاز کەلوپەلەکانی پەرستگای خودای کۆکردەوە و پارچەپارچەی
کردن، دەرگاکانی پەرستگای یەزدانی داخست و لەسەر سووچی هەموو
شەقامێک لە ئۆرشەلیم قوربانگای دامەزراند. [25] لەناو هەموو شارۆچکەکانی
یەهوداش نزرگەکانی سەر بەرزایی بۆ بخوور سووتاندن بۆ خوداوەندەکانی
دیکە دروستکرد و یەزدانی پەروەردگاری باوباپیرانی خۆی پەست کرد.

[26] ڕووداوەکانی دیکەی پاشایەتییەکەی و هەموو کردارەکانی لە سەرەتاوە
هەتا کۆتایی، وا لە پەڕتووکی پاشاکانی یەهودا و ئیسرائیل تۆمار کراون.
[27] ئاحاز لەگەڵ باوباپیرانی سەری نایەوە و لە شاری ئۆرشەلیم نێژرا، چونکە
نەیانبردە گۆڕستانی پاشاکانی ئیسرائیل. ئیتر حەزقیای کوڕی لەدوای
خۆی بوو بە پاشا.

29

حەزقیا پەرستگاکە پاک دەکاتەوە

[1] حەزقیا گەنجێکی بیست و پێنج ساڵان بوو کە بوو بە پاشا، بیست و
نۆ ساڵ لە ئۆرشەلیم پاشایەتی کرد، ناوی دایکی ئەبیای کچی زەکەریا بوو.
[2] بە هەمان شێوەی داودی باپیرە گەورەی ئەوەی لەبەرچاوی یەزدان
ڕاست بوو کردی.

[3] لە یەکەم مانگی ساڵی یەکەمی پاشایەتییەکەی دەرگاکانی پەرستگای
یەزدانی چاککردەوە و دەرگاکانی کردەوە. [4] کاهین و لێڤییەکانی بردە
ژوورەوە و لە گۆڕەپانەکەی ڕۆژهەڵاتدا کۆی کردنەوە و [5] پێی گوتن:
«ئەی لێڤییەکان گوێم لێ بگرن، ئێستا خۆتان تەرخان بکەن و پەرستگای
یەزدانی پەروەردگاری باوباپیرانتان تەرخان بکەن. گڵاوی لە پیرۆزگا
دەربکەن، [6] چونکە باوباپیرانمان ناپاکییان کرد و لەبەرچاوی یەزدانی
پەروەردگارمان خراپەکارییان کرد و بەجێیان هێشت. ڕوویان لە نشینگەی
یەزدان وەرگێڕا و پشتیان تێکرد، [7] هەروەها دەرگاکانی هەیوانەکەیان
داخست و چراکەیان کوژاندەوە و بخووریان نەسووتاند و هیچ قوربانی
سووتاندنیان لە پیرۆزگادا بۆ خودای ئیسرائیل نەکرد. [8] لەبەر ئەوە تووڕەیی
یەزدان بەسەر یەهودا و ئۆرشەلیمدا هاتە خوارەوە، ئەویش کردنی بە پەند
و مایەی سەرسوڕمان و تانە و تەشەر، هەروەک بە چاوی خۆتان دەیبینن.
[9] لەبەر ئەمە باوباپیرانمان بە شمشێر کوژران و کوڕ و کچ و ژنەکانمان دیلن.*
[10] ئێستاش لە دڵمدایە پەیمانێک لەگەڵ یەزدانی پەروەردگاری ئیسرائیل
ببەستم، بەڵکو گڕی تووڕەییەکەی لە ئێمە دابمرکێتەوە. [11] کوڕەکانم،
ئێستا کەمتەرخەمی مەکەن، چونکە یەزدان ئێوەی هەڵبژارد هەتا لەبەردەمی
ڕابوەستن و خزمەتی بکەن و ببن بە خزمەتکار و بخوور بسووتێنن بۆی.»

[12] ئینجا ئەم لێڤییانە هەستان بە خزمەتەکەیان:

لە نەوەی قەهاتییەکان،
مەحەتی کوڕی عەماسەی و یۆئێلی کوڕی عەزەریا؛
لە نەوەی مەراری،
قیشی کوڕی عەبدی و عەزەریای کوڕی یەهەلەلئێل؛

---

* **29:9** مەبەست لە ڕاپێچکراوانی گەلی شانشینی باکوور و بەشێک لە شانشینی باشوورە لەلایەن پاشای ئاشوورەوە. بڕوانە دووەم پاشایان 17:6.

لە گێرشۆنییەکانیش،
یۆئاحی کوڕی زیما و عەدەنی کوڕی یۆئاح؛
13 لە نەوەی ئەلیچافان،
شیمری و یەعیێل؛
لە نەوەی ئاساف،
زەکەریا و مەتەنیا؛
14 لە نەوەی هێیمان،
یەحیێل و شیمعی؛
لە نەوەی یەدوتون،
شەمەعیا و عوزیێل.

15 کاتێک برا لێڤییەکانیان کۆکردبووەوە و خۆیان تەرخان کردبوو،
بە فەرمانی پاشا چوونە ژوورەوە بۆ ئەوەی بەگوێرەی فەرمایشتی یەزدان
پەرستگاکە پاک بکەنەوە. 16 کاهینەکان چوونە ناو پیرۆزگای یەزدانەوە
بۆ ئەوەی پاکی بکەنەوە و هەموو ئەو گڵاوییەی لەناو پەرستگای یەزداندا
دۆزییانەوە، بردیانە دەرەوە بۆ حەوشەی پەرستگای یەزدان و لێڤییەکانیش
هەڵیانگرت بۆ ئەوەی دەریبکەنە دەرەوە بۆ دۆڵی قدرۆن. 17 لە ڕۆژی
یەکەمی مانگی یەکدا دەستیان بە تەرخانکردنەکە کرد و لە ڕۆژی هەشتی
مانگدا گەیشتنە هەیوانەکەی پەرستگای یەزدان. لەپاش ئەوە هەشت ڕۆژی
دیکەش پەرستگای یەزدانیان تەرخان کرد و لە ڕۆژی شازدەی مانگی
یەکدا کۆتاییان پێهێنا.

18 ئینجا چوونە ژوورەوە بۆ لای حەزقیای پاشا و گوتیان:
»هەموو پەرستگای یەزدان و قوربانگاکەی قوربانی سووتاندن و هەموو
قاپوقاچاغەکانی و مێزی نانی تەرخانکراو و هەموو قاپوقاچاغەکانیمان
پاککردەوە، 19 لەگەڵ هەموو ئەو قاپوقاچاغانەی کە ئاحازی پاشا فڕێیدا
لە سەردەمی پاشایەتییەکەیدا لە ناپاکییەکەی، ئامادە و تەرخانمان کردوون
و ئێستا لەبەردەم قوربانگاکەی یەزدانن.«

[20] بەیانی زوو حەزقیای پاشا هەستا و کاربەدەستەکانی شاری کۆکردەوە
و چوو بۆ پەرستگای یەزدان. [21] حەوت گا و حەوت بەران و
حەوت بەرخی نێر و حەوت گیسکی نێریان هێنا بۆ قوربانی گوناه لە
پێناوی پاشایەتییەکە و پیرۆزگا و یەهودا. فەرمانی بە کاهینەکان کە
لە نەوەی هارون بوون کرد سەریان بخەنە سەر قوربانگاکەی یەزدان.
[22] ئیتر گایەکانیان سەربڕی و کاهینەکان خوێنەکەیان وەرگرت و بەسەر
قوربانگاکەدا پرژاندیان، دواتر بەرانەکانیان سەربڕی و خوێنەکەیان پرژاندە
سەر قوربانگاکە، ئینجا بەرخەکانیان سەربڕی و خوێنەکەیان پرژاندە سەر
قوربانگاکە. [23] پاشان گیسکەکانی قوربانی گوناهیان بردە بەردەم پاشا و
کۆمەڵ و ئەوانیش دەستیان لەسەر دانان. [24] ئینجا کاهینەکان سەریان
بڕین و خوێنەکەیان پێشکەش کردە سەر قوربانگاکە وەک قوربانی گوناه و
کەفارەتیان بۆ هەموو ئیسرائیل کرد، چونکە پاشا گوتی، قوربانی سووتاندن
و قوربانییەکەی گوناه بۆ هەموو ئیسرائیلە.
[25] ئینجا لێڤییەکانی لە پەرستگای یەزدان ڕاگرت، بە سەنج و قیسارە
و سازەوە، بەگوێرەی فەرمانی داود و گاد کە پەیامی خودای بە پاشا
ڕادەگەیاند و ناتانی پێغەمبەریش، چونکە فەرمانەکە لەلایەن یەزدانەوە بوو لە
ڕێگەی پێغەمبەرەکانییەوە. [26] ئیتر لێڤییەکان بە ئامێرە مۆسیقییەکانی داودەوە
و کاهینەکانیش بە کەڕەناوە ڕاوەستان.
[27] حەزقیاش فەرمانی دا بە سەرخستنی قوربانی سووتاندنەکە بۆ سەر
قوربانگاکە و لە کاتی دەستپێکردنی قوربانی سووتاندنەکەدا، ستایشی یەزدان
دەستی پێ کرد لەگەڵ لێدانی کەڕەنا و ئامێرە مۆسیقییەکانی داودی پاشای
ئیسرائیل. [28] هەموو کۆمەڵەکەش کڕنۆشیان دەبرد و گۆرانیبێژەکان
گۆرانییان دەگوت و کەڕەنا لێدەرەکانیش فوویان بە کەڕەناکانیاندا
دەکرد، هەر هەموو بەردەوام بوون هەتا قوربانی سووتاندنەکە کۆتایی پێهات.
[29] لە کاتی تەواوبوونی قوربانی سووتاندنەکە، پاشا و هەموو ئەوانەی

لەگەڵیدا بوون چەمانەوە و کڕنۆشیان برد. 30 حەزقیای پاشا و
کاربەدەستەکان بە لێڤییەکانیان گوت کە بە وشەکانی داود و ئاسافی
پێشبینیکەر ستایشی یەزدان بکەن، ئەوانیش بە خۆشییەوە ستایشیان کرد
و چەمانەوە و کڕنۆشیان برد.
31 ئینجا حەزقیا گوتی: «ئێستا خۆتان بۆ یەزدان تەرخان کردووە، وەرنە
پێش و قوربانی سەربڕاو و قوربانی سوپاسگوزاری بۆ پەرستگای یەزدان
بهێنن.» پاشان کۆمەڵەکە قوربانی سەربڕاو و قوربانی سوپاسگوزارییان هێنا
و هەرکەسێکیش لە دڵەوە ئارەزووی کرد قوربانی سووتاندنی هێنا.
32 ژمارەی ئەو قوربانی سووتاندنانەی کە کۆمەڵەکە هێنایان، حەفتا گا
و سەد بەران و دوو سەد بەرخی نێر بوو، هەموو ئەمانە قوربانی سووتاندن
بۆ یەزدان بوون. 33 ئاژەڵە تەرخانکراوەکانیش شەش سەد گا و سێ هەزار
مەڕ و بزن بوون. 34 بەڵام کاهینەکان کەم بوون و نەیانتوانی هەموو قوربانی
سووتاندنەکان کەوڵ بکەن، لەبەر ئەوە برا لێڤییەکانیان یارمەتییان دان، هەتا
کارەکە تەواو بوو و هەتا کاهینی دیکەش خۆیان تەرخان کرد، چونکە
لێڤییەکان بۆ خۆتەرخانکردن لە کاهینەکان دڵسۆزتر بوون. 35 هەروەها
قوربانی سووتاندنەکان زۆر بوون بە پیوی قوربانییەکانی هاوبەشی و بە شەرابی
پێشکەشکراوی قوربانی سووتاندنەکان.
بەم شێوەیە خزمەتکردنی پەرستگای یەزدان جارێکی دیکە بەردەوامی
پێدرایەوە. 36 حەزقیا و هەموو گەلیش دڵشاد بوون لەبەر ئەوەی خودا
گەلی ئامادە کرد، چونکە کارەکە کتوپڕ بوو.

30

حەزقیا لە جەژنی پەسخە

1 حەزقیا ناردی بەدوای هەموو خەڵکی ئیسرائیل و یەهودا، هەروەها
نامەشی بۆ ئەفرایم و مەنەشە نووسی هەتا بێنە پەرستگای یەزدان لە ئۆرشەلیم،
بۆ ئەوەی جەژنی پەسخە بۆ یەزدانی پەروەردگاری ئیسرائیل بگێڕن. 2 پاشا

و سەرکردەکانی و هەموو کۆمەڵەکە لە ئۆرشەلیم بڕیاریان دا کە لە مانگی
دوو جەژنی پەسخە بگێڕن، 3 چونکە نەیانتوانی لە کاتی خۆیدا بیکەن، لەبەر
ئەوەی هێشتا کاهینەکان بە تەواوەتی خۆیان تەرخان نەکردبوو، گەلیش
لە ئۆرشەلیم کۆنەبووبوونەوە. 4 ئینجا پلانەکە لەبەرچاوی پاشا و هەموو
کۆمەڵەکە پەسەند بوو. 5 بڕیاریان دا لەناو هەموو ئیسرائیل لە بیری
شابەعەوە هەتا دان بانگەواز بکەن، بۆ ئەوەی بێن و جەژنی پەسخە بۆ یەزدانی
پەروەردگاری ئیسرائیل لە ئۆرشەلیم بگێڕن، چونکە زۆر دەمێک بوو وەک
ئەوەی نووسراوە نەیانکردبوو.
6 بە فەرمانی پاشا پەیامبەرەکان بە نامەکانی پاشا و کاربەدەستەکانی بەناو
هەموو ئیسرائیل و یەهودا گەڕان و بەپێی فەرمانی پاشا دەیانگوت:
«ئەی نەوەی ئیسرائیل، بگەڕێنەوە لای یەزدان، خودای ئیبراهیم و
ئیسحاق و ئیسرائیل، بۆ ئەوەی ئەویش بگەڕێتەوە لای ئەوانەی لێتان
ماونەتەوە و لە چنگ پاشاکانی ئاشور دەربازبوون. 7 وەک باوباپیرانتان
و براکانتان مەبن، ئەوانەی ناپاکییان لەگەڵ یەزدان، خودای باوباپیرانی
خۆیان کرد، هەروەک دەبینن ئەویش وای کرد خەڵک بتۆقێت
لەوەی بەسەر ئەوان هاتووە. 8 ئێستا وەک باوباپیرانتان کەللەڕەقی
مەکەن، بەڵکو ملکەچ بن بۆ یەزدان و بچنە ناو پیرۆزگاکەیەوە، ئەوەی
هەتاهەتایە تەرخانی کردووە. یەزدانی پەروەردگارتان بپەرستن، بۆ
ئەوەی گڕی توورەییەکەی لە ئێوە دابمرکێتەوە. 9 ئەگەر ئێوە بۆ لای
یەزدان بگەڕێنەوە، ئەوا برا ئیسرائیلی و منداڵەکانتان لەلایەن ڕاپێچکەرانیان
بەزەییان پێیاندا دێتەوە و دەگەڕێنەوە بۆ ئەم خاکە، چونکە یەزدانی
پەروەردگارتان میهرەبان و بە بەزەییە. ئەگەر بگەڕێنەوە بۆ لای یەزدان
ئەویش ڕەتتان ناکاتەوە.»

10 پەیامبەرەکان شار بە شار دەگەڕان، لە خاکی ئەفرایم و مەنەشە

هەتا زەبولون، بەڵام خەڵکی پێیان پێدەکەنین و گاڵتەیان پێ دەکردن.
11 هەرچەندە هەندێک کەس لە ئاشێر و مەنەشە و زەبولون خۆیان نزم
کردەوە و چوونە ئۆرشەلیم. 12 هەروەها خودا پشتگیری یەهودای کرد،
یەک دڵی پێ بەخشین، هەتا بە فەرمانی پاشا و سەرکردەکان بکەن، بەپێی
فەرمایشتی یەزدان.
13 لە مانگی دوو خەڵکانێکی زۆر لە ئۆرشەلیم کۆبوونەوە هەتا جەژنی
فەتیرە بگێڕن، کۆمەڵێکی زۆر گەورە بوون. 14 هەستان و ئەو قوربانگایانەی
لە ئۆرشەلیم بوون لایان بردن، هەروەها هەموو قوربانگاکانی بخوور
سووتاندیان لابرد و فڕێیان دانە دۆڵی قدرۆن.
15 لە چواردەی مانگی دوو بەرخی پەسخەیان سەربڕی.* کاهین و
لێڤییەکان شەرمەزار بوون و خۆیان تەرخان کرد، قوربانی سووتاندنەکانیان
بردە ناو پەرستگای یەزدان. 16 کاهینەکان لە شوێنەکانی خۆیان ڕاوەستان،
بەو شێوەیەی کە بەپێی تەوراتی موسای پیاوی خودا بۆیان دانرابوو،
خوێنەکەیان لە دەستی لێڤییەکان وەردەگرت و دەیانپرژاند. 17 ژمارەیەکی
زۆر لە کۆمەڵەکە خۆیان تەرخان نەکردبوو، ئیتر لێڤییەکان بەرخی
پەسخەیان سەردەبڕی لە جیاتی هەموو ئەوانەی پاک نەبوون و نەیاندەتوانی
بەرخەکەیان بۆ یەزدان تەرخان بکەن. 18 هەرچەندە زۆربەی ئەو خەڵکە
زۆرەی کە لە خاکی ئەفرایم و مەنەشە و یەساخار و زەبولونەوە هاتبوون
خۆیان پاک نەکردبووەوە، بەڵام لە قوربانییەکەی پەسخەیان خوارد، بە
پێچەوانەی ئەوەی نووسراوە. بەڵام حەزقیا نوێژی بۆ کردن و گوتی: «با
یەزدانی چاک لە هەرکەسێک خۆشبێت 19 کە بە هەموو دڵەوە ڕووی
لە خودا کردووە، لە یەزدانی پەروەردگاری باوباپیرانی خۆی، هەرچەندە
بەپێی ڕێوڕەسمی پیرۆزگا پاک نەبێت.» 20 ئیتر یەزدان گوێی لە حەزقیا

* **30:15** بڕوانە دەرچوون 12.

گرت و گەلی چاککردەوە.
[21] نەوەی ئیسرائیل ئەوانەی لە ئۆرشەلیم بوون حەوت ڕۆژ بە خۆشییەکی
زۆرەوە جەژنی فەتیرەیان گێڕا، لێڤی و کاهینەکانیش هەر ڕۆژێک بە دەنگی
بەرزی ئامێرە مۆسیقییەکانیان ستایشی یەزدانیان دەکرد کە بۆ ستایشکردنی
یەزدان تەرخانکرابوون.
[22] حەزقیاش دڵی هەموو ئەو لێڤییانەی خۆش کرد کە تێگەیشتنی
چاکیان نواند لە خزمەتکردنی یەزدان. بە درێژایی ئەو حەوت ڕۆژە بەشی
دیاریکراویان دەخوارد و قوربانی هاوبەشییان سەربڕی و ستایشی یەزدانی
پەروەردگاری باوباپیرانیان دەکرد.
[23] پاشان هەموو کۆمەڵ ڕازی بوون کە حەوت ڕۆژی دیکە درێژە
بە جەژنەکە بدەن، ئیتر حەوت ڕۆژی دیکە بە خۆشییەوە ئاهەنگیان گێڕا.
[24] حەزقیای پاشای یەهودا هەزار گا و حەوت هەزار مەڕ و بزنی بە
کۆمەڵەکە بەخشی و سەرکردەکانیش هەزار گا و دە هەزار مەڕ و بزنیان بە
کۆمەڵەکە بەخشی، زۆر لە کاهینەکانیش خۆیان تەرخان کرد. [25] هەموو
کۆمەڵی یەهودا، کاهین و لێڤییەکان و هەموو ئەو کۆمەڵەی لە ئیسرائیلەوە
هاتبوون دڵخۆش بوون، لەگەڵ ئەو بیانییانەی لە خاکی ئیسرائیلەوە هاتبوون و
ئەوانەش کە لە یەهودا نیشتەجێ بوون. [26] جا لە ئۆرشەلیم خۆشییەکی گەورە
هەبوو، چونکە لە سەردەمی سلێمانی کوڕی داودی پاشای ئیسرائیلەوە،
شتی بەو جۆرە لە ئۆرشەلیم نەکرابوو. [27] ئینجا کاهینە لێڤییەکان هەستان و
داوای بەرەکەتیان بۆ گەل کرد، ئینجا لەلایەن خوداوە دەنگیان بیسترا و
نوێژەکانیان چووە ژوورەوە بۆ ناو نشینگەی پیرۆز لە ئاسمان.

31

[1] پاش تەواوبوونی هەموو ئەمانە، تەواوی ئیسرائیل ئەوانەی کە ئامادە
بوون چوونە ناو شارۆچکەکانی یەهودا، بەردە تەرخانکراوەکانیان شکاند و
ستوونە ئەشێراکانیان بڕییەوە. لە تەواوی خاکی یەهودا و بنیامین و ئەفرایم

و مەنەشە نزرگەکانی سەر بەرزایی و قوربانگاکانیان ڕووخاند، هەتا تەواو بوون. پاشان هەموو ئیسرائیل هەریەکە و گەڕایەوە بۆ موڵکەکەی خۆی لە شارۆچکەکانیان.

پیتاک بۆ خزمەتکردنی پەرستگا

[2] حەزقیا ئەرکی بە کاهین و لێڤییەکان سپارد، هەرکەسێک بەگوێرەی بەش و خزمەتەکەی وەک کاهین یان لێڤی، بۆ ئەنجامدانی قوربانی سووتاندن، قوربانی هاوبەشی، خزمەتکردن، سوپاسکردن و گوتنەوەی
سروودی ستایشکردن لە دەروازەکانی نشینگەی یەزدان. [3] پاشا بەشێکی
لە سامانەکەی خۆشی دا بۆ قوربانی سووتاندنەکان، قوربانی سووتاندنەکانی بەیانییان و ئێواران و قوربانی سووتاندنەکانی شەممە و سەرەمانگ و
جەژنەکان، بەپێی ئەوەی لە تەوراتی یەزدان نووسراوە. [4] هەروەها فەرمانی
بە دانیشتووانی ئۆرشەلیم دا، کە بەشی کاهین و لێڤییەکان بدرێت هەتا
بتوانن خۆیان تەرخان بکەن بۆ تەوراتی یەزدان. [5] پاش ئەوەی ئەم فەرمانە
بڵاو بووەوە، نەوەی ئیسرائیل بە دڵفراوانییەوە یەکەمین بەرهەمی دانەوێڵە و شەرابی نوێ و زەیت و هەنگوین و هەموو بەروبوومی کێڵگەیان بەخشی.
زۆریان هێنا، دەیەک لە هەموو شتێک. [6] هەروەها نەوەی ئیسرائیل
و یەهودا ئەوانەی کە لە شارۆچکەکانی یەهودا نیشتەجێ بوون، ئەوانیش دەیەکی مەڕومالاتەکەیان هێنا، دەیەکی شتە پیرۆزکراوەکان کە بۆ یەزدانی
پەروەردگاریان تەرخانکراوە، هێنایان و کۆمەڵ کۆمەڵیان کرد. [7] لە
مانگی سێ دەستیان بە کۆکردنەوەیان کرد و لە مانگی حەوت کۆتاییان
پێهێنا. [8] کاتێک حەزقیا و سەرکردەکان هاتن و کۆمەڵەکانیان بینی، ستایشی یەزدانیان کرد، داوای بەرەکەتیان بۆ ئیسرائیلی گەلەکەی کرد.

[9] کاتێک حەزقیا لەبارەی کۆمەڵکراوەکانەوە پرسیاری لە کاهین و
لێڤییەکان کرد، [10] عەزەریای سەرۆکی کاهینیش کە سەر بەماڵی سادۆق بوو وەڵامی دایەوە و گوتی: »لەو کاتەی دەستکراوە بە هێنانی پیتاک

بۆ پەرستگای یەزدان، خواردوومانە و تێر بووین، زۆریشی لێ ماوەتەوە، چونکە یەزدان گەلەکەی خۆی بەرەکەتدار کردووە و ئەم بەشە زۆرەشی لێ ماوەتەوە.»

[11] حەزقیاش فەرمانی دا بۆ ئامادەکردنی ژووری ئەمبار لە پەرستگای یەزدان، ئەوانیش ئامادەیان کردن. [12] ئینجا پیتاک و دەیەک و شتە تەرخانکراوەکانیان بە دەستپاکییەوە هێنا، کۆنەنیاهوی لێڤی لێپرسراویان بوو، شیمعی براشی جێگری بوو. [13] یەحیێل، عەزەزیاهو، نەحەت، عەساهێل، یەریمۆت، یۆزاڤاد، ئەلیێل، یەسمەخیاهو، مەحەت و بەنایا سەرپەرشتیار بوون لەژێر دەستی کۆنەنیاهو و شیمعی برای، بەپێی ئەو ڕێکخستنەی کە حەزقیای پاشا و عەزەریای لێپرسراوی یەکەم لە پەرستگای خودا دایاننا.

[14] قۆرێی کوڕی یمنەی لێڤیش دەرگاوانی ڕۆژهەڵات و بەرپرسی بەخشینە ئازادەکان بوو کە بە خودا دەبەخشران، هەروەها دابەشکردنی* بەخشینە ئازادەکان و دیارییە تەرخانکراوەکان. [15] لەناو شارەکانی کاهینان، عەدەن و مینیامین و یێشوع و شەمەعیا و ئەمەریا و شەخەنەیا بە دڵسۆزییەوە یارمەتی قۆرێیان دەدا. هەریەکە لە بەشی خۆی پێشکەشکراوەکانی بەسەر برا کاهینەکان دابەش دەکرد، بەبێ جیاوازی لەنێوان گەورە و بچووک.

[16] سەرباری ئەمانەش، دابەشیان کرد بەسەر نێرینەی تەمەن سێ ساڵ بەرەو سەرەوە، کە لە تۆماری ڕەچەڵەکدا نووسراون، واتە هەموو ئەوانەی دەچنە ناو پەرستگای یەزدان بۆ ئەوەی بەگوێرەی خزمەتی بەشەکانیان بە ئەرکی ڕۆژانەیان هەستن. [17] دابەشکردن بەسەر کاهینان بەگوێرەی تۆماری ڕەچەڵەکی کاهینەکان بوو بەپێی بنەماڵەکانیان و بۆ لێڤییەکانیش لە گەنجی بیست ساڵ بەرەو سەرەوە بەپێی خزمەتی بەشەکانیان. [18] بە هەمان شێوە بۆ تۆماری ڕەچەڵەکی هەموو ژن و منداڵ، کوڕ و کچەکانیان لەناو هەموو

---

* **31:14** بۆ کاهینان دابەش کراون، بڕوانە لێڤییەکان 7:14.

کۆمەڵەکە، چونکە بە دڵسۆزییەوە خۆیان تەرخان کرد.
[19] بۆ ئەو کاهینانەش کە لە دەشتی دەوروبەری شارەکانی کاهینان
و شارۆچکەکانی دیکەش دانیشتبوون، بۆ هەموو ئەوانەی کە لە نەوەی
هارون بوون و لە ڕەچەڵەکی لێڤییەکان تۆمار کرابوون، ئەو پیاوانەی کە
ناویان دیاری کرابوون بەشی هەموو نێرینەیەکی دابەش کرد.
[20] حەزقیا ئەمەی لە هەموو یەهودا کرد و لەبەرچاوی یەزدانی
پەروەردگاری خۆی ئەوەی کرد کە چاک و ڕێک و ڕاستە. [21] لە هەموو
کارێک کە بەگوێرەی تەورات و فێرکردنەکانی لە خزمەتی پەرستگای
یەزدان ئەنجامی دا، ڕووی لە خودا کرد و بە هەموو دڵییەوە کاری کرد،
ئیتر سەرکەوتوو بوو.

32

هەڕەشەی سەنحێریب لە ئۆرشەلیم

[1] پاش ئەوەی حەزقیا بە دەستپاکییەوە هەموو ئەم شتانەی جێبەجێ
کرد، سەنحێریبی پاشای ئاشور هات و هێرشی کردە سەر یەهودا، شارە
قەڵابەندەکانی گەمارۆ دا، بە نیازی ئەوەی بۆ خۆی دایانبڕێت. [2] کاتێک
حەزقیا بینی کە سەنحێریب هاتووە بە نیازە شەڕ لەگەڵ ئۆرشەلیم بکات،
[3] ڕاوێژی لەگەڵ کاربەدەستان و ئەفسەرە باڵاکانی کرد بۆ پڕکردنەوەی
ئاوی ئەو کانییانەی کە لە دەرەوەی شارەکەن، ئەوانیش یارمەتییان دا.
[4] خەڵکێکی زۆریان کۆکردەوە و هەموو کانیاوەکان و ئەو ڕووبارەی بە
ناوەڕاستی زەوییەکەدا تێپەڕ دەبوو، پڕ کردەوە و گوتیان: »بۆچی پاشاکانی
ئاشور بێن و ئاوێکی زۆر بدۆزنەوە؟« [5] پاشان ورەی دایە بەرخۆی و
هەموو شوورا ڕووخاوەکەی بنیاد نایەوە و بەرزی کردەوە هەتا قوللەکان.
شوورایەکی دیکەشی لە دەرەوە بنیاد نا و تەلانی شاری داودی تۆکمە کرد،
هەروەها چەک و قەڵغانێکی زۆری دروستکرد.

6 سەرکردەکانی سوپای بەسەر گەلەوە دانا و بۆ گۆڕەپانی دەروازەی
شارەکە کۆی کردنەوە و ورەی بەرز کردنەوە و گوتی: 7 «بەهێزبن
و ئازابن و مەترسن و لەبەردەم پاشای ئاشور و هەموو ئەو کۆمەڵەی
لەگەڵیدایە، ورە بەرمەدەن، چونکە ئەوەی لەگەڵ ئێمەیە بەهێزترە لەوەی
لەگەڵ ئەوە. 8 ئەو تەنها هێز و بازووی مرۆڤی لەگەڵدایە، بەڵام ئێمە
یەزدانی پەروەردگارمان لەگەڵدایە هەتا یارمەتیمان بدات و لە جەنگەکان
بۆمان بجەنگێت.» بەم قسەیە حەزقیای پاشای یەهودا گەلەکەی هاندا.

9 پاشان سەنحێریبی پاشای ئاشور کە خۆی و هەموو هێزەکانی گەمارۆی
لاخیشیان دابوو، ئەفسەرەکانی ناردە ئۆرشەلیم بۆ لای حەزقیای پاشای
یەهودا و بۆ لای هەموو گەلی یەهودا کە لە ئۆرشەلیمدا بوون و گوتیان:
10 «سەنحێریبی پاشای ئاشور دەڵێت: پشتتان بە چی دەبەستن و لە
ئۆرشەلیم لەژێر گەمارۆدا دەمێننەوە؟ 11 کە حەزقیا دەڵێت: ”یەزدانی
پەروەردگارمان لە دەست پاشای ئاشور دەربازمان دەکات،“ ئایا
فریوتان نادات بۆ ئەوەی بە برسییێتی و بە تینوێتی بتانداتە دەست مردن؟
12 ئایا حەزقیا نەبوو کە نزرگەکانی سەر بەرزایی و قوربانگاکانی تێکدا
کە هی ئەم خوداوەندە بوو، بە یەهودا و ئۆرشەلیمی گوت: ”لەبەردەم
یەک قوربانگادا کڕنۆش دەبەن و قوربانی لەسەر دەسووتێنن“؟

13 «ئایا نازانن من و باوباپیرانم چیمان بەسەر هەموو گەلانی
خاکەکانی دیکەدا هێناوە؟ ئایا خوداوەندەکانی نەتەوەکانی ئەو خاکانە
توانییان خاکەکانیان لە دەست من دەرباز بکەن؟ 14 کام لە هەموو
خوداوەندەکانی ئەو نەتەوانەی کە باوباپیرانم قڕیان کردن، توانی
گەلەکەی لە دەستی من ڕزگار بکات؟ چۆن خوداکەتان دەتوانێت لە
دەستی من دەربازتان بکات؟ 15 ئێستا با حەزقیا هەڵتاننەخەڵەتێنێت و
بەم شێوەیە فریوتان نەدات. بڕوای پێ مەکەن، چونکە خوداوەندی هیچ

نەتەوەیەک و هیچ پاشایەتییەک نەیتوانیوە گەلەکەی لە دەستی من و لە
دەستی باوباپیرانم دەرباز بکات. ئیتر چۆن خوداوەندەکەتان دەتوانێت
لە دەستم ڕزگارتان بکات؟«
16 ئەفسەرەکانی سەنحێریب قسەی زیاتریان لە دژی یەزدانی
پەروەردگار و لە دژی حەزقیای خزمەتکاری کرد. 17 هەروەها چەند
نامەیەکی نووسی بۆ سووکایەتیکردن بە یەزدانی پەروەردگاری ئیسرائیل و لە
دژی خودا گوتی: »هەروەک چۆن خوداوەندی نەتەوەکان لە خاکەکانی
خۆیان گەلەکانیان لە دەستی من ڕزگار نەکرد، ئاواش خودا کەی حەزقیا
گەلەکەی لە دەستی من ڕزگار ناکات.» 18 ئینجا بە دەنگی بەرز بە زمانی
عیبری هاواریان لە دانیشتووانی ئۆرشەلیم کرد کە لەسەر شوورا کە بوون،
بۆ ئەوەی بیانترسێنن و ورەیان بەر بدەن هەتا شارەکە بگرن. 19 قسەیان
بە خودای ئۆرشەلیمیش گوت، هەروەک چۆن قسەیان بە خوداوەندەکانی
خاکەکانی دیکە گوت، کە دروستکراوی دەستی مرۆڤ بوون.
20 حەزقیای پاشا و ئیشایا پێغەمبەری کوڕی ئامۆچ بۆ ئەوە نوێژیان
کرد و هاواریان بۆ ئاسمان کرد. 21 یەزدانیش فریشتەیەکی نارد و هەموو
پاڵەوانێکی بەهێز و سەرکردە و فەرماندەیەکی لەناو ئۆردوگاکەی پاشای ئاشور
لەناوبرد. ئەویش بە سەرشۆڕییەوە گەڕایەوە بۆ خاکەکەی خۆی، کە
چووە ناو پەرستگای خوداوەندەکەی، لەوێ وەچەکانی خۆی بە شمشێر
کوشتیان.
22 بەو شێوەیە یەزدان حەزقیا و دانیشتووانی ئۆرشەلیمی لە سەنحێریبی
پاشای ئاشور و لە دەست هەموو دوژمنەکانی دیکەیان ڕزگار کرد و لە هەموو
لایەکەوە پاراستنی. 23 ئینجا خەڵکانێکی زۆر پێشکەشکراویان دەهێنایە
ئۆرشەلیم بۆ یەزدان، دیاری گرانبەهاش بۆ حەزقیای پاشای یەهودا. پاش
ئەمە هەموو نەتەوەکان بە چاوی ڕێزەوە سەیریان دەکرد.

سەرکەوتن و لووتبەرزی و مردنی حەزقیا

[24] لەو ڕۆژانەی* حەزقیا نەخۆش کەوت، لە سەرە مەرگ بوو، نوێژی
بۆ یەزدان کرد و ئەویش وەڵامی دایەوە و پەرجوویێکی وەکو نیشانە پێدا.
[25] بەڵام حەزقیا بەو شێوەیەی چاکەی لەگەڵ کرابوو کاردانەوەی نەبوو،
چونکە لەخۆبایی ببوو، لەبەر ئەوە تووڕەیی یەزدانی هێنایە سەر خۆی و
یەهودا و ئۆرشەلیم. [26] ئینجا حەزقیا تۆبەی لە لەخۆباییبوونەکەی کرد،
خۆی و دانیشتووانی ئۆرشەلیمیش، لەبەر ئەوە لە ماوەی پاشایەتی حەزقیا
تووڕەییەکەی یەزدان بەسەریاندا نەهات.

[27] حەزقیا دەوڵەمەندی و ڕێزێکی زۆری هەبوو، گەنجینەی بۆ زێڕ و
زیو و بەردی گرانبەها و بۆنوبەرام و قەڵغان و هەموو شتێکی بەهاداری بۆ
خۆی دروستکرد. [28] کۆگا بۆ بەروبوومەکانی دانەوێڵە و شەرابی نوێ و
زەیت، پشتیریش† بۆ هەموو جۆرە ئاژەڵێک و بۆ مێگەلەکانیش. [29] هەروەها
چەند گوندێکی بنیاد نا و بووە خاوەنی مەڕوماڵات و مانگایەکی زۆر، چونکە
خودا سامانێکی زۆری پێدابوو.

[30] حەزقیا بوو کە ڕێڕەوی سەرووی ئاوی گیحۆنی گرتەوە، بە
جۆگایەک‡ لەژێر زەوی بۆ بەری ڕۆژئاوای شاری داود بردی، هەروەها
لە هەموو کارەکانی سەرکەوتوو بوو. [31] بەڵام کاتێک سەرکردەکانی
بابل باڵوێزیان نارد بۆ ئەوەی سەبارەت بەو نیشانەیە§ لێی بپرسن کە لە
خاکەکەدا ڕوویدابوو، خودا وازی لێ هێنا بۆ ئەوەی تاقی بکاتەوە هەتا

* **32:24** ڕووداوەکانی ئایەتەکانی 24 هەتا 31 لەپێش ڕووداوەکانی ئایەتەکانی 1 هەتا 23 ڕوویان داوە.
† **32:28** پشتیر: گەوڕ، شوێنێکی تایبەت بووە بە پەروەردەکردنی ئاژەڵ.
‡ **32:30** کەناڵێکی ئاوگواستنەوەی بە درێژایی 520 مەتر لە بەرد لەژێر زەوی دروستکردووە. سەرچاوەی ئاوەکەی لە کانی گیحۆن بووە لە دەرەوەی شوورای شاری ئۆرشەلیم، ئاوەکەی بۆ گۆمی سیلوام ڕاکێشاوە.
§ **32:31** نیشانە: بڕوانە ئایەتی 24 و دووەم پاشایان 8:20-19.

هەموو ئەوەی لە دڵیدایە بیزانێت.

[32] ڕووداوەکانی دیکەی پاشایەتی حەزقیا و کارە چاکەکانی، لە
بینینەکەی ئیشایا پێغەمبەری کوڕی ئامۆچ، لە پەڕتووکی پاشاکانی یەهودا
و ئیسرائیلدا تۆمار کراون. [33] حەزقیا لەگەڵ باوباپیرانی سەری نایەوە و لە
بەشی سەرەوەی گۆڕستانی نەوەی داود ناشتیان، لە ڕێوڕەسمی ناشتنەکەی
هەموو یەهودا و دانیشتووانی ئۆرشەلیم ڕێزیان لێ گرت. ئیتر مەنەشەی
کوڕی لەدوای خۆی بوو بە پاشا.

33

پاشایەتی مەنەشە

[1] مەنەشە کوڕێکی دوازدە ساڵان بوو کە بوو بە پاشا، پەنجا و پێنج ساڵ
لە ئۆرشەلیم پاشایەتی کرد و [2] لەبەرچاوی یەزدان خراپەکاری کرد، وەک
نەریتە قێزەونەکانی ئەو گەلانەی کە یەزدان لەبەردەم نەوەی ئیسرائیل
دەریکردبوون. [3] جا گەڕایەوە و ئەو نزرگانەی سەر بەرزایی بنیاد ناوە کە
حەزقیای باوکی ڕووخاندنی، هەروەها چەند قوربانگایەکی بۆ بەعلەکان دانا
و ستوونە ئەشێراکانی دروستکرد و کڕنۆشی بۆ هەموو هێزەکانی ئاسمان برد
و ئەوانی پەرست. [4] چەند قوربانگایەکیشی لە پەرستگای یەزدان بنیاد نا،
ئەوەی یەزدان لەبارەیەوە فەرمووبووی: »بۆ هەتاهەتایە ناوم لە ئۆرشەلیمدا
دەبێت.« [5] لە هەردوو حەوشەکەی پەرستگای یەزدان قوربانگای بۆ
هەموو هێزەکانی ئاسمان بنیاد نا. [6] ئەوە بوو لە دۆڵی بەن‌هینۆم کوڕەکانی
خۆی بەناو ئاگردا تێپەڕاند، بەخت خوێندنەوە و فاڵگرتنەوە و جادووگەری

کرد، نێوانگر* و ڕۆح ئامادەکاری† بەکارهێنا، لەبەرچاوی یەزدان خراپەی زیاتریشی کرد بۆ پەستکردنی.

7 هەروەها ئەو پەیکەرە داتاشراوەی کە دروستی کردبوو، بردی و لەناو پەرستگای خودا داینا کە خودا لەبارەیەوە بە داود و سلێمانی کوڕی فەرمووبوو: »لەم پەرستگایە و لە ئۆرشەلیم ئەوەی لەناو هەموو هۆزەکانی ئیسرائیل هەڵمبژاردووە بۆ هەتاهەتایە ناوی خۆمی تێدا دادەنێم. 8 جارێکی
دیکە وا ناکەم ئیسرائیل ئەو خاکە بەجێبهێڵێت کە بۆ باوباپیرانیان دیاریم کرد، تەنها ئەگەر ئاگاداربن لە جێبەجێکردنی هەموو ئەوەی فەرمانم پێ کردوون لە ڕێگەی موساوە لە هەموو فێرکردن و فەرز و حوکمەکان.« 9 بەڵام
مەنەشە یەهودا و دانیشتووانی ئۆرشەلیمی گومڕا کرد، هەتا لەو گەلانە خراپتر بکەن کە یەزدان لەبەردەم نەوەی ئیسرائیلدا قڕی کردن.

10 یەزدان لەگەڵ مەنەشە و گەلەکەیدا دوا، بەڵام گوێیان نەگرت.
11 ئیتر یەزدان سەرکردەکانی هێزەکانی پاشای ئاشوری هێنایە سەریان، ئەوانیش مەنەشەیان بە دیل گرت و لووتەوانەیان کردە لووتی و بە زنجیری بڕۆنز کۆتیان کرد و بردیان بۆ بابل. 12 لە تەنگانەدا لە یەزدانی پەروەردگاری
خۆی پاڕایەوە و لەبەردەم خودای باوباپیرانیدا خۆی زۆر نزم کردەوە.
13 نوێژی کرد، خوداش وەڵامی دایەوە و گوێی لە پاڕانەوەکەی گرت، گەڕاندییەوە ئۆرشەلیم بۆ سەر تەختی پاشایەتییەکەی خۆی. ئەو کاتە مەنەشە زانی کە یەزدان خودایە.

14 پاشان ئەو شوورایەی بنیاد نایەوە کە لە دەرەوەی شاری داود بوو

---

* **33:6** نێوانگر: لێرە بەو واتایە دێت، کەسێکە کە گوایە هۆی پەیوەندی ڕێکخەرە لەنێوان خەڵکی مردوو و زیندوودا.
† **33:6** ڕۆح ئامادەکار: بەو کەسە دەگوترێت کە ڕۆح ئامادە دەکات. بڕوانە یەکەم ساموئێل 28:3، 8-9.

بەلای ڕۆژئاوای کانی گیحۆن لە دۆڵەکە هەتا دەگاتە دەروازەی ماسی،
بەدەوری گردی عۆفێل، هەروەها زۆر بەرزتری کردەوە. سەرکردەکانی
سوپای لە هەموو شارە قەڵابەندەکان لە یەهودا دانا.
15 خوداوەندە نامۆکان و پەیکەرە داتاشراوەکەی ناو پەرستگای یەزدانی
لابرد، هەروەها هەموو ئەو قوربانگایانەشی کە لە کێوی پەرستگای یەزدان
و ئۆرشەلیمدا بنیادی نابوو، هەموو ئەوانەی فڕێدایە دەرەوەی شارەکە.
16 ئینجا قوربانگاکەی یەزدانی نۆژەن کردەوە، قوربانی هاوبەشی و قوربانی
سوپاسگوزاری لەسەر سەربڕی و فەرمانی بە خەڵکی یەهودا کرد کە
یەزدانی پەروەردگاری ئیسرائیل بپەرستن. 17 لەگەڵ ئەمەش گەل هێشتا
لە نزرگەکانی سەر بەرزاییەکان قوربانییان سەردەبڕی، بەڵام تەنها بۆ یەزدانی
پەروەردگاری خۆیان.
18 ڕووداوەکانی دیکەی پاشایەتی مەنەشە و نزاکەی لە خودا و قسەکانی
ئەو کەسانەی کە بە ناوی یەزدانی پەروەردگاری ئیسرائیلەوە پەیامیان پێ
ڕادەگەیاند، لە پەڕتووکی کاروباری ڕۆژانەی پاشاکانی ئیسرائیل‡ تۆمار
کران. 19 نوێژەکەی و چۆنیەتی وەڵامدانەوەی خودا، لەگەڵ هەموو
گوناه و ناپاکییەکانی، هەروەها ئەو شوێنانەی کە پێش ئەوەی بێفیز بێت
نزرگەکانی سەر بەرزایی تێدا بنیاد نا و ستوونە ئەشێرا و بتەکانی دانا، هەمووی
لە تۆمارەکانی ڕاگەیەنەرانی پەیامی خودادا نووسراون. 20 مەنەشە لەگەڵ
باوباپیرانی سەری نایەوە و لە کۆشکەکەی خۆیدا ناشتیان. ئیتر ئامۆنی
کوڕی لەدوای خۆی بوو بە پاشا.

پاشایەتی ئامۆن

21 ئامۆن گەنجێکی بیست و دووساڵان بوو کاتێک بوو بە پاشا،
دوو ساڵ لە ئۆرشەلیم پاشایەتی کرد. 22 ئەمیش وەک مەنەشەی باوکی

‡ **33:18** ئیسرائیل: مەبەستی لە یەهودایە، لێرە و لە زۆر شوێنی دیکە لە دووەم پوختەی مێژوو.

لەبەرچاوی یەزدان خراپەکاری کرد. قوربانی بۆ هەموو ئەو بتانە سەربڕی
کە مەنەشەی باوکی دروستی کردن، ئامۆن هەموو ئەوانی پەرست. [23] ئەو
بە پێچەوانەی مەنەشەی باوکیەوە لەبەردەم یەزداندا خۆی نزم نەکردەوە،
بەڵکو زیاتر خۆی تاوانبار کرد.
[24] خزمەتکارەکانی ئامۆن پیلانیان لە دژی ئامۆن گێڕا و لە کۆشکەکەی
خۆی کوشتیان. [25] ئینجا گەلی خاکەکە هەموو پیلانگێڕەکانی ئامۆن
پاشایان کوشت، هەروەها یۆشیای کوڕییان لە جێی ئەو کردە پاشا.

34

چاکسازییەکانی یۆشیا

[1] یۆشیا کوڕێکی هەشت ساڵان بوو کە بوو بە پاشا، سی و یەک ساڵ
لە ئۆرشەلیم پاشایەتی کرد. [2] یۆشیا ئەوەی ڕاست بوو لەبەرچاوی یەزدان
کردی، ڕێبازەکەی داودی باپیرە گەورەی پەیڕەو کرد، بەلای ڕاست و
چەپدا لای نەدا.
[3] لە هەشتەمین ساڵی پاشایەتییەکەیدا کە هێشتا مێردمنداڵ بوو، ڕووی
لە خودای داودی باپیرە گەورەی کرد. لە دوازدەیەمین ساڵیدا دەستی بە
پاککردنەوەی یەهودا و ئۆرشەلیم کرد لە نزرگەکانی سەر بەرزاییەکان، ستوونە
ئەشێراکان و بتە داتاشراو و داڕێژراوەکان. [4] لەبەردەمیدا قوربانگاکانی
بەعلیان ڕووخاند و قوربانگاکانی بخوور کە لە سەرەوە لەسەریان دانرا بوون
پارچەپارچەی کردن، ستوونە ئەشێراکان و بتە داتاشراو و داڕێژراوەکانی
شکاند و کوتای و بە بای کردن بەسەر گۆڕی ئەوانەی قوربانییان بۆ
سەردەبڕین. [5] ئێسکی کاهینەکانیشی لەسەر قوربانگاکانیان سووتاند و یەهودا
و ئۆرشەلیمی پاککردەوە. [6] لە شارۆچکەکانی مەنەشە و ئەفرایم و شیمۆن و
هەتا نەفتالی، هەروەها لە کەلاوەکانی دەوروبەریان [7] قوربانگاکان و ستوونە
ئەشێراکانی ڕووخاند و پەیکەری بتەکانی ورد کوتی و هەموو قوربانگاکانی

بخووریشی پارچەپارچە کرد. لە هەموو خاکی ئیسرائیلدا بەو شێوەیەی کرد، ئینجا گەڕایەوە بۆ ئۆرشەلیم.

8 هەروەها لە هەژدەیەمین ساڵی پاشایەتی یۆشیادا، پاش ئەوەی خاکەکە و پەرستگاکەی پاککردەوە، شافانی کوڕی ئەچەلیاهو و مەعسێیاهوی سەرۆکی شارەکە و یۆئاحی کوڕی یۆئاحازی تۆمارکاری نارد، بۆ چاککردنەوەی پەرستگای یەزدانی پەروەردگاری خۆی.

9 ئەوانیش هاتن بۆ لای حیلقیای سەرۆکی کاهین و ئەو زیوەیان پێیدا کە هاتووەتە ناو پەرستگای خوداوە، ئەوەی لێڤییەکان چاودێرانی دەرگاکان لە خەڵکی مەنەشە و ئەفرایم و هەموو ئەوانەی لە ئیسرائیل مابوونەوە کۆیان کردبوونەوە، هەروەها لە هەموو خەڵکی یەهودا و
بنیامین و دانیشتووانی ئۆرشەلیم. 10 ئینجا دایانە دەست سەرپەرشتیارەکانی
کارەکەی پەرستگای یەزدان، ئەوانیش دایانە ئەوانەی لە پەرستگای یەزدان کاریان دەکرد، بۆ چاککردنەوە و نۆژەنکردنەوەی پەرستگاکە.
11 هەروەها دایانە دارتاش و بیناسازەکان هەتا بەردی داتاشراو و داری پێ
بکڕن بۆ کاریتە و دارەڕای بنمیچی ئەو تەلارانەی کە بەهۆی کەمتەرخەمی پاشاکانی یەهوداوە، وێران ببوون.

12 پیاوەکان بە دەستپاکییەوە کارەکەیان دەکرد، لەژێر سەرپەرشتی یەحەت و عۆبەدیا کە هەردووکیان لێڤی و سەر بە نەوەی مەراری بوون و زەکەریا و مەشولام سەر بە نەوەی قەهاتییەکان بۆ سەرپەرشتی. لە لێڤییەکانیش هەموو ئەوانەی لە ئامێرە مۆسیقییەکان شارەزا بوون
13 سەرپەرشتیار بوون بەسەر کۆڵکێشەکان و بەسەر هەموو ئەوانەی کارەکەیان دەکرد، لە خزمەتە جۆراوجۆرەکان، هەروەها لە لێڤییەکان خامەی نهێنی و سەرقەڵەم و دەرگاوانیان تێدابوو.

14 کاتێک خەریکی دەرهێنانی ئەو زیوە بوون کە هاتبووە ناو پەرستگای
یەزدان، حیلقیای کاهین پەڕتووکی تەوراتی یەزدانی دۆزییەوە کە لە ڕێگەی
موساوە درابوو. 15 جا حیلقیا بە شافانی خامەی نهێنی گوت: «لە
پەرستگای یەزدان پەڕتووکی تەوراتم دۆزیوەتەوە.»

16 ئینجا شافان پەڕتووکەکەی بۆ لای پاشا برد و پێی ڕاگەیاند: «هەموو
ئەوەی بە دەست خزمەتکارەکانت سپێردراوە دەیکەن. 17 ئەو زیوەی
لەناو پەرستگای یەزداندا هەبوو بەتاڵیان کردووە و داویانەتە دەست
سەرپەرشتیار و کرێکارەکان.» 18 هەروەها شافانی خامەی نهێنی بە پاشای
گوت: «حیلقیای کاهین پەڕتووکێکی پێداوم.» ئینجا شافان لەبەردەم
پاشادا لە پەڕتووکەکەی خوێندەوە.

19 کە پاشا گوێی لە وشەکانی تەورات بوو، جلەکانی لەبەر خۆی
دادڕی و 20 پاشا فەرمانی بە حیلقیا و ئەحیقامی کوڕی شافان و عەبدۆنی
کوڕی میخا* و شافانی خامەی نهێنی و عەسایای خزمەتکاری خۆی کرد
و پێی گوتن: 21 «بڕۆن و پرسیار لە یەزدان بکەن لە پێناوی من و لە
پێناوی ئەوانەی لە ئیسرائیل و یەهودا ماونەتەوە، سەبارەت بە پەیامی ئەم
پەڕتووکەی کە دۆزراوەتەوە، چونکە ئەو تووڕەییەی یەزدان کە بەسەرماندا
ڕژاوە مەزنە، لەبەر ئەوەی باوباپیرانمان وشەکانی یەزدانیان نەپاراستووە هەتا
بەپێی هەموو ئەوەی لەم پەڕتووکەدا هاتووە کار بکەن.»

22 ئینجا حیلقیا لەگەڵ ئەوانەی پاشا فەرمانی پێ کردن چوونە لای
حولدای پێغەمبەر کە ژنی شەلومی کوڕی تۆقهەتی† کوڕی حەسرای‡
لێپرسراوی جلوبەرگەکانی پەرستگا بوو، ئەو لە گەڕەکی دووەمی ئۆرشەلیم
دەژیا، ئیتر قسەیان لەگەڵی کرد.

* **34:20** عەبدۆنی کوڕی میخا: هەروەها عەکبۆر کوڕی میخایە. † **34:22** یان تیقڤا، بڕوانە دووەم پاشایان 22:14. ‡ **34:22** یان حەرحەس، بڕوانە دووەم پاشایان 22:14.

[23] ئەویش پێی گوتن: »یەزدانی پەروەردگاری ئیسرائیل ئەمە
دەفەرموێت: بەو پیاوە بڵێن کە ئێوەی بۆ لای من ناردووە، [24] ”یەزدان
ئەمە دەفەرموێت: من وا بەڵا بەسەر ئەم شوێنە و دانیشتووانەکەی
دەهێنم، بەپێی هەموو ئەو نەفرەتانەی لەو پەڕتووکە نووسراوە، ئەوەی
لەبەردەم پاشای یەهودا خوێندیانەوە. [25] لەبەر ئەوەی وازیان لێ هێنام
و بخووریان بۆ خوداکانی دیکە سووتاند هەتا بە هەموو کارەکانی دەستیان
پەستم بکەن، تووڕەییم بەسەر ئەم شوێنەدا دەڕژێت و ناکوژێتەوە.“ [26] بەڵام
بە پاشای یەهودا ئەوەی ئێوەی ناردووە پرسیار لە یەزدان بکەن بڵێن،
”یەزدانی پەروەردگاری ئیسرائیل سەبارەت بەو وشانەی گوێت لێ بوو
ئەوە دەفەرموێت: [27] لەبەر ئەوەی کاتێک گوێت لە پەیامەکەی بوو
لە دژی ئەم شوێنە و دانیشتووانەکەی لەبەردەم خودا دڵت نەرم بوو و
خۆتت نزم کردەوە، جلەکانت لەبەر خۆتدا دادڕی و لەبەردەممدا گریایت،
هەروەها منیش گوێم لێت بوو. ئەوە فەرمایشتی یەزدانە. [28] ئێستا
من دەتخەمە پاڵ باوباپیرانت، جا بە ئاشتییەوە لە گۆڕەکەت دەنرێیت.
ئەو هەموو کارەساتە نابینی کە من بەسەر ئەم شوێنە و دانیشتووانەکەیدا
دەهێنم.“«

ئەوانیش وەڵامەکەیان بۆ پاشا بردەوە.

[29] ئینجا پاشا ناردی و هەموو پیرانی یەهودا و ئۆرشەلیمی کۆکردەوە.
[30] لەگەڵ هەموو گەلی یەهودا و دانیشتووانی ئۆرشەلیم، کاهین و لێڤییەکان
و هەموو گەل لە گەورەوە هەتا بچووک چوونە پەرستگای یەزدان.
لەبەردەمیان تەواوی وشەکانی پەڕتووکی پەیمانی خوێندەوە، ئەوەی لە
پەرستگای یەزدان دۆزرایەوە. [31] پاشا لەلای کۆڵەکەکە ڕاوەستا و
لەبەردەم یەزدان پەیمانی دا§ کە دوای یەزدان بکەوێت و بە هەموو دڵ و

---

§ **34:31** ئەم پەیمان بەستنە وەک تازەکردنەوەی ئەو پەیمانەی کۆن کە یەزدان لەگەڵ موسا

گێانییەوە فەرمان و یاسا و فەرزەکانی بەجێبهێنێت، بۆ ئەوەی وشەکانی ئەم
پەیمانەی لەم پەڕتووکەدا نووسراوە پەیڕەو بکرێت.
32 پاشا داوای لە هەموو ئامادەبووان کرد لە ئۆرشەلیم و بنیامین کە
سوێند بخۆن، جا دانیشتووانی ئۆرشەلیمیش ئەوەیان کرد بەگوێرەی پەیمانی
خودا، خودای باوباپیرانیان.
33 یۆشیا هەموو بتە قێزەونەکانی لە هەموو هەرێمەکانی ئیسرائیل دامالّی و
کارێکی وای کرد کە هەموو ئەو کەسانەی لە خاکی ئیسرائیل نیشتەجێ
بوون یەزدانی پەروەردگاریان بپەرستن. بە درێژایی ژیانی ئەو خەڵکی لایان
نەدا لە پەرستنی یەزدانی پەروەردگاری باوباپیرانیان.

35

یۆشیا لە جەژنی پەسخە

1 یۆشیا لە چواردەی مانگی یەک لە ئۆرشەلیم جەژنی پەسخەی بۆ یەزدان
گێڕا و بەرخی پەسخەی کردە قوربانی. 2 کاهینەکانی لەسەر ئەرکەکانی خۆیان
دانا و هانی دان بۆ خزمەتکردنی پەرستگای یەزدان. 3 بەو لێڤییانەی گوت
کە هەموو ئیسرائیلیان فێر دەکرد، ئەوانەی بۆ یەزدان تەرخان کرابوون:
«سندوقی پیرۆز لەناو ئەو پەرستگایەدا دابنێن کە سلێمانی کوڕی داودی
پاشای ئیسرائیل بنیادی نا، چیتر بەشان هەڵیمەگرن، ئێستاش یەزدانی
پەروەردگارتان بپەرستن و خزمەتی ئیسرائیلی گەلی بکەن و 4 بنەماڵەکانتان
بەپێی تیرەکان ئامادە بکەن، بەگوێرەی ئەو نووسراوەی داودی پاشای
ئیسرائیل و هەروەها نووسراوەکەی سلێمانی کوڕی.
5 «لە پیرۆزگادا بەپێی کۆمەڵەی بنەماڵەی براکانتان لە کوڕانی گەل و
کۆمەڵەی بنەماڵەکانی لێڤی ڕاوەستن. 6 ئەو کاتە بەرخی پەسخە سەربڕن

و گەلەکەی بەستبوو، بڕوانە دەرچوون 24:3-8.

و خۆتان تەرخان بکەن و ئامادەکاری بۆ براکانتان بکەن بۆ ئەوەی بەپێی
فەرمایشتی خودا لە ڕێگەی موساوە، کار بکەن.»
7 یۆشیا لە مێگەل، سی هەزار سەر بەرخ و گیسکی بۆ قوربانی پەسخە
دابین کرد، لە گاگەلیش سێ هەزار سەری بە گەل بەخشی. هەموو
ئەوانە لە سامانی پاشا بوون و دران بەوانەی کە لەوێ ئامادە بوون.
8 هەروەها کاربەدەستەکانیشی بە خواستی خۆیان پیتاکیان بە گەل،
بە کاهین و لێڤییەکان بەخشی. حیلقیا، زەکەریا و یەحیێلی لێپرسراوانی
پەرستگای خودا دوو هەزار و شەش سەد سەر لە مێگەل بۆ قوربانی*
پەسخە، هەروەها سێ سەد سەر لە گاگەلیان بە کاهینەکان بەخشی.
9 کۆنەنیاهو و براکانیشی، شەمەعیا و نەتەنێل، لەگەڵ حەشەڤیا و یەعیێل و
یۆزاڤاد سەرکردەکانی لێڤییەکان، پێنج هەزار سەر لە مێگەلیان بۆ قوربانی
پەسخە دابین کرد، هەروەها پێنج سەد سەر لە گاگەلیان بە لێڤییەکان
بەخشی.
10 بەو شێوەیە خزمەتەکە ڕێکخرا و کاهینەکان شوێنەکانی خۆیان گرت
و لێڤییەکانیش لە بەشەکانی خۆیان بەپێی فەرمانی پاشا. 11 بەرخەکانی
پەسخەیان سەربڕی و کاهینەکان بە دەستیان خوێنەکەیان دەپرژاند، بەڵام
لێڤییەکان کەوڵیان دەکرد. 12 ئینجا قوربانی سووتاندنەکەیان جیا کردەوە
هەتا بەپێی بەشەکانی بنەماڵەکان بە کوڕانی گەلی بدەن، بۆ ئەوەی بۆ یەزدانی
پێشکەش بکەن بەپێی ئەوەی لە پەڕتووکی موسادا نووسراوە، بۆ گایەکانیش
بە هەمان شێوە. 13 بەپێی ڕێوڕەسم قوربانییەکانی پەسخەیان بە ئاگر برژاند،
بەڵام پێشکەشکراوە پیرۆزەکانی دیکەیان لەناو مەنجەڵ و مەنجەڵی گەورە و
تاوەدا کوڵاند و دەستوبرد بەسەر گەلدا دابەشیان کرد. 14 پاشان هەمان
خواردنیان بۆ خۆیان و بۆ کاهینەکان ئامادە کرد، چونکە کاهینەکان لە

* **35:8** قوربانی ڕۆژی پەسخە بەرخ یان گیسک بوو. بڕوانە دەرچوون 12:5.

نەوەی هارون هەتا شەو خەریکی پێشکەشکردنی قوربانی سووتاندنەکان و
پیوەکە بوون. لەبەر ئەوە لێڤییەکان بەشیان بۆ خۆیان و بۆ کاهینەکان لە
نەوەی هارون ئامادە کرد.
15 گۆرانیبێژەکانیش لە نەوەی ئاساف لە شوێنی خۆیان بوون،
بەپێی فەرمانی داود، ئاساف، هێیمان و یەدوتون کە پەیامی خودای
بە پاشا ڕادەگەیاند. پێویست نەبوو دەرگاوانی دەروازەکانیش شوێنی
چاودێریکردنەکەیان بەجێبهێڵن، چونکە برا لێڤییەکانیان بەشیان بۆ ئامادە
کردن.
16 بەو شێوەیە هەموو خزمەتەکەی یەزدان لەو کاتەدا جێبەجێ کرا
بۆ کردنی جەژنی پەسخە و سەرخستنی قوربانی سووتاندنەکان لەسەر
قوربانگاکەی یەزدان بەپێی فەرمانی یۆشیای پاشا. 17 هەموو نەوەی
ئیسرائیل، ئامادەبووان لەو کاتەدا جەژنی پەسخەیان گێڕا و حەوت ڕۆژیش
جەژنی فەتیرەیان گێڕا. 18 لە سەردەمی ساموئێلی پێغەمبەرەوە جەژنی
پەسخەی بەو شێوەیە لە ئیسرائیل نەگێڕدرابوو، هەروەها هیچ پاشایەکی
ئیسرائیلیش جەژنێکی پەسخەی نەگێڕابوو وەک ئەوەی یۆشیا گێڕای لەگەڵ
کاهینەکان و لێڤییەکان و هەموو خەڵکی یەهودا و ئیسرائیل کە لەگەڵ
دانیشتووانی ئۆرشەلیم ئامادە بوون. 19 لە هەژدەیەمین ساڵی پاشایەتی یۆشیا
ئەم جەژنەی پەسخە گێڕدرا.

مردنی یۆشیا

20 پاش هەموو ئەمانە کە یۆشیا پەرستگاکەی ئامادە کرد، نیخۆی پاشای
میسر چوو بۆ شەڕ لە کەرکەمیش لەلای ڕووباری فورات، یۆشیاش چوو
بۆ بەرەنگاربوونەوەی. 21 بەڵام نیخۆ نێردراوی بۆ نارد و گوتی: «ئەی
پاشای یەهودا، چ کێشەیەک لە نێوان من و تۆ هەیە؟ ئەمڕۆ لە دژی
تۆ نەهاتووم، بەڵکو لە دژی ئەوماڵەی جەنگی لەگەڵ دەکەم. خودا

فەرمووپەتی پەلە بکەم. لەبەر ئەوە واز لە دژایەتی خودا بهێنە کە لەگەڵمدایە،
با لەناوت نەبات.»
22 بەڵام یۆشیا پێداگری کرد و گوێی لە قسەکانی نێخۆ نەگرت کە لە
دەمی خوداوە بوو، بەڵکو شێوەی خۆی گۆڕی و چوو لە دەشتی مەگیدۆ
شەڕی لەگەڵ کرد.
23 تیرهاوێژەکان یۆشیا پاشایان پێکا و پاشاش بە ئەفسەرەکانی گوت:
»بمگوازنەوە، چونکە برینەکەم سەختە.» 24 ئیتر خزمەتکارەکانی لە
گالیسکەکەیەوە بۆ گالیسکەکەی دیکەی گواستیانەوە و بردیان بۆ ئۆرشەلیم،
لەوێ مرد و لە گۆڕستانی باوباپیرانیدا نێژرا و هەموو یەهودا و ئۆرشەلیمیش
شیوەنیان بۆ گێڕا.
25 یەرمیاش یۆشیای لاواندەوە، ئیتر لەو ڕۆژەوە هەتا ئێستا هەموو پیاو و
ژنە گۆرانیبێژەکانیش لە لاواندنەوەکانیاندا شیوەن بۆ یۆشیا دەگێڕن. ئەمەش
بوو بە نەریتێک لە ئیسرائیلدا و لە پەڕتووکی شینەکاندا نووسرایەوە.
26 ڕووداوەکانی دیکەی پاشایەتی یۆشیا و کردەوە چاکەکانی بەپێی
ئەوەی لە تەوراتی یەزداندا نووسراوە و 27 کاروبارەکانی لە سەرەتاوە هەتا
کۆتایی، لە پەڕتووکی پاشاکانی ئیسرائیل و یەهودا تۆمار کراون.

36

1 ئینجا گەلی خاکەکە یەهۆئاحازی کوڕی یۆشیایان برد و لە جێی باوکی
لە ئۆرشەلیمدا کردیانە پاشا.

پاشایەتی یەهۆئاحاز

2 یەهۆئاحاز گەنجێکی بیست و سێ ساڵان بوو کە بوو بە پاشا، سێ
مانگ لە ئۆرشەلیم پاشایەتی کرد. 3 دوای ئەوە پاشای میسر یەهۆئاحازی
لە ئۆرشەلیم لابرد و سەرانەی بەسەر یەهودا سەپاند، سەد تالنت زیو* و

* **36:3** کەمێک زیاتر لە 3,4 تەنی زیو دەبوو.

تالنتێک زێڕ†. 4 پاشای میسر ئەلیاقیمی برای یەهۆئاحازی کرد بە پاشای
یەهودا و ئۆرشەلیم، ناوەکەی گۆڕی بۆ یەهۆیاقیم، بەڵام نێخۆ یەهۆئاحازی
برای ئەلیاقیمی برد و هێنای بۆ میسر.

پاشایەتی یەهۆیاقیم

5 یەهۆیاقیم گەنجێکی بیست و پێنج ساڵان بوو کە بوو بە پاشا، یازدە
ساڵ لە ئۆرشەلیم پاشایەتی کرد. لەبەرچاوی یەزدانی پەروەردگاری خۆی
خراپەکاری کرد. 6 نەبوخودنەسری پاشای بابل پەلاماری دا و بە زنجیری
برۆنز کۆتی کرد هەتا بۆ بابلی ببات. 7 هەروەها نەبوخودنەسر هەندێک لە
قاپوقاچاغەکانی پەرستگای یەزدانی هێنا بۆ بابل و خستنییە ناو پەرستگاکەی
خۆیەوە لە بابل.
8 ڕووداوەکانی دیکەی پاشایەتی یەهۆیاقیم و کارە قێزەونەکانی کە کردی
و ئەوەی لە ئەودا بینرا، لە پەڕتووکی پاشاکانی ئیسرائیل و یەهودا تۆمار
کراون. ئیتر یەهۆیاکینی کوڕی لەدوای خۆی بوو بە پاشا.

پاشایەتی یەهۆیاکین

9 یەهۆیاکین گەنجێکی هەژدە‡ ساڵان بوو کە بوو بە پاشا، سێ مانگ
و دە ڕۆژ لە ئۆرشەلیم پاشایەتی کرد، لەبەرچاوی یەزدان خراپەکاری کرد.
10 لە بەهاری ساڵ نەبوخودنەسر پاشا ناردی بەدوایدا و لەگەڵ قاپوقاچاغە
بەنرخەکانی پەرستگای یەزدان هێنای بۆ بابل و سدقیای مامی یەهۆیاکین
بوو بە پاشای یەهودا و ئۆرشەلیم.

پاشایەتی سدقیا

11 سدقیا گەنجێکی بیست و یەک ساڵان بوو کە بوو بە پاشا، یازدە ساڵ
لە ئۆرشەلیم پاشایەتی کرد، 12 لەبەرچاوی یەزدانی پەروەردگاری خۆی

† **36:3** تالنتێک زێڕ: نزیکەی 34 کیلۆگرام. ‡ **36:9** هەژدە ساڵ: بڕوانە دووەم پاشایان
.24:8

خراپەکاری کرد، لەبەردەم یەرمیا پێغەمبەر خۆی نزم نەکردەوە کە بە
فەرمایشتی یەزدان ئاگاداری کردەوە. [13] هەروەها لە نەبوخودنەسری پاشا
هەڵگەڕایەوە پاش ئەوەی بە خودا سوێندی دا، جا کەللەڕەقی کرد و دڵی
کرد بە بەرد لە ئاست گەڕانەوە بۆ لای یەزدانی پەروەردگاری ئیسرائیل.
[14] تەنانەت هەموو کاهینە باڵاکان و گەل ناپاکی زۆریان کرد بەپێی هەموو
نەریتە قێزەونەکانی نەتەوەکان، ئەو پەرستگایەی یەزدانیان گڵاوکرد کە
یەزدان لە ئۆرشەلیمدا تەرخانی کردبوو.

ڕووخاندنی شاری ئۆرشەلیم

[15] یەزدانی پەروەردگاری باوباپیرانیان بەردەوام لە ڕێگەی
نێردراوەکانییەوە پەیامی بۆ دەناردن، چونکە بەزەیی بە گەلەکەی و
بە ماڵەکەیدا هاتەوە. [16] بەڵام گاڵتەیان بە نێردراوەکانی خودا کرد و
نرخیان بۆ وشەکانی ئەو دانەنا و سووکایەتییان بە پێغەمبەرەکانی کرد، هەتا
تووڕەیی یەزدان لە گەلەکەی وروژا، بە ڕادەیەک کە چارەسەر نەبوو.
[17] ئیتر پاشای بابلییەکانی نارده سەریان و لە پیرۆزگاکەیاندا گەنجەکانی
ئەوانی بە شمشێر کوشت و بەزەیی بە کوڕ و کچی گەنج و پیر و ڕیش سپیدا
نەهاتەوە، بەڵکو هەموویانی دا بە دەستی نەبوخودنەسرەوە. [18] هەموو
قاپوقاچاغەکانی پەرستگای خودا لە گەورە و بچووک، گەنجینەکانی
پەرستگای یەزدان، گەنجینەکانی پاشا و کاربەدەستەکانی، هەمووی بۆ بابل
هێنا. [19] پەرستگای خودایان سووتاند و شووراکەی ئۆرشەلیمیان ڕووخاند و
هەموو کۆشکەکانیان سووتاند و هەموو قاپوقاچاغە بەهادارەکانیان لەناوبرد.
[20] ئەوانەی مانەوە و بە شمشێر نەکوژران، ڕاپێچی کردن بۆ بابل، جا
بۆ خۆی و بۆ کوڕەکانی بوون بە خزمەتکار هەتا کاتی بەهێزبوونی شانشینی
فارس. [21] زەوییەکە بە تەواوی پشووی دا؛ لە ماوەی کاولبوونیدا پشووی
دا هەتا تەواوبوونی حەفتا ساڵ، بەمەش فەرمایشتەکەی یەزدان هاتە دی
کە لەسەر زاری یەرمیا فەرمووبووی.

22 لە ساڵی یەکەمی کۆرشی پاشای فارس، بۆ بەدیهێنانی پەیامی یەزدان
کە لەسەر زاری یەرمیاوە فەرمووبووی، یەزدان ڕۆحی کۆرشی پاشای
فارسی هەژاند. ئینجا بانگەوازێکی بەناو هەموو شانشینەکەیدا ڕاگەیاند،
هەروەها بە نووسراویش فەرمانی دا:
23 «کۆرشی پاشای فارس ئاوا دەڵێت:
»”یەزدان، خودای ئاسمان هەموو شانشینەکانی زەوی داوەتە دەستم،
ڕایسپاردووم پەرستگایەکی لە ئۆرشەلیمی یەهودا بۆ بنیاد بنێم. هەرکەسێک
لە ئێوە کە سەر بە گەلەکەی ئەوە، با یەزدانی پەروەردگاری خۆی
لەگەڵ بێت و بڕوات.“«

ستاندەر سۆرانیی کوردیی پێبەرامبەری وەشانی ®Biblica
Kurdish, Central: Biblica® سۆرانیی کوردیی پێبەرامبەری وەشانی ستاندەر (Bible)

© 2020.

Language: سۆرانی کوردی (Central Kurdish)

Biblica® Open Kurdi Sorani Standard Version™
Copyright © ,1998 2011, 2016, 2020 by Biblica, Inc.
"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.
All content on open.bible is made available under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 License (http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/).
You are free to:
Share — copy and redistribute the material in any medium or format
Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially
Under the following conditions:
Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available for free at www.biblica.com and open.bible" Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.
ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.
Use of trademarks: Biblica® is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. and may not be included on any derivative works. Unaltered content from open.bible must include the Biblica® trademark when distributed to others. If you alter the content in any way, you must remove the Biblica® trademark before distributing your work.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.
You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:
You include the above copyright and source information.
If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not

necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-04-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

b27f70b0-86f8-5719-bd79-8ef417eb0c62